Yawe Aposolowiligu Mizayeng

Yombu Yisugu Ngago Wazonora Oroweiweki Wezayelawili Aposolowili Mei Puwiligu Yawe Mizayeng

1-2 Ei Tiyopila, ne Lukago kapiya perik niyegi lende mizi yagenda. Nogo kapiya wererikke lende mizarik Yisugu yawe mizayeng keya waligeleyayeng mabiyeng, pi solo panu yawe pugura uluwakiya puwekka kang kang kai kanda Anotogo Yisu paka ngalege miza orowei kiliya lawekke miza pilik piyeng mabiyeng, nogo lende miza. Pi paka ngalege kangkine were pi yombu ngago pugura orowei miziweki iza logo aposolowili yeiya puwiliyegi Anotogi Kung Walekpokki kozandago mizagewiyege yawe mizagi piyengki ngago kiriwei mizagiyeng kozak yeiya.

3 Pi ngangang wagela logo ibeng sa logo ngereke wik yangalek meiya logo wok yombu neyauyengke yungke pugu yaka puwili piyegi kang kolokngagono keya kazing kolokngagono nara nalik mizayengke keriyibene keleya logo piyengko mizagewiyege puwili pi ngereke wik yolu purik wameik ngizi iwaka. Puwiligu pi pakela logo pugu puwiliyegi Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi langai puwili kiling ngagozakka miza.

4 Wok nakke ngoluk pi puwili kiling
wiziyawekke pugu puwiliyegi ngago miziweki
nara kozang pelik yeiya, Yirusalem yerenda
wizami nagani. Ini were negi Mangobekki Kung
Walek pugu inuwayegi yeik yanagi kaiyabok
weiweki yuke koyizo, pura ulogo nogo inuwayegi
kozak yeiya pura.
5 Purik Yowangu ini kai yeikpokko kaimela ka-
pura wok nayeng miza logo pulaga purik Anotogo
yenge inigi yungke Kung Walek pugubokko kola
wizeibene keleyagi, yeiya.
6 Waleleige wok nakke yombu yaka aposolo
puwili Yisu kiling paka lewak Olip meibekke
wawere ulawekke puwiligu piyegi pelik nguk
meiya, Yemizibek, nugu mabek perage Romwiligu
teniyegi ngai pura yeik sa wazamiya logo ngereke
teni Isileiliwiligu ngabelak nayengki ngaiweki ke-
leyagi ma yeik?
7 Yisugu pelik yeiya to mela, Piyeng
watabi inuguyeng ono, piyeng watabi negi
Mangobekkiyeng. Pi kozang ngezebekkirago
tengyeng keya mizagiyeng sawiyi penangai.
Inuwa teng yaka piyeng mizagiyeng iwakagirikki
mizagi onowiligu
8 kapura inuwa perikki iwakaweki, teng
Anotogi Kung Walekpokko yenge inigi yungke
kiliyawekke puraga inuwayegi Anotogo
kozandago kolagi logo inuwa ngago neyegi
langaira kozak kisiwili mizagi. Inuwago
yongkambanuwiliyegi kozak yeiyagirik
inuwa panga Yirusalem yerengke pelege
kunizo keya panga ngabelak Yudaya
meibekke yereng mabiyengkerau kunizo

keya panga ngabelak Sameriya meibekke yereng mabiyengkerau kunizo keya koweige ngabelakpekki wale mabiyengkerau kunizo logo yongkambanuwiliyegi neyegi langai kozak yeiweki mizizo.
9 Yisugu pilik yeiya logo puwili piyegi pakela koyigeya Anotogo pi paka ngalege miza orowei kang logo weik kozainumbekke kiliya logo puwiligu pi mawinda pakela ono.

10 Togo puwili ngoluk pi kandikki paka ngilumbekke ngai yuke panu pakela tagogei pura yombu melewangka wilangkayeng wakiya neyau nguk namizi tabunda logo puwiliyegi saweliwei luweza koyilege.
11 Piyaugu pelik yeiya, Yombu ngabelak Kalili meibekkawili, ini luweza koyimowei paka ngilumbekke kozang panu pakela yolura nangki? Yisu Anotogo iniyaga yaka paka ngalege miza orowei kang pok kazing yaka inugu paka ngalege kangwekke pakela mabilikmekke ngereke yogibek kani, yeiya logo piyau nguk namizi tamek neing miza.

12 Togo pulaga yombu yaka aposolo puwili paka lewak Olip meibekka yerageya logo panga Yirusalem yerengke kandobela. Yirusalem yerengka paka Olip lewakpekki koweigerik mail wale narik.
13 Puwili panga Yirusalem yerendage kanda i puwili yolumakki yeke ngalege ige kiliya la. Puwiligi yeikyeng peyeng Pita keya Yowan, keya Jems keya Enduru, keya Pilip keya Tomasi, keya

Patolomiyu keya Matiyu, keya Jems nak Alapiyagi
marekpek, keya Saimon yombu Selete Yudawili
Romwiliyaga yaliya wazayiweki liwik yawe mizi-
wiliyaga nak logo puwiligu pi Saimon Seletebek
meibek, keya Yuras, Jems nakki marekpek.
14 Puwili kangka wamenak koyimowei yeke ige
waberek miziweki mabuwili menalege wawere
uli mizi, Yisugi panumele Maliya keya yongok
nawili keya Yisugi sakwili puwili kilindau pulogo
waberek mizi mizi.

15 Wok waberek mizageya koyima piyengka
nakke pulogo yongkambanu Yisuyegi ngizi ku-
muli menalege wawere uliwili mabuwili 120 pilik
koyawekke Pita luweza logo pelik yeiya,
16 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuliwili, koka
walaka Anotogi Kung Walekpokko Tawitiyegi
ngago Yurasyegi langaira mana logo Tawitigu
ngago pura Anotogi Kapiya Walektikke lende
miza. Logo ngago pura pobilik lende miza, Yuras
pok Yisu yombanu pi ulagiwiliyegi miza yanag-
ibek, miza. Pura ngizi miziweki sawiya logo weik
ngizi miza.
17 Yuras koka teni kiling yongomo mizageya
wiziyabek. Pi Yisugu miza logo pirau teni kiling
yawe pera manabek, mena yeiya.

18 Togo Yurasyegirik ulogo pugu kaile miza
puragi wiyeke pi king weiya logo king piyengki
ngane ngabelak narik weiya. Kapura ngabelak
purikke pi kawiye wala logo korik puguwek po-
tora logo ya keya puguyeng kubula wala.
19 Togo yongkambanu paka Yirusalem yoluwili
mabuwili puragi kerewiya logo puwiligu ngago

yeik ngezewiligirage ngabelaktikki yeikta Akeletama meiya, purik pelik, ngabelak iwi kubula walarik kai yagenda.

20 Pitago mawinda pelik yeiya, Togo pilik miza pura Kapiya Walek Ingi Samyengkirikke pobilik kaiya puragi kiriwei,

I pugumak yeik ngiza yoluweki, I pumakke naktau yolu nagani. *Ingi Sam 69:25*

Keya ngago perarau Kapiya Walek Ingi Samyengkirikke yungke pelik lende miza,

Nakko ngereke yawe pugura weiweki, kai. *Ingi Sam 109:8*

21 Piliktikki wiyeke legi yombanu nak teniyegi saweliweki logo pi teni kiling yawe mizageya wizimowei Yisu ibendaga ngereke yangalekta wik yolu purik kozak kaiweki.

22 Yombubok teng mabiyeng teni Yisu kiling yongomo mizageya koyawekke wei kaiyageya wiziya nakweki, paka koka Yowangu yongkambanuwili kaimelawekkerikka pongo Yisu yawe pugura mizi kanda wok Anotogo pi paka ngalege miza orowei kunabokko, yeiya.

23 Pitago pilik yeiya logo puwiligu yombu neyau sawiya. Nak Yosep yeik nara Pasaba keya yeik nara Yasita meibek, keya nakkara Matiyas.

24-25 Puwiligu yeikyau weiya logo Anotoyegi pelik waberek miza, O Yemizibek Anoto, ni wilek kang yombanu mabuwiligiyeng iwaka legi piyauyaga nak nugu Yurasgi yawe aposolo pugu wizamiya logo yereng pugu kangki puragi kambelabokki yawera miziweki kelibek teniyegi waligeleye.

26 Pulaga puwiligu yeik nara weiya logo yeik puwiligu were weiyara Matiyasgira. Togo pi yombu aposolo meleyau keya pongo ingenazikka nak puwiliyegi sawela.

2

1 Wok Yudawiligi ngeragi miza nibek Pendekosobek meibok pakelagibek weik lewa. Wok Pendekosobek meibok teng ngeragi wit keya pandi wilek were kuk piyeng menalege wawiyibek logo Yudawiligu Anotoyegi wazono mei logo ngeragi miza nibek. Wokpokko Yisuyegi kiriweiwili kangka wamenak koyimowei i wamenamakke mabuwili menalege wawere ula.

2 Puwili tagogei nguk namizi panu ngai ngago kebarek unatuba kozang uli nak kelik nak paka ngilumbekka kanda i puwiligu mogosamakke wilak.

3 Puwiligu ngai ngago pumokki kerewiya logo puwili lepe yezi wilekyeng kelik logo longokyeng kelikyeng welelirikki pakela logo lepe piyeng sanga miza logo puwili mabuwiligi nakki ngalege nak kuming keleya.

4 Lepe piyeng mabuwiliyegi kuming keleya mabuwekke Anotogi Kung Walekpek ngezebokko ngezebek puwili mabuwili nak nakki yungke kiliya logo puwiliyegi kola logo puwili nak nak ngago yeik nara weik kisi, purik Anotogi Kung Walekpokko puwili nak ngago yeik ngabelak nakkara kaibene keleya.

5 Pulogo Yirusalem yerengke Yuda nawili Anotoyegi kiriwei panu yoluwili ngabelak mabiyengke yereng puwiligiyeng nak nalemeng

wiya logo Yirusalem yerengke kayima logo pulogo yoluwili.

6 Puwiligu ngai ngago pumok kerewiyawekke yongkambanu kolokngagono Yuda puwili wawere ula. Puwili mabuwili nak nak ngago yeik puwiligiyengki Yisuyegi kiriweiwiligu kisirikki kerewiya kopong puwili lelengkirara koya.

7 Puwili lelengkira logo kumula melageya koyimowei pelik kisa, Yombanu ngago pilik kisi puwili ngabelak Kalili meibekkawili

8 kapura talik miza logo puwiligu teni mabuwiligi ngago yeikyengki kisi?

9 Teni pewili ngabelak nayengkawili. Teni nawili ngabelak Patiya meibekkawili, keya nawili ngabelak Miriya meibekkawili, keya nawili ngabelak Ilam meibekkawili, keya nawili ngabelak Mesopotemiya meibekke yoluwili, keya nawili ngabelak pelege Yudaya meibekke yereng nayengkawili, keya nawili ngabelak Kaparosiya meibekkawili, keya nawili ngabelak Pondasi meibekkawili keya nawili ngabelak Asiya meibekkawili.

10 Keya nawilirau ngabelak Pagiya meibekkawili, keya nawilirau ngabelak Pambiliya meibekkawili, keya nawilirau ngabelak Isip meibekkawili, keya nawilirau ngabelak wale Libiya mei yereng Sairini meiragi merekegawili, keya teni nawili yereng Rom meiragawili.

11 Keya teni nawilirau ilibu Kiriti meileigawili, keya nawilirau ngabelak Arebiya meibekkawili. Teni nawili Yudawili keya nawilirau Yuda onowili kapura weik Yudawiliyegi sawelawili.

Ei, teni mabuwili nak nak ngago yeik naraga kisiwili kapura teni mabuwili ngago yeik teni makngezegiyengke Yisuyegi kiriweiwiligu Anotogo watabi kozang piyeng miziragi kisirikki kerewiyi, kisi.

12 Puwili lelengkiri keya wiyalowei legi nakko nakyegi pelik nguk mei yongomo mizi, Pera talik mizi yagenda?

13 Kapura yombanu nawiligu songomeiya melageya koyimowei yang wazewaze pelik yeiya, Yombanu pewili kai waing na logo lelewe mizi, yeiya.

14 Togo Pita ngago pura kerewiya logo pi Yisugi aposolo meleyau keya nazikka nakwili kiling luweza logo yongkambanu mabuwiliyegi ngagora weik pelik ngalizi yeiya, Kerewiyi, Ini teni kiling Yudawili keya ini pelege Yirusalem yerengke yolu puwili mabuwili ngago nogo yeiweki mizi peragi kumulizo.

15 Inugu kumularik yombanu pewili kai waing na logo lelewe mizi miza kapura yokmek ngoluk wangane keya yokmek paka luwegewekkerik yombanu kai na logo lelewe mizi mizi ono.

16 Purik segeya pilik mizi peyeng yombanu yeikta Jowel mei Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaiyabokko Anotogi Kapiya Walektikke lende miza peyeng, purik Jowel pelik lende miza,

17 Anotogo pelik kaiya, Wok ngabelakpek weik yeikkirik mereke puwekke nogo were mizagiyeng pelikyeng, Nogo negi Kung Walekpek wezamela

logo pugu yongkambanuwiligi wilek kangyengki kiliya logo puwiliyegi ngaigi. Keya inigi marekwili keya inigi yangowiligurau neyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisiweki mizagi keya yombu nawekkewiligu inigi tepekke wire puwiligiyengko wangakyeng kelikyengke ngago neyagaragi pakelagi, keya yombusiwilirau inigi tepekke neyaga ngagora wangakyengke weiyagi.

18 Ei, wok piyengke negi Kung Walekpokko yombanu neyegi yawe miziwili yombu keya yongokwilirau puwiligi wilek kangyengki kiliyagi logo puwili neyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisagi.

19 Nogo paka ngilumbekke wirangai nayeng mizagi keya pongo ngabelakpekkerau nogo keke miziyeng mizagi logo iwibek keya yezizik keya yezi yolak unatubabek wiziyagi kani.

20 Keya yokmek kusa sagi kani, keya ngombek wago iwibek kelikki kani, peyeng pilik miza logo wok yemanebek keya ngaiwaktikku kolabek keya Yemizibokko ngagozak keleyagibek lewagelagi. Yemizibekki kozandago mizagewiyege yongkambanuwili wok yakabekki kazi mizagi.

21 Kapura namele keya nak Yemizibekyegi pi yaliya wazamiweki mei mologabok Yemizibokko yaliya wazamiyagi. *Jowel 2:28-32*

Anotogo pilik kaiya logo Jowelgu pilik lende miza logo Pitago yongkambanuwiliyegi pilik yeiya.

22 Pulaga Pitago puwiliyegi mawinda pelik yeiya, Ini Isileiliwili ngago nogoragi kerewiyi. Nogo Yisu yombu yereng pongo

Nasaretegabekyegi langai kozak kaiweki mizi. Yisu pelege inigi tepekke wiziya, keya mele puguzikke Anotogo yawe kozangyeng miza keya watabi Anotogo keke mizi unatuba kolokngagonoyeng miza keya wirangai nayeng miza logo purikki wiyeke Anotogo pi wezamela purik ini iwaka.

23 Anoto keli pugurago ulogo were Yisu iniyegi yanagirikki sawiya. Keya inugu pi ula purik yombanu kaile miziwiligu pi yengeleileige ngalege nili uli pani kelemiya purikku. Ini pilik mizagi purik Anotogo koka solowekka iwaka.

24 Inugu pi ula logo pi ibeng kapura Anotogo pi ibendaga yangalekta wik wazamiya. Anotogo pi ibendagi ngangandaga wila wazamiya, purik ibendago pi ngoluk wigirara wazamiyagi langai ono legi.

25 Pilik miza pura Tawitigu piyegi langai Kapiya Walektikke pobilik kaiya puragi kiriwei,

Wok mabiyeng nogo ni Anoto Yemizi nogobek negi wirege wizilege keriyi. Ni ne kiling yolu purik nogo iwaka. Ni ne kiling yolu purikku mizagewiyege wilek kang nogobek kuneng mizi ono.

26 Ni ne kiling yolu purikku mizagewiyege wilek kang nogobek wilikwiliktago kola logo nogo wilikwilikta kiling kozak kai. Keya ne ibengkibek logo nawiligu yasu nogorik waliyagi kele kapura ne ngereke yangalek meiyagi purik ne iwaka, legi ne wilekpek keya yuke yolu.

27 Purik nugu wilek kang nogobek yereng ibengwiligu kandage wizibene kelemiyagi ono, keya pobiliktiktau, purik nugu ne yombu kaile nayen-

dau onobokki yasurik ngabelakpekke sok si pani
kelemiyagi ono.
28 Nugu neyegi kazing wik wizagomagi lemengke
kangkimek waligeleniya logo ne ni kiling yolu
purago nugu ne wilik miziweki keleniyagi. *Ingi*
Sam 16:8-11
29 O nogowili, ne iniyegi Tawiti tenigi yelibu kok-
abekyegi langai kimeike kozak yeiweki mizi. Pi
ibeng sa logo waliya wazamiya. Keya mabek
yokopekke kawik pugurik mosing tonugurage
yolu, legi Tawiti pi ngezebekyegi kozak kaiya ono
purik teni iwaka.
30 Kapura pi Anotoyaga ngago weiyayeng kozak
kaiyabek legi pi Anotogo piyegi kozak meiya pura
pi iwaka, Anotogo piyegi ngago kozang kelemiya
logo ngelagi ono nara pelik sawiya, Anotogo
Tawitigi marekngangwiliyaga nak ngai keremiza
wazamiyagi logo Tawitigu ngai wiziya pilik ngai-
weki kelemiyagi.
31 Tawiti Anotogo kalike mizagiyengke iwaka
wizigeya pi Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi
yongkambanu yaliya wazayagi pura miziweki
sawiyabek ibendaga yangalek meiya logo wik
wazamiyagiragi pelik kozak kai, Anotogo pi
wilek kang pugubek yereng ibengwiligu kandage
wizibene kelemi ma pigi yasurik sok si pani
kelemiyagi ono kaiya.
32 Anotogo Yisu meibok ibendaga yangalekta
wazamiya logo teni mabuwili pilik puragi
keriyawili.
33 Ei, Anotogo pi ibendaga yangalekta
wazamiya logo paka ngalege Anotogi mele
ngaigezikke tung mabiyengka yemane panurikke

mogosa wazamiya logo Anotogo Kung Walek pugubek piyegi mana, purik Yisugi ngago sawiyarago kozak kaiya mabilik. Togo weik Yisugu Kung Walekpek wezamela logo yenge tenigi yungke yana. Pura inugu pakeli keya kerewiyi pera.

34-35 Keya pobiliktiktau, purik Tawiti ngezebek paka ngalege korikwek kiling kambela ono legi ngezebekyegi langai kozak kai ono, segeya pi purik Yisuyegi langai kozak kai purik pi pelik kaiya,

Anoto Yemizibokko Kilisi Yemizi nogobekyegi pelik meiya, Nogo niyegi kiyebuk mizi-wili nigi kulengke nugu ngaiweki waza-yirikka negi ngaigezuwaga pelaga mogosi koli, meiya, kaiya. *Ingi Sam 110:1*

36 Pilik legi Isileiliwili mabuwili, peragi iwakaweki, Yisu inugu yengeleileige nili ulabok Anotogo pi Yemizibek keya Kilisibek kelemiya kani, Pitago pilik yeiya.

37 Ngago piyengko puwili yowa kopong wilek kang puwiligiyeng kuneng miza logo Pita keya aposolo nawiliyegirau pelik nguk yeiya, Teni talik mizagi, yeiya.

38 Pilik yei legi Pitago puwiliyegi pelik yeiya, Ini kaile inuguyengki kuneng mizizo keya kaile inuguyengka kowiti mizizo keya wilek kang in-uguyeng Yisuyegi sawelizo. Pilik miza logo purik Yisu Kilisigi yeiktage kaimela logo Anotogo kaile inuguyeng tumula logo keremareke wezamelagi. Togo Anotogo iniyegi Kung Walekpek yeik yanagi.

39 Purik koka were Anotogo iniyegi Kung Walekpek yanagi sawiya keya inigi yango keya marekngangwiliyegirau yanagi sawiya keya yombanu ngabelak koweigeyengke yolu puwiliyegirau yanagi sawiya. Ei, yongkambanu Yemizi Anoto tonugubokko ngago yeiya logo piyegi lewa puwili mabuwiliyegi pugu Kung Walekpek yanagi kaiya, yeiya.

40 Pitago puwiliyegi pilik kozang yeiya keya ngago kolokngagonoyeng wezamelageya wizimowei pelik yeiya, Yongkambanu teng perage kaile mizi pewiligu Yisu ularikki wiyeke Anotogo pewiliyegi ngangang yanagi, legi wilek kang inuguyeng kowiti logo Anotogo inuwa ngangang yanagi puraga inuwa ngezego inuwa ngeze yaliya wazayiweki.

41 Togo wokpokko yongkambanu kolokngagonowili ngago puguragi ngizi kumula logo kaimela logo yongkambanu ulogo were Yisuyegi ngizi kumula puwiliyegi wik sawelawili sangkelarik tausen neyauganakki mereke.

42 Pilik miza logo wok mabiyeng puwili pulogo koyimowei aposolowiligi ngago Yisuyegi langai waligeleyiragi kerewiyi keya Yisugu mizayengki kozak keli yongomo mizi keya Yisuyegi kumuliweki menalege ngeragi na keya pasa na keya waberek miza logo purikki wilek kang puwiligiyeng tiya mana.

43 Anotogi kozandago mizagewiyege aposolowili watabi wirangaiyeng keya Anotogo keke miziyeng miziweki keleya logo

yongkambanuwili mabuwili Anotoyegi kazi miza
logo yeik pugura yongolok meiyagirago kola.
44 Yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwili mabuwili
menalege sawelara kangka wamenak koyimowei
watabi puwiligiyeng sanga miza yongomo mizi.
45 Kang nayeng puwiligu ngabelak
puwiligiyeng keya watabi puwiligiyeng
yombanuwiligu weibene yani logo king piyengka
weiyayeng menalege wiya logo nawili yeik
puwekke purik puwiligu puwiliyegi kingyeng
sanga mizagela yani mizi.
46 Wokyeng mabiyeng puwili mabuwili Anotogi
i walek yemanemakke ingimei miziweki wawere
ulageya mizi. Keya puwili i puwiligiyengke
menalege Yisuyegi kumuliweki pasa ni logo wilek
kang puwiligiyeng wilikwilikmokko kola keya
kangka puwiligiyeng Yisuyegi menalege wiya
koyimowei ngeragi ni miziwili.
47 Togo puwili Anotogi yeikta yongolok meiya
logo nazuwagawiligu yombanu Yisuyegi ngizi ku-
muli puwiliyegi langai puwili wazonowili mena
kela. Togo wok mabiyeng Yisu Yemizibokko
yombanu yaliya wazaya puwili yombanu ulogo
were Yisuyegi ngizi kumuli puwili kiling saweli
mizi.

3

1 Wok nakke Pita keya Yowan yokmek panga
luwege Yudawiligi teng waberek miziragawekke
panga Anotogi i walek yemanemakke waberek
miziweki kambela.
2 Puwili i walekmakki kang Yombiyangai
Panurik meirikke kanda pulogo pura yombanu

nak panugu wazamiyawekke ingeyau kaile wizigeya yeik yolubek mogosa wizilege. Togo wok mabiyeng nawiligu pi lalektikke wagelawei kanda kang purikke mogosa wezami mizi logo pugu yongkambanu i walekmakke waberek miziweki lewawiliyegi kingyengki nguk yeibene.

3 Pita keya Yowan yeke ige liweki mizi ngizige pugu piyauyegi pakela logo pugu piyauyegi kingyengki nguk yeiya.

4 Piyaugu piyegi ngai yuke panu koyimowei Pitago pelik meiya, Teyegi pakele, meiya.

5 Tegi pi king nayeng weiyagi nobiyeng piyauyegi pakela.

6 Kapura Pitago piyegi pelik meiya, Ne king nayendau ono kapura Anotogi kozang ne kiling puraga nogo ni nanagi. Yisu Kilisibek pongo Nasaretegabekki yeiktage nogo ni luwe luwe kuniweki nei mena kune, meiya.

7 Togo Pitago yombubekki mele ngaigezikka kebangkela logo yangalekta wazamiya logo mabuwekke yombanubekki ingeyau keya ingegereyau weik kozang.

8 Piliktikku pi perakta waliyi keya inge puguyaugu luweza logo weik yongo keya to mizi.

Pulaga pi Pita keya Yowan kiling Anotogi i walek yemanemakke yeke ige kang kunimowei perakta waligeya Anotogi yeikta yongolok mei.

9 Yongkambanuwili mabuwili pugu kang kunimowei Anotogi yeikta yongolok meirikke pakela.

10 Logo pi yenge i walek yemanemakki kang Yombiyangai Panurik meirikke kingyengke nguk kaiyageyabok mamizawekke puwili mabuwiligu piyegi miza puragi lelengkira logo kumula mela.

11 Anotogi i walek yemanemakki kandikke
mereke pulogo paranda Solomongi Parandara
meira wiziya logo Pita keya Yowan pulogo luweza
koyilege. Yombanu inge kaileyau yombiyan-
gai wazamiyabek wilikwilik yemane miza ko-
pong pugu Pita keya Yowan kebangkela wizigeya
yongkambanu mabuwili puwiliyegi parandarage
nginda kang. Puwiligu piyegi pakela logo leleng
yemane kira.
12 Pita puwiligu lelengkiririkki pakelawekke
pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini yongkambanu
Isileiliwili, nangki wiyeke ini peragi lelengkiri?
Keya nangki wiyeke ini teyegi ngai yuke panu
mizi? Inugu kumularik kozang togorago
ma te makngezeyaugi kazing pangkamokko
mizagewiyege togo yombanu pobok yombiyangai
wazamiya logo pi luwe luwe wei yongomo mizi,
ma talik? A'a', pilik kumuli nagani.
13 Purik Anoto tenigi yelibu kokawili Abalam
keya Isak keya Yakopgibokko keke mizi per-
ago Yisu piyegi yawe mizibekki yeikta yongolok
meiya. Yisu pi inugu kebangkela logo nga-
belakpekki ngai pi ulagiwiliyegi miza yana logo
Pailetgi wirege kezanga manabek. Pailetgu pi
wila wazamiweki miza kele kapura ini ngoluk
mabilik piyegi kezanga mana koya.
14 Yisu pi kaileyendau onobek keya pi pangka
panubek kapura inugu piyegi kezanga mana logo
15 Pailetyegi yombu yombanu ulabok wila
wazamiyagirikki nguk meiya. Tegi inugu wik
yolugiragi mangobek ula logo pi ibeng kapura
Anotogo pi ibendaga yangalekta wazamiya logo
wameik peragi teni pakela logo iniyegi kozak

yeiwili.
16 Yisugu ngezebekki kozandago yombu
pobokki inge kaileyau yombiyangai wazamiya.
Te Yowan Yisugu pi yombiyangai wazamiyagi
purik pangka purikki ngizi panu kumuli purikku
yombu inugu pakeli keya iwaka pobokki ingeyau
kozang sa. Ei, Yisugi kozandagi ngizi kumulirikku
ini mabuwiligi wirege yombanubek yombiyangai
wazamiya.
17 Ei, nogowili, wameik ini lusuwei keya inigi
yemanewilirau lusuwei kopong inugu Yisuyegi
kaile piyeng miza purik nogo iwaka.
18 Kapura koka walaka Anotogo yombanu
Poropekwili meiwiliyegi ngagora yana logo
puwiligu pelik kozak kisa, Kilisi nogobek
yawe nogora miziweki sawiyabek ngangang
wagelagi, kisa. Togo kazing inugu mizayengko
ngago pobilik kisa puragi kiriwei miza keya
mabilikmekke Anotogo weik ngizi lewagela
wazamiya.
19 Tegi Anotogo kaile inuguyeng tumulibene ini
kaile inuguyengki kuneng mizizo keya kaile in-
uguyengka kowiti logo Anotoyegi sawelizo.
20 Ei, pilik miza logo Anoto Yemizi
ngezebokko inigi kazing kumbekkimek kozang
kelemiweki. Keya pugu Kilisibek Yisubok pugu
solowekkerikka inigi sawiyabok ngereke yo
wezamelibene Anotoyegi wilek kangyeng kowiti.
21 Koka walaka Anotogo yombanu poropek
pangka puguwiliyegi ngago nara kozak kisiweki
yana logo puwiligu pelik kisa, Kalike kang narage
nogo watabi mabiyeng wik keremizagi kisa. Perik
Yisu paka ngalege wizinda, kapura ngago pura

ngizi mizagira lewagelagi puwekke Yisu weik yogi.

22 Purik koka walaka Mose poropekwiliyaga nakko Anotoyaga ngago kozak kaiyagi nara weiya logo pelik kaiya,

Anoto Yemizi inugubokko ini Yudawiliyegi ini makngezeyaga nak ngago pugura kozak kaiweki wezamelagi, ne ngago pugura kozak kaiweki wezanela mabilik. Pugu iniyegi kozak yei piyeng mabiyengki inuwa kerewiya logo kiriwei mizizo.

23 Namele keya nak poropek pokko kairagi kerewiya ono mologabok Anotogo yongkamban puguwiliyaga sanga miza logo neneng ngelagi, kaiya. *Utoronomi 18:15,18,19*

24 Yombanu Anotogo ngago pugura yana puwili Poropekwili meiwili keya poropek yeikta Samuwele meibek keya poropek kalike puwili mabuwilirau mabek pewekke mizagiyengki kozak kisa.

25 Ini puwiligi yango keya marekngangwili kopong ngago sawiyayeng Anotogo poropekwili yana logo puwiligu kozak kisa piyeng inuguyeng, keya pigi ngago silok tiya pura inigi yelibungang kokawili kiling keremiza logo pura iniyegirau wizinda. Koka walaka Anotogo inigi yelibungang kokawiliyaga nak Abalamyegi pelik meiya, Nigi marekngangwiliyaga nak nogo wazamiyagi logo pugu yongkambanu ngabelakpekki wale mabiyengkewili mabuwiliyegi wazono mizagi, meiya.

26 Tegi Anotogo piyegi yawe mizibek Yisu wazamiya logo were iniyegi wazono miziweki weza-

mela. Pugu ini mabuwili kaile inuguyengka kowitiweki keleya purikku iniyegi wazono miza.

4

1 Pita keya Yowan ngoluk yongkambanuwiliyegi ngago kozak yeiyageya tagogei yombu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwili kiling wagela Anotogi i walek yemanemakki ngaiwiligi ngaibek keya yombanu Sadusi yombanu ibengwili ngereke yangalektagi ono kisi nawilirau piyauyegi wiriya.

2 Yisugi aposolo piyaugu kozak yei piyengki puwili sisik miza, purik piyaugu yongkambanuwiliyegi Yisu ibendaga yangalekta wik purikku mizagewiyege ibeng sawili mabuwilirau ibendaga yangalek meiyagi pura waligeleyi mizi legi yemanewili sisik miza.

3 Togo puwiligu Pita keya Yowan kebangkela logo weik kusaweki mereke legi wigirimakke wazaya wanganewekke ngagozak mizagine.

4 Kapura yombanu kolokngagono Pitagi ngago puragi kerewiyawili ngizi kumula. Togo puwili yombu ulogo were Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegi sawela. Yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili mabuwili sangkelarik tausen melenazikki mereke.

5 Puwili iwek kola logo wanganebekke Yudawiligi ngaiwili keya yemanewili keya loyengki waligeleyiwili Yirusalem yerengke ngagozakyengke kerewiyiweki wawere ula.

6 Keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panuyau Anasa keya Kayapasi meiyau

keya Anasagi ingembuwiliyaga neyau Yowan
keya Alesenda meiyau keya nawilirau miza logo
puwili mabuwili menalege wawere ula.
7 Puwiligu aposoloyau puwiligi wirege luweza
wazaya logo nguk yeiya, Talik miza logo yaligu
yawe pura pilik miza? Yali takyaga kozanda
weiya keya yeik takkarage yaligu yawe pura
miza?
8 Pilik nguk yeiya logo Anotogi Kung
Walekpokko Pitagi yungke wilak mereng
miza wizigeya pugu Yudawiligi ngaiwili
keya yemanewiliyegi pelik yeiya to mela, O
yemanewili,
9 togo yombu ingeyau kaile mizabekyegi yawe
wazono miza naragi wiyeke mabek inuwago te
ngagozak keleyi. Keya talik miza logo togo
pi yombiyangai wazamiya miza purikki inuwa
iwakagi keli.
10 Pilik mena, nogo inuwa keya yongkam-
banu Isileili nawiliyegirau kozak yeiweki logo
ini mabuwili iwaka sibene. Yombanu pobok
inigi wirege pelege Yisu Kilisibek pongo Nasarete-
gabekki yeiktagi kozaleigu yombiyangai waza-
miya purikki ini iwaka sizo. Yisu inugu ula-
bok keya pi Anotogo ibendaga yangalekta waza-
miyabok.
11 Kapiya Walektikku pobilik kai purik pokyegi
langai kai,

King ini imak ngiziwiligu kiyebuk miza logo weza-
mela pura ngereke king panu imak mamak
kebangkela yolu pura kani, kai. *Ingi Sam 118:22*

12 Anotogo teni Yisugi yeikta yana logo yeik

puguragi kozaleigu teni kaile tonuguyengka keya Anotogi ngagozak mizagi puraga yaliya wazayagirik pangka. Ngabelak pobokke yombanu yeikta kiling teni yaliya wazayagiweki pangka naktau ono Yisu wamenak teni yaliya wazayagibek, yeiya.

13 Pulaga yombanu ngagozakyengki kerewiyiwili Pita keya Yowangu kozang sara koyimowei ngago kisa purikki puwili pakela logo kumula meli. Keya puwili piyau yombu yeikyau keya kapiya miza onoyaurikki iwakawekke puwili lelengkira logo puwiligu piyau ulogo Yisu kiling koyayau mamiza.

14 Kapura yombu ulogo yombiyangai wazamiyabek Pita keya Yowan kiling pulogo luweza yolu legi puwiligu purikki ngago nararau kisagi langai ono.

15 Tegi puwiligu piyauyegi yeke iga welagelaweki kozang yeiya logo piyau welagela wezayela logo ngezewili ngago pelik kozak kela yongomo miza,

16 Teni yombu piyauyegi talik keleyagi? Purik yawe Anotogo keke kozang mizi nara piyaugu miza purik wameik keya Yirusalem yerengke yongkambanu yolu puwili mabuwili peragi iwaka legi tonugu pura liwik wiyagi ono.

17 Kapura piyaugu yongkambanu nawiliyegi ngagora ululu miza mela nelegi teni piyauyegi ngago kazi mizagiyeng keya Yisugi yeik puragi ngagora yongkambanu namele keya nakyegi kozak mei nagani, yeiweki kela.

18 Togo piyau ngereke yeke igeweki ngago yeiya logo piyauyegi ngago miziweki nara pe-

lik kozang yeiya, Yaligu yongkambanuwiliyegi
mawinda ngagora Yisugi yeiktaga kozak yei ma
waligeleyi nagani, yeiya.
19 Kapura Pita keya Yowangu pelik kanga yeiya
to mela, Ini ini makngezego pangka pangka
mizi, tara Anotogi wirege pangkara, inugu kisir-
agi kerewiya logo kiriweira ma Anotogo kairagi
kerewiya logo kiriweigira?
20 Te ngagoluk koyagi langai ono, te watabi
Yisugu mizayengki togo pakela keya ngago Yisugu
kaiyengki togo kerewiya mizayengki ngoluk
kozak kisi yagenda, yeiya.
21-22 Pulaga yombu yemanewiligu mawinda
piyau yelimbo keleyageya koyimowei ngago
kozang panu yeiya logo piyau wila wazaya.
Puwili yongkambanuwiliyegi kazi miza kopong,
puwiligurau kazing piyau ngangang keleyagi
namek yolok ngela ono. Purik yombu ulogo
ingeyau kailebok kirisimasi yombu neyau pilik
wiziya kapura mabek piyaugu pi yombiyangai
wazamiya logo yongkambanu mabuwiligu
Anotoyegi ngago wilikta meiya logo yeik pugura
yongolok meiya.

23 Togo Pita keya Yowan wila wazaya logo
piyau nguk namizi yombanu Yisuyegi ngizi ku-
muli nawiligu yolulege ngezangai yo. Pulogo
kanda piyaugu puwiliyegi Yudawiligi yemanewili
keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili
miza logo mabuwiligu kisaragi kozak yeiya.
24 Puwili puragi kerewiyawekke puwili kangka
wamenakpek kiling menalege Anotoyegi pelik
waberek mizageya koya, O Anoto Yemizibek,

ni ngilumbek keya ngilumbekke piyeng keya ngabelakpek keya ngabelakpekke piyeng keya wizambek keya wizambekke piyeng mabiyeng keremizabek.

25 Nugu koka walaka nigi Kung Walekpokko tenigi yelibu koka niyegi yawe mizabek Tawitigi kiliraga pelik kozak kaiya,

Nangki wiyeke Yuda onowiligu Yemizibekyegi sisikka meneng miza. Nangki wiyeke yongkambanu Yudawiligu Anotoyegi yawe kaileyengki yeik ulak kumuli miza.

26 Ngabelakpekki King Ngaiwiligu ngaiweki kangkere miza keya yombu yemiziwilirau menalege wawere ula logo Anoto Yemizibek keya Kilisibek pugu sawiyabekyegi ngai miziweki, kaiya. *Ingi Sam 2:1,2*

27 Togo purik pilik ngizi miza, purik Elodo keya Pontiya Pailet yombanu Yuda onowili kiling Isileili yongkambanuwilirau yereng perage menalege wawere ula logo Yisu uliweki kela. Yisuyegirik, pi kaileyendau ono keya niyegi yawe mizibok keya pi Mesiyabek nugu yawe nugura miziweki sawiyabok.

28 Keya watabi puwiligu piyegi miziweki kela piyeng nugu koka were kozang nugura keya keli nugurago puwiligu mizagirikki sawiyayeng.

29 O Yemizibek, weik teniyegirik yemiziwiligu teni yelimbo keleyageya koyimowei kozang panu kozak yeiya purik ni iwaka legi nugu teni niyegi yawe miziwili kozang sara koyimowei ngago nugura kisi mizibene keleye.

30 Keya ni mele nuguzik tungkula logo kozang nugura wezamele logo teni Yisu niyegi yawe

mizi kaileyendau onobekki yeiktaga mele tonuguyengko kemegemewiliyegi walami puwekke purik, kemegemewili yombiyangai sagi keya teni watabi wirangaiyeng keya Anotogo keke mizi nayendau mizi purik pangka mizagi, meiya.

31 Togo puwiligu Anotoyegi waberek mizageyara weik yeik wizigeya i puwiligu wawere ula pumak urukang miza logo Anotogi Kung Walekpokko weik puwiliyegi ngaiweki wilak kiliya logo puwiligu kozang sara koyimowei yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora weik kozak yei.

32 Togo yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili mabuwili weik kangka wamenak keya ya wamenara. Keya puwili mabuwili nakkorau pigi watabi piyeng pi ngezebekkiyeng pelik kaiya ono, watabi puwiligi piyeng puwili mabuwiligiyeng kisa.

33 Keya yombu aposolowili kozang yemanera kiling ngago puwiligu Yemizi Yisu yangalek meiyaragi pakelaragi yongkambanuwiliyegi kozak yeiyageyara koya. Keya Anotogo puwiliyegi wazono yemane panu puwiligu weiyagi langai onoyeng yana.

34 Puwili pilik yolurikku puwiliyaga nak watabiyengki yeik ono. Purik puwiliyaga ngabelakyeng kiling puwili ma iyeng kiling puwiligu piyeng yombanu nawili yani keya king piyengka weiya piyeng orowei kang

35 keya aposolowiliyegi yana. Togo aposolowiligu king mabiyeng menalege wiya logo sanga

miza logo yeikwiliyegi yana.
36 Yombu Lebigi yeligagangmekka nak yolu
logo Yosep mei logo pi panga wizambekke ilibu
Saipira meileige wazamiyabek. Aposolowiligu
pi Panabas mei, purik yeik Panabas pura Kirik
ngago yeiktage, yombu kozanda yanibek, kai ya-
genda.
37 Pirau ngabelak pigi narik yana logo king
purikka weiya piyeng orowei kanda aposolow-
iliyegi yana.

5

1 Keya yombu nak Ananiya meiyabek keya
pigi yongokpumelegi yeikta Sapaira meiyamele.
Piyaugu ngabelak narik yana logo kingyeng
weiya,
2 kapura pi keya yongok pugumelerau kingyeng
sangamiza wizigeya piyengka lewe narik
ngezeyaugi wawiya keya lewe narik Ananiyago
oroweirik aposolowiliyegi yana logo pelik yeiya,
Ya, ngabelaktikka kingyeng mabiyeng weiya
peyeng mena, yeiya.
3 Pilik kai legi Pitago piyegi pelik meiya,
Ananiya, ni Sadangko wilek kang nugubekki
ngai wizeibene kelemiya logo kazing king
ngabelaktikka weiya piyengka nayeng ni
makngezegi wawiya logo kazing pilik mizamokko
Anotogi Kung Walekpekyegi ngaigu kelemiyara
nangki?
4 Were ngabelakpek yanaginerik ngabelakpek
nugubek. Keya ngabelakpek yana logo king nga-
belakpekki ngane weiya piyendau nuguyeng. Pi-
lik tegi, ni yenge wilek kang nugubekka pilik pura

miziweki kumulara nangki? Ni pilik miza purago
yombanuwiliyegi ngaigu kaiya ono, ni Anotoyegi
ngaigu kaiya wizinda.
5-6 Ananiya ngago Pitago kai pura kerewiya
mabuwekke mabulogo weik ulu wala logo ibeng.
Togo yombu nawekkewiligu kanda yasurik suku-
meng miza logo wageliweirik waliya wazamiya.
Pulaga ngago Ananiyayegi yaka miza puragira
ululu miza mela logo ngago puragi kerewiyawili
kulili yemane panu miza.
7 Pulaga Pita kiling yongkambanu nawili mab-
ulogo koya tek neyauganarik miza logo waleleige
Ananiyagi yongokpumele pulogo kanda kapura pi
pulogo yaka miza pura lusuwei.
8 Pitago piyegi pelik meiya, Sapaira, king orowei
wiriya peyeng king ngabelaktikka weiya piyeng
mabiyeng ma ni yali kerekpugu nayendau weiya,
meiya logo Sapairago pelik meiya to mela, Ei, king
ngabelaktikka piyeng mabiyeng piyeng, meiya.
9 Tegi Pitago piyegi pelik meiya, Nangki wiyeke
ni yali kerekpu kozak kela logo Anotogi Kung
Walekpekyegi yang kelemiya? Keriye, yombu
nigi kerekpubek yaka waliyawili weik kandikke
yolu puwili kani, logo puwiligu nirau waliyiweki
wageliweigi kani, meiya.
10 Mabuwekke yongokmele ulu wala logo ibeng.
Yombu nawekke puwili yeke ige kanda yon-
gokmele ibendikki pakela logo puwiligu yasurik
wageliweirik pigi kerekpubekki ngezege sawel-
iwei waliya wazamiya.
11 Togo yongkambanu Yisuyegi ngizi panu ku-
muliwili mabuwili kulili yemane panu miza.
Keya yongkambanu nalaga nalege yoluwili pilik

miza piyengki kerewiyawili mabuwilirau kulili yemane panu miza.

12 Yombu Yisugi aposolowiligu watabi Anotogo keke mizi kolokngagonoyeng keya watabi wirangai kolokngagonoyeng yongkambanuwiligi wirege miza. Keya aposolowili kiling yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili mabuwili Anotogi i walek yemanemakke wale Solomongi Parandarage meirikke wawere uli mizi.
13 Yongkambanu nazuwagawili yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi kulili miza logo puwili kiling wawere uliweki wiriya ono kele kapura puwiligu aposolowiligi yeikyeng ngalege wiya.
14 Kapura yongkambanu kolokngagono Yisu Yemizibekyegi ngizi panu kumula logo ngizi kumuliwili kiling sawela.
15 Aposolowili watabi Anotogo keke miziyeng mizagi langairikki wiyeke yongkambanu Yirusalem yerengke yoluwili yombanu kemegemewili yolumekyeng keya lalekyengki ngalege yarek wazaya logo wageliwei wiriya logo pongo kazingke wazaya. Purik puwiligu kumularik Pita kunimowei kung pugumek puwiligi ngalege wali purik mabura puwili yombiyangai wazayagi, miza.
16 Keya yongkambanu Yirusalem yerendagi yereng mereke piyengka puwilirau yombanu kemegemewili keya kerewawiligu ngai logo lelewe keleyi puwilirau iza orowei wiriya logo aposolowiligu yongkambanu pilik puwili

mabuwili ngereke yombiyangai wazaya.

17 Pulaga yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek keya piyegi sawelawili yongkambanuwili aposolowiliyegi kandikki pakelawekke puwili aposolowiligu miziyengki yagolok kopong sisikmokko kola. Puwili mabuwili yombu Sadusiwili meiwiliyagawili.
18 Puwiligu Yisugi aposolowiliyegi sisik miza logo aposolowili kebangkela logo mabuwili wigirimakka wigira wazaya.
19 Kapura kusarikke Anotogi angela nakko wigirimakki kandik tiya logo aposolowili were iza orowei kula logo puwiliyegi pelik yeiya,
20 Anotogi i walek yemanemakki yeke ige luwezi kuni logo yongkambanu pulogo wawere ulawili mabuwiliyegi kazing wik wizagomagiragimekki ngagora kozak yeizo, yeiya.

21 Togo wangkota pura Yisugi aposolowili angelabokko kaiyaragi kiriwei miza logo i walek yemanemakke yeke ige la logo weik ngagora kozak yeiyageya koya. Pilik mizageya keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek keya piyegi sawelawiligu yombanu Yudawiligi yemane ngagozakyengki kerewiyiwiliyegi ngago yeiya logo Yudawiligi yemanewili mabuwili menalege wawere ula. Puwili ngago yemane kozak kelageya keya puwiligu wagela Anotogi i walek yemanemakki ngaiwili yenge wigirimakke aposolowili iza oroweiweki wezayela.

22 Kapura wagelawili wigirimakke kandawekke puwiligurau Yisugi aposolowili yenge wigirimakke pulogo koyilege pakela ono, tegi kang yongorik yemanewiliyegi pelik kozak yeiya,
23 Teni wigirimakke kandawekkerik kandik kozang panu waliyarikki tonugu pakela, keya kandikki ngaiwili ngai koyilege, kapura teni kandik tiyawekkerik tonugurau nak yeke ige wizilege pakela ono, yeiya.
24 Logo yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek keya wagela Anotogi i walek yemanemakki ngaiwiligi ngaibek puragi kerewiyawekke puwili wilek ngelek kumuli, weik talik mizagi miza legi.
25 Pulaga yombu nak yeke ige kiliya kanda puwiliyegi pelik yeiya, Kerewiyi, yombu inugu wigirimakke wazaya puwili Anotogi i walek yemanemakke luwe koyimowei yongkambanuwiliyegi ngago kozak yeiyageya panga pewili, yeiya.
26 Pilik kai legi Anotogi i walek yemanemakki kandikki ngaiwiligi ngaibek keya wagela puguwili aposolowili iza wari kuna. Puwili aposolowili kiling yorik wagelawiligu puwili yogomagik keleya ono, purik puwili yongkambanuwiliyegi kulili, yongkambanuwiligu kingyengko yela nelegi.

27 Puwiligu Yisugi aposolowili ige iza orowei la logo yombanu ngagozakyengki kerewiyiwiligi wirege luwe wazaya. Pilik miza logo yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubokko puwiliyegi pelik yeiya,

28 Tonugu ulogo ini ngalik yeiya logo yongkambanuwiliyegi mawinda ngagoyeng Yisugi yeik puraga kozak yei ma waligeleyi nagani yeiya. Kapura ini ngago tonugu miziweki kisa pura miza ono, ini ngoluk kozak yei logo ngago inugura paka Yirusalem yerendaga kang wale piyengke ululu miza mela. Keya nariktau inugu yombubokki ibeng pura teniyegi tiya melagiweki mizi. Nangki wiyeke pilik mizageya, yeiya.
29 Tegi Pita kiling aposolo nawiligurau pelik yeiya to mela, Teni yombanuwiliyegi kiriwei mizi ono, teni Anotoyegi kiriwei mizi.
30 Inuwago Yisu yengeleileige nili ula logo pi ibeng kele kapura Anoto tenigi yelibungang kokawiligibokko pi ngereke yangalekta wazamiya.
31 Logo Anotogo pi yongolok meiya logo mele ngai puguzikke tung yeik lewegera kilimbokko mogosirikke mogosa wazamiya logo teni yaliya wazayi keya teniyegi ngaiweki. Anotogo pi teniyegi sawela logo teni yaliya wazayiweki kelemiya logo teni yongkambanu Isileiliwili wilek kang tonuguyeng kaileyengka piyegi kowita logo pugu kaile tonuguyeng tumulibene.
32 Logo teni keya Anotogi Kung Walekpokkorau watabi piyeng pakela keya kolok ula keya nawiliyegi kozak yeiya. Anotogi Kung Walekpek Anotogo yongkambanu ngago pugura kiriwei mizi puwiliyegi yeik yanibek, yeiya.

33 Togo yombanu ngagozakyengki kerewiyi puwili aposolowiligu kisiragi kerewiyawekke puwili sisik yemane panu miza logo aposolowili

yela logo ibeng wazayiweki kozak kela.
34 Kapura yombanu Palisiwili meiwiliyaga nak
yeikta Kameliye meibek, Mosegi loyengki walige-
leyibek, pi yongkambanuwiligu pi yeik nara kil-
imbek mizibek luweza logo puwiliyegi kozang
yeiya, Aposolowili welagela songono nangezi
wezayeli, yeiya.
35 Togo aposolowili yenge yerengke welagela
wezayela logo pugu ngagozakyeng kerewiyi-
wiliyegi pelik yeiya, Isileili yombanuwili, ini
yombu pewiliyegi mizagi purik mabura waberek
panu kumula logo mizizo.
36 Purik ulogo kang narage yombanu Tiyura
meiyabek wiriyawekke pelik kaiya, Ne yombu
yemizi inugubek, kaiyageya wiziya logo yombanu
kolokngagono 400 merekewili piyegi sawela. Ka-
pura nawiligu pi ula logo pi ibeng wizigeya piyegi
sawelawili luwa ula mela logo yawe pugura yeik
sawiya.
37 Pera pilik miza logo kalike kapmanwiligu
yeik tonuguyeng kapiyarikke lende miziwekke,
yombu nak ngabelak Kalili meibekkabek yeikta
Yuras meiyabek lewagela logo ngai kapmanbek
wezamelagi nara imawiyaweki mizibene logo
yombanu kolokngagono piyegi sawela. Kapura
pirau ibeng sa logo piyegi sawelawili kazi luwa
ula mela logo yawe pugurarau yeik sawiya.
38 Tegi weik nogo inuwayegi aposolowiligu
miziyengki ngago pera yani. Yombu pewiliyegi
watabi nayeng keleyi nagani, puwili ngezewili
yeik koyi pani. Purik tamizeige puwiligu
yombu yeikpekyegi sawela logo yawe pera
yombanuwiliyaga lewara purik mabura yawe

puwiligira yeik sawiyagi.
39 Kapura tamizeige Anotoyaga lewara purik, mabura inuwagorau puragi lewege mizagi ono. Tamizeige Anotoyaga lewa logo inuwa puwili kiling ngai keli purik inuwa Anoto kiling ngai kelageya koyilege kalike pakelagi kani, yeiya.

40 Togo yombanu ngagozak piyeng kerewiyiwili Kameliyegi ngagoragi kiriwei miza logo aposolowili ige wiriyibene ngago yeiya logo wagelawiliyegi aposolowili wizale yeli yeiya logo aposolowiliyegi ngago miziweki pera kozang pelik yeiya, Inuwago yongkambanuwiliyegi Yisugi yeiktage ngagora ngereke mazenda kozak yei nagani, yeiya logo welagela kang wezayela.
41 Togo Yisugi aposolo puwili yombanu ngagozak piyeng kerewiyiwili wezaya. Logo puwili wilikwilikmokko kola, purik Anotogo puwiliyegi pangka kumula, Yisugi yeiktagi wiyeke ngangang mizi keya kendektik wageli purikki.
42 Pulaga aposolowili ngago ngaiwiligu yeiyaragi kezanga mana logo wok mabiyeng yongkambanuwiliyegi Anotogi i walek yemanemak keya i puwiligiyengke ngago wazono Yisu Kilisibek Anotogo wezamelabek kai puragi kozak yei yongomo mizi mizi.

6

1 Pilik piyeng mizageyarik yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumula logo sawelawili sangkelarik ngalege panu lewagela. Kalike wok nakke Yudawili ngago yeik Kiriktage kisiwiligu

Yuda ngago ngezewiligirage kisiwiliyegi ngalik yeiya. Puwiligu pelik kisa, Wok mabiyengke inuwa yongok komatewili ngeragi yaniwekkerik inuwago tenigi yongok komatewili ngeragiyeng pangka yani ono, kisi.

2 Pilik kisi legi aposolo meleyau keya pongo ingenazikka neyauwiligu Yisuyegi kiriweiwili mabuwili menalege ngago yeiya logo pelik yeiya, Teni yawe Anotogi ngagora kozak yeira wezamela logo yawe ngeragiyeng watabiyengki yeik puwiliyegi sanga mizagelega yani mizi purik pangka ono.

3 Tegi inuwayaga yombu melenazik keya nazikka neyau inugu pangka kumulawili keya Anotogi Kung Walekpokko kolawili keya kangka yemaneyeng kilingwili miza puwili iza logo tonuwago puwiligu yawe peragi ngai wazayiweki.

4 Teni pilik mizi purik mabura teni teni makngeze wok mabiyeng waberek mizi keya yawe Anotogi ngagora kozak yeiyagiragi wilek kang tiya managi kani, yeiya.

5 Togo puwiligu yeiyaragi puwili mabuwili wilik miza legi yombu puwiligu izawiligi yeikyeng peyeng, nak Setepang pi Yisuyegi ngizi kumularikku kola keya Anotogi Kung Walekpokko kolabek, keya nawili Pilip keya Porokora keya Naikena keya Timong keya Pamena keya Nikolasi, pi ngabelak Antiyok meibekkabek, pi Yuda onobek kapura pi ulogo Yudawiliyegi sawelabek keya weik Yisuyegi ngizi panu kumuli.

6 Puwiligu pilik miza logo yombu izawili aposolowiligi tepekke luweza wazaya logo

aposolowiligu mele puwiligiyengko puwiligi ngalege walamiya logo puwili waberek keleya.

7 Togo Anotogi ngagora ululu miza melageya keya yongkambanu kolokngagono puragi kerewiya logo puragi ngizi panu kumula. Piliktikki kandik yongkambanuwiligu Yisuyegi ngizi panu kumuli pumok pulogo Yirusalem yerendage yemane panu. Keya yombu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya mani puwiliyaga nawilirau kolokngagonowili kazing Yisuyegi ngizi kumulimekki kiriwei.

8 Keya yombu Setepangyegirik pi Anotogi wazonora keya kozandago kolabek wizigeya pugu yongkambanuwiligi wirege watabi wirangaiyeng keya Anotogo keke miziyeng kozang miza.

9 Kapura yombu nawili piyegi waliwei kelemi. Puwili yombanu Yuda ulogo ngai nawiligu weiya logo yawe puwiligiyeng wiyagi langai ono kapura mabek kemenak wila wazayawili logo puwili i walek songono namakke Anotoyegi ya kumuli miziweki wawere ulawili. Puwiliyaga nawili yereng Sairini keya Alesendere meiyaugawili, keya nawili ngabelak Silisiya keya Asiya meiyaugawili. Puwili weik Setepang kiling ngalik keli.

10 Kapura Anotogi Kung Walekpokko Setepang kazing ngagoyeng iwaka kaiyagimek mana kopong pi ngago kaiyawekke puwiligu piyegi lewege miza ono.

11 Tegi puwiligu yombu nawili yasese keleya logo kingyeng liwik yana logo puwiliyegi pelik yeiya, Inugu yongkambanuwiliyegi pelik yeizo, Tonugu Setepangko Mosegi loyeng keya

Anotoyegi ngago kaile kairikki kerewiya, yei kunizo, yeiya. Togo yombu kingyeng weiya puwiligu pilik yeiyageya koya.
12 Kazing pilikmekke Yudawiligi yemanewili keya loyengki waligeleyiwili keya yongkambanu nawilirau Setepangyegi sisik miza logo Setepangyegi wiriya logo pi kebangkela logo puwiligu pi yombanu Yudawiligi ngagozakyengki kerewiyiwiliyegi miza orowei kuna.
13 Puwili Setepang kiling kanda puwili ngagozak mizageya keya puwiligu yombanu piyegi langai ngago ikuyogorik kisagi nawilirau ige iza orowei la. Yombanu yaka puwiligu Setepangyegi langai pelik kisa, Yombu pobok wok mabiyeng Anotogi i walek yemane pemak keya Mosegi loyengki ngago kaile kai mizibek.
14 Pugu ngago kaile kairik pelik kai, Yisu pongo Nasaretegabokko Anotogi i walek yemane pemak neneng ngela melagi, kairikki tonugu kerewiya. Keya pugu nararau pelik kai, Yisugu kazing Mosego tenigi yelibungang kokawili yanayeng ngereke kowitagi, kairikki tonugu kerewiya, yombanu ngaigu kisiwiligu pilik yeiya.
15 Pulaga pulogo yombanu ngagozaktaga mogo-sawili mabuwili Setepangyegi ngai yuke panu kelemiya, purik puwiligu pakelarik wiregawere pugura Anotogi angelawiliyaga nakki wiregawer-era kelik.

7

1 Pulaga yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubokko Setepangyegi pelik nguk meiya, Puwiligu kai pura wameik ma yeik, meiya.

2 Tegi Setepangko pelik kanga meiya to mela,
Negi mangowili keya yongkambanu nogowili
ngago nogo iniyegi yeiweki miziragi kerewiyi.
Koka walaka Abalam tenigi yelibubek ngoluk
ngabelak Mesopotemiya meibekke yolu logo
ngoluk ngabelak Arang meibekke weli kuna
onowekke Anoto ngaiwaktikki mangobek
Abalamyegi lewagela logo
3 pelik meiya, Ni nigi ingembuwili keya yereng
nugura wizamiye logo ngabelak kalike niyegi
waligelenibekke kune, mena meiya.
4 Togo Abalam pigi mangobek kiling ngabelak
Mesopotemiya mei yeik nara Kandiya meibok
wizamiya logo ngabelak Arang meibek Anotogo
piyegi waligelemiyabekke kambela. Puwili kanda
pulogo koyigeya pigi mangobek ibeng sa logo An-
otogo Abalam ngabelak mabek teni Yudawiligu
yolu pobokke wezamela logo pi kayima.
5 Abalam kiling pigi yongokpumele ngabelak
Arang meibekke pulogo koyima kapura puwekke
Anotogo pi ngabelak muneng nariktau mana ono
logo pugu ngabelakpek nogobek kaiyagi ono.
Kapura Anotogo ngago Abalamgi yango keya
mareknganggwili keya ngezebektau ngabelakpek
kalike yaniweki sawiyara miza. Logo Anotogo
pilik sawiya puragawekkerik Abalam koloyaka-
mandik nawilirau ono wizigeya.
6 Anotogo piyegi kaiya pura pelik, Nigi
yango keya mareknganggwili ngabelak puwiligi
onobekke yolugi. Keya pulogo puwili yombanu
ngaiwiliyegi yawe yeik mizagi. Keya yombanu
ngaiwili puwiligu puwiliyegi kirisimasi 400
piyengke kozang panu yeik yawe mizi keya

puwiliyegi kaile panu keleyagi.
7 Kapura nogo yombanu puwiliyegi kaile panu
keleyagiwili ngagozak keleya logo ngangang
yanagi. Keya pulaga nogo nigi yango keya
marekngangwili ngabelakpokka iza orowei
ngabelak pobokke iza orowei wiriyagi. Keya
pelege puwili neyegi ingeyeng laliyi keya ya
kumulagi, kaiya.

8 Pulaga Anotogo Abalamyegi ngago silok tiya
pura mana logo Anotogo Abalamyegi pelik meiya,
Nogo ngago silok tiya pura ngelagi ono purik in-
ugu iwakaweki nigi marekpek wazami puwekke
purik yombu korik puguwekki korik ngalege
puwek ngela mowiye logo purikku ini yongkam-
banu nogowili keleyagi, meiya.

Togo Abalam Anotogi ngago puragi kiriwei wiz-
igeya pigi marekpek Isak wazawekke sonda nara
wiziya logo Abalamgu Isakki yombu korikwekki
korik ngalege puwek ngela mowiya. Mabilik-
mekke Isakko pigi marekpek Yakopgi yombu ko-
rikwekki korik ngalege puwek ngela mowiya.
Keya Yakopgu pigi marek meleyau keya pongo
ingenazikka neyau puwiligi yombu korikyengki
korik ngalege piyeng ngela yowiya. Yombu me-
leyau keya pongo ingenazikka neyau puwili tenigi
yelibungang kokawili keya teni Yudawiligi man-
gowili. Nakki yeikta Yosep.

9 Pulaga Yosepgi siwili piyegi langai kisi keya
miziyengki yagolok kopong puwiligu Yosepyegi
sisik miza logo puwiligu pi yombanu ngai naw-
iligu kingyengki ngane weiya logo puwiliyegi yeik
ulak yawe mizibene yana logo puwiligu pi nga-

belak Isip meibekke miza orowei kambela. Ka-
pura Anoto Yosep kiling wiziya
10 keya pulogo Anotogo pi kuneng puguyengka
yaliya wazamiya logo Anotogo Yosep Pero
Isippekki King Ngaibekki wirege wazamiya
logo kangka yemanebek mana logo Perogo pi
pangkabek purikki pakela logo Perogo Yosep
ngai yemane keremiza wazamiya logo ngabelak
Isippek keya i yemane pugumak keya watabi
puguyeng mabiyengki ngaiweki kelemiya.
11 Pulaga ngabelak Isippek keya ngabelak tenigi
yelibungang kokawiligibek Kanang meibekkerau
yagasi unatuba panura weik lewa wizigeya tenigi
yelibu kokawili ngeragi nagiyeng yolok ngelagi
langai ono, logo piliktikki kandik yongkambanu
kolokngagonowili kuneng yemane wagela.
12 Pilik mizageya keya Yakop ngeragiyeng yenge
Isip ngabelakpekke yolu kairikki kerewiyawekke,
pugu pigi marek nawili tenigi yelibu kokawili
pulogo ngeragi nayeng orowei yoweki wezayela.
Puwili pilik miza logo ngeragiyeng weik yeik wiz-
igeyawekke Yakop ngereke pigi marekwili weza-
yela.
13 Puwiligi kang kalike kambelaraga Yosep
ngezebokko pigi siwili piyegi iwaka sibene
waligeleya, purik puwiligu pi koka ibembek
sawiya nelegi. Pilik miza logo Perorau ngago
Yosepgi mangobek keya siwili keya sakpekyegi
langaira kerewiya.
14 Togo Yosepgu pigi mangobek Yakopyegi
ngago pigi mangobek keya siwili keya sakpektau
mabuwili Isip ngabelakpekke lewawekira
wezamela. Puwili mabuwili sangkelarik 75.

15 Togo Yakop pongo Isip yoluweki kambela.
Pulogo tenigi yelibungang kokawili koyima Yakop
ibeng keya pigi marekwilirau ibeng.
16 Logo yongkambanu wik yolu puwiligu yasu
puwiligiyeng yenge Sekeng lemengke wageliwei
kambela logo pulogo ngabelak koka Abalamgu
yongkambanu Emo meiyawiliyaga kingyengki
ngane weiyarik wizilege pulogo waliya wazaya.
17 Togo tenigi yelibungang kokawili yenge
Isip kirisimasi kolokngagono koyima logo
Anotogo Abalamyegi ngabelak Kanang meibok,
mabek teni yolu pobok pigi yango keya
mareknganggwili yaniweki sawiya pura ngiziweki
merekewekkerik tenigi yelibungang kokawili
Isippekke koya puwili kolokngagono panu koya.
18 Pilik mizageya keya Isipwiligi King Ngaibek
Pero ibeng sa logo ngai nawili ngai keya puwilirau
ibeng sa logo ngai nalik nakko Isipwiliyegi ngai-
weki mizi. Pi Yosep walaka ibembekyegi iwaka
onobek keya yeik pugurarau Pero.
19 Pi ikuyogorik mizi mizibek logo pugu tenigi
yelibungang kokawiliyegi kaile miza keya ngan-
gang keleya. Pugu puwiligi mandik wik wazayaw-
ili iyengka iza kelegeya panga yerengke wezayela
logo puwili ibeng sibene, keleya.
20 Keya puwekke mandik kailemekke nak yeikta
Mose meibek waza. Pigi panumologo piyegi liwik
ngai logo pi ngong neyauganak ige miza warara
koya.
21 Pulaga pigi panumologo pi ingkeiyageyarikki
nawiligu kerewiya nelegi kazi miza logo pugu pi
imakka miza orowei welagela wiriya logo Mose
Perogi yangomologo yolok ngelagilege wezamiya.

Pilik miza logo Perogi yangomologo pi i pugu-
makke miza orowei kuna logo ngezemelegi marek
wezabek kelemiya.
22 Pugu Moseyegi ngai wiziya pi yemane
lewagela logo wizimowei puwiligu piyegi
Isipwiligu iwakayengki waligelemiya logo pi weik
yombu kangka yemane nak keya pugu, ngago
kaiyeng keya melezikku kazing miziyengke pi
yemane panu.

23 Pulaga Mose kirisimasi yombu neyau wiz-
igeyawekke kangka nak piyegi lewagela logo pi
yongkambanu Isileili piyagawiliyegi pakeli kang-
weki kumula.
24 Pulogo kanda Isileiliwiliyaga nak Isip nakko
yeik ulak ngangang manirikki pi pakela. Piliktikki
pakela logo pi kangkabek ngangang miza logo pi
pigi ingembubekyegi sawela logo Isippek kanga
ula logo ibeng.
25 Mosego kumularik Anotogo pi yongkambanu
puguwili Isipwiliyaga wila wazayiweki wezamela
purik puwili iwaka mena miza kapura puwili
ngoluk iwaka ono koyigeya.

26 Pulaga wangkowangane pura Mosego
yombu Isileiliwiliyaga neyau ngai kelageya
koyilege pakela logo pugu waliyiweki miza
wizigeya piyauyegi pelik yeiya, Kerewiyi, yali
menalagayau legi yali nakko nakyegi pilik ngai
mizira nangki, yeiya.
27 Kapura piyauyaga kaile yemane mizabokko
Mose nazuwaga yomizora wezamela logo Mo-
seyegi pelik meiya, Takko ni teyegi ngai wazaniya
keya teyegi ngagozak keleyiwekibek keleniya?

28 Ni ulogopekke Isippek ula pilik ne neliweki
mizi ma, meiya.
29 Tegi Mosego puragi kerewiyawekke pi kazi
miza logo pi ngabelak Isippekka kazi kambela
logo ngabelak Miriyang meibekke yeik wizagoma.
Pulogo pi yongok weiya logo pi mandik neyau
wazaya.
30 Mose yenge ngabelak Miriyang meibekke
mawinda kirisimasi yombu neyau piyeng miza
wizigeya wok nakke Mose yenge kurung yeik-
wekke lewak Sainai meibekke mereke luwezara
wiziyawekke Anotogi angela nak piyegi tabunda
wiriya. Logo Mosego ibek solorik ngoririkki
pakela kapura ibek solorik kemenak ngora ono.
31 Pi pakela logo lelengkira logo ibek solorik
ngoririkki mereke pakeliweki kuna. Pilik
miziraige pura pugu Anotogi kilirago kairikki
kerewiya.
32 Anotogo piyegi ibek solo yezizik ngori purikki
yungka pelik meiya, Ne Anoto nigi yelibu kokawili
Abalam keya Isak keya Yakopgibek, meiya. Pilik
meiya logo Mose leli ula logo kazi miza logo An-
otoyegi pakela ono.
33 Keya Anotogo piyegi mawinda pelik meiya,
Ne pelege yolu kopong ngabelak nugu luwe yolu
purik ngabelak walektik mena nugu ngabelak-
tikke kaile miza nera ingegang nuguyau puguse.
34 Yongkambanu negi Isip lemengke
yoluwiliyegirik puwili ngangang wagelirikki
nogo pakela logo nogo iwaka. Keya Isipwiligu
nogowiliyegi ngangang keleya logo puwiligu
ingkisiyengki nogo kerewiya logo ne puwili
yaliya wazayiweki kangki. Pilik legi, ne ni yenge

ngabelak Isippekke ngereke to wezaneliweki mizi, mena meiya, Setepangko pilik yeiya.

35 Pulaga Setepangko yemanewiliyegi ngago yeke langaktaga, pelik yeiya, Pok Mose yongkambanu Isileili Isip yolu puwiligu kezanga manabok. Puwiligu pelik nguk meiya, Takko ni teniyegi ngai wazaniya keya teniyegi ngagozak keleyiwekibek keleniya, mena meiya. Logo kazing pilikmekke puwiligu pi kezanga mana kapura pi Anotogo Isileiliwiliyegi ngai keya Isipwiligu ngangang keleyiyengka yaliya wazayiweki wezamelabek, logo angela yenge ibek solo songono ngori purikki yungka tabundabokko piyegi sawela.

36 Togo Mose kambela logo yenge Isip kanda pulogo watabi Anotogo keke miziyeng miza keya watabi pi Anotoyaga kozanda kilimbek mizi piyeng miza logo pi yongkambanu Isileiliwili ngabelak Isippokka iza orowei orozarikke kang kunimowei watabi Anotogo keke miziyendau kai Wizang Wagobek meibekke mazenda miza keya pugu watabi Anotogo keke miziyeng mazenda ngabelak kurung yeikpekke kirisimasi yombu neyau piyeng yongomo mizageya wizimowei pulogo miza.

37 Pi Mose mabokko yongkambanu Isileili puwiliyegi pelik yeiya, Anoto Yemizi inugubokko kalike yombanu piyaga ngagoyeng weiya logo kozak kai inuwa ngezauyaga nak iniyegi wezamelagi, pugu ne iniyegi wezanela pilik, mena yeiya.

38 Pi Mosebok tenigi yelibungang koka pulogo ngabelak kurung yeikpekke wawere ula koya puwili kiling wiziyabek. Pi paka lewak Sainai

meibekke kuna logo pulogo wizimowei Anotogi angelabokko Anotoyaga ngago weik yeikki ono, wik wizagomagi pura piyegi meiya logo Mosego kerewiya logo lende miza logo lewakpekka yerageya logo teniyegi yanabok.

39 Kapura tenigi yelibungang kokawili Mosego kairagi kerewiyagirikki kiyebuk legi puwiligu piyegi kezanga mana logo wilek kang puwiligiyeng Isippekke kiliya kandoweki kela. Puwiligu pelik kumula, Tonugu kelirik teni pelege yolugirikki kiyebuk, teni ngoluk ngabelak Isippekke yolugirikki keli, miza.

40 Togo Mose ngoluk lewak Sainaibekke wizigeya puwili pigi sibek Alongyegi kuna logo piyegi pelik meiya, Moseyegirik pok panga Isippekka teniyegi orozarikke wiriyabek kapura pi weik talege keya pi talik miza miza purik teni lusuwei, mena meiya.

41 Togo puwekkerik puwiligu liyeng pulumakaumekki kung narik keremiza logo purikki wata kolak kelibene waliya mana logo pigi wirege inge laliyi keya ya kumula logo lepe puwiligu keremizarik yongolok meiweki puwili ngeragi yemane miza ni miza.

42 Kapura Anoto puwiliyaga kowita logo pugu puwili yokmek keya ngombek keya pelewewiligi yeikyeng yongolok meiweki inge laliyi keya piyengki ya kumulibene keleya. Pilik miza pura yombu Anotoyaga ngagora weiyabokko Kapiya Walektikke pobilik lende miza puragi kiriwei,

Ini Isileili yongkambanuwili, ini kirisimasi yombu neyau piyeng ngabelak kurung yeikwekkebekke liyeng pulumakau keya

memengwili ula logo kolak waliya mani miza ono, inugu anoto ikuyogorik inugu keremiza puwili piyeng yana.

43 Keya inugu sela i walek nogomak wara ono, inugu anoto ikuyogorik Molok meibekki sela i walekmak wara. Keya yeik nogora yongolok meiya ono, inugu inigi anoto ikuyogorik pelewe Lepang meimelegi yeikta yongolok meiya. Keya inugu neyegi ingeyeng laliyi keya ya kumula ono, ini watabiyengki kung inugu keremiza piyengki ingeyeng laliyi keya ya kumula. Pilik legi nogo ini ngabelak Pabilong meibekka yengezuwage wezayelagi logo nawiligu iniyegi ngaiweki, yeiya.
Amoso 5:25-27

44 Setepangko yemanewiliyegi Anotogo Kapiya Walektikke kaiyaragi kozak yeiya logo puwiliyegi ngago yeke langaktaga pelik yeiya, Tenigi yelibungang kokawili ngabelak kurung yeikwekkepekke koya puwekkerik puwiligu sela i walek namak Anoto puwili kiling yolurikki walimizagimak keremiza. Sela i walek pumak Anotogo Moseyegi ngiziweki waligelemiya mabilik panu keremizamak. Sela i yaka walek pumak puwiligi yango keya marekngangwili kilingwekkerau wiziyamak.

45 Kalike Mose ibengwekke Yosuwa ngai keremiza logo pi kiling tenigi yelibungang kokawili ngabelak kurung yeikpok wiyawekke puwili sela i yaka walek pumak ngezewili kiling orowei kayima logo pelege ngabelakpekke kanda tenigi yelibungang kokawili nazuwagawili kiling ngai kela logo Anotogo nazuwagawili ngabelakpekka kiriwageliwei keleya logo tenigi yelibungang kokawili yana logo puwiligu sela i walekmak ngiza waza-

miya. Keya sela i walekmak pulogo wizagoma keya ngai Tawitigu tenigi yelibungang kokawiliyegi ngai wiziyawekkeriktau wiziya.

46 Ngai Tawiti ngai wiziyawekkerik pi ngezebokko miziyengki Anotogo wazono miza, legi Anoto piyegi wazono kelemiya. Piliktikki wiyeke Tawitigu Anotoyegi pelik nguk meiya, O Anoto, ni Anoto tenigi yelibu yemane kokabek Yakopgibek. Nogo kelirik nugu ne nigi i walek yemane namak ngiza nowiyibene keleniweki, meiya.

47 Tawitigu Anotoyegi pilik waberek miza kapura pugu i yaka walek yemanemak ngiza ono, pigi marekpek yeikta Solomon meiyabokko Anotogi i walek yemanemak ngiza mowiya.

48 Kerewiyi, Anoto Yemizi Lewege Panubek i yongkambanuwiligu ngiziyengke yolu onobek. Purik yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga nakko Kapiya Walektikke yungke pobilik kaiya pelik,

49 Anoto Yemizibokko pelik kai, Paka ngalege lemeng tung negi mogosirik, keya ngabelakpek neyegi panga kulengke nogo ngaiwekibek. Pilik legi negi i talikmak nakko negi ngizagi? Ma i ne pangka kumanagi namak talege ngizagi?

50 Nakkorau pangka mizagi ono, purik ne makngezego watabi paka ngalegeyeng keya ngabelak pobokkiyeng mabiyeng keremiza, Yemizibokko pilik kai, mena meiya. *Isaya 66:1,2*

51 Setepangko yemane ngagozak piyengki kerewiyi puwiliyegi pilik yeiya logo ngago yeke langaktaga pelik kozang yeiya, Ini yombanu Isileiliwili kangka inuwagiyeng kingyeng kelik.

Wilek kang inuwagiyeng wilek kang yombanu Anotoyegi ngizi panu kumuli ono puwiligiyeng kelik. Keya inuwa wilek kang inuwagiyengko Anotogi ngagora weiweki kelemi ono, logo kerangang inuwagiyeng Anotogi ngagoragi waliya. Inuwa inuwagi yelibungang kokawili kelik purik inuwarau keya puwilirau wok mabiyeng Anotogi Kung Walekpek kik keya wezameli logo pugu kairagi kerewiyagirikki kiyebuk.

52 Inuwagi yelibungang kokawiligu yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga nak ngangang nagelemi nararau ono kani. Puwiligu yombanu ngago yombu pangka panubek lewagi puragi kozak kisawili yela. Keya pi kayima logo weik inuwago pi ulagiwiliyegi miza yana, keya inuwago pi ula kani.

53 Inuwa Anotogi loyeng weiyawili. Lo piyeng Anotogi angelawiligu paka ngalega inuwagi yelibungang kokawiliyegi yana logo puwiligu inuwayegi mele inuwagiyengke yana logo inuwa weiya kapura inuwa ngoluk piliktagi kiriwei mizi ono. Wameik, yeiya.

54 Togo Setepang ngago pugura weik yeik sawiya logo yombanu ngagozak piyengki kerewiyi puwili ngago puragi kerewiya koyimowei sisikmokko pangka ono miza logo kili puwiligiyeng ngiliti.

55 Kapura Setepang Anotogi Kung Walekpokko kola logo paka ngalege ngayang panu pakelageya tawizeige Anotogi ngaiwaktik keya Yisu Anotogi mele ngaigezikke luweza wizilege pakela.

56 Logo Setepangko pelik kaiya, Pakeli, nogo ngilumbek tiya wizilege pakeli logo yombanu ulogo paka ngalega kayimabek Anotogi mele ngaigezikke luweza wizilege, pakeli kaiya.
57 Puwekkerik yemanewili ngago pura kerewiyagirikki kiyebuk kopong puwili kerangang puwiligiyeng meleyengko nguk namizi waliya logo ngalizi kek kisa. Pulaga puwili mabuwiligu Setepangyegi nginda kuna.
58 Puwiligu pi yenge Yirusalem yerendaga yenge yerengke ulumi wageliwei kuna logo pulogo pi kingyengko ula.

Togo yombanu pi kingyengko ula puwili kagorik yeke ngalege puwiligiyeng pugusa logo yombu nawekke nakyegi mereke ngai wizeibene wiya. Pokki yeikta Saulu mei.
59 Puwiligu ngoluk Setepang kingyengko ulageya koyigeya Setepangko Yemizi Yisuyegi waberekmekke ngalizi pelik meiya, Yemizibek Yisu, kung nogobek mize, meiya.
60 Logo Setepang pongo ngabelakpekke ingeyau laliya logo ngereke waberekmekke ngalizi pelik meiya, Yemizibek, kaile puwiligu neyegi miza pera nugu puwiliyegi kanga yanagirikki kumuli nagani, pugu pilik meiya logo pi ibeng.

8

1-3 Keya Saulu puragi pakela logo pelik kumula, Puwiligu Setepang kingyengko ula logo pi ibeng purik pangka mena miza.

Setepang pilik ibeng sa logo yombanu Anotoyegi kiriwei panu yoluwiligu Setepangki

yasurik waliyageya keya piyegi ngalizi ingkeya ngabik miza. Wok puwiligu Setepang kingyengko ulabokka weik yombanu Yisuyegi ngizi kumuli onowiligu Yirusalem yerendage yombanu Yisuyegi ngizi kumuli nawilirau weik pulaga ngangang yemane panu keleya logo puwili ngangang yemane wagela. Keya yombu nawekke Saulubokyegirik pi yombanu Yisuyegi kiriweimok mamok yeikkirikki keli logo pi i puwiligiyeng mabiyengke kuna logo namakka namakke yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili iza kelegeya iza orowei wigirimakke wigira wazaya miza. Piliktikku mizagewiyege Yisuyegi kiriweiwili mabuwili nalaga nalege kazi luwa ula mela, nawili ngabelak Yudaya meibekke yerengyengke kuna, keya nawili ngabelak Sameriya meibekke yerengyengke kuna. Puwili mabuwili pilik kuna kapura yombu aposolowili kuna ono, puwili Yirusalem yerendaga mabulogo koya.

4 Togo Yisuyegi ngizi kumuliwili nalege luwa ula mela puwili wale mabiyengke ngago Yisuyegi langaira kozak yei kambela.
5 Pilip ngabelak Sameriya meibekke yereng Sameriya meirage kambela. Pulogo kanda yongkambanuwiliyegi ngago Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabekyegi langai puragi kozak yeiya.
6 Yongkambanu kolokngagono wawere ulawili Pilipgu kairagi kerangang mana logo puwili mabuwili piyegi kerewiya keya pugu Anotogo

keke miziyeng mizirikki pakela.
7 Piyeng pelik, kerewawili yongkambanu puwiligu ngai puwiliyaga welagela ngalizi ingkeya kelele kisa meli lewa, keya yongkambanu inge keya mele ibengwili yombiyangai wazaya, keya yongkambanu ingeyeng korowali ma songono mizawili yombiyangai wazaya.
8 Piliktikki wiyeke yongkambanu Sameriya yolu puwili wilikwilikmokko pangka ono.

9 Yereng purage yombu yeikta Saimon mei nak yolu. Pi watagak yemaneyeng mizi mizibek logo pokko pilikyeng mizi puwekke purik yongkambanu Sameriya yoluwili lelengkiri mizi. Pi ngezebokko puwiliyegi ngezebekyegi langai pilik yei mizi, Ne yombu yemizi inugubek yei mizibek.
10 Logo yerengke yemanewili keya songonowilirau puwili mabuwili piyegi mereke kerangang mana mizi. Puwiligu piyegi kumularik pi Anotoyaga kayimabek mizi logo Anotogi kozang yemanelei meibek.
11 Pugu kang kolokngagonoyengke watagak yemaneyeng miza kopong yongkambanu kolokngagono Sameriya yoluwili lelengkira logo piyegi kiriwei mizi.
12 Kapura Pilipgu ngago wazono Anotogi ngaimekki ngai pura keya Yisu Kilisibekki yeiktaga yombanuwili Anotogi ngai purage kiliyiweki puragi kozak kaiwekke puwiligu ngagoragi ngizi panu kumula logo Pilipgu puwili kaimela, yombuwili keya yongokwilirau kaimela.
13 Saimon ngezebektau ngagora ngizi panu kumula logo kaimela. Pi kaimela logo Pilip kiling yongomo mizageya wizimowei pugu Pilipgu

watabi yemane Anotogo keke miziyeng keya
watabi pi Anotoyaga kozanda kilimbek mizi
piyeng mizi purikki pakela wiziga pi lelengkira.
14 Pulaga yombu aposolowili yenge Yirusalem
yerengke yongkambanu Sameriya yerengkewili
Anotogi ngagoragi ngizi kumularikki
kerewiyawekkerik puwiligu Pita keya Yowan
yongkambanu Sameriya yerengke Yisuyegi ngizi
kumuli puwiliyegi wezayela.
15-16 Piyau pulogo kanda piyaugu puwili ngago
Yisuyegi langairagi ngizi kumula logo Yisugi yeik-
tage kaimeli kele kapura Anotogi Kung Walekpek
ngoluk yenge puwiligi yungke kiliya ono purikki
pakela.
17 Tegi puwili Anotogi Kung Walekpek weibene
Pita keya Yowangu puwiliyegi mele piyaugiyau
walamiya logo puwiliyegi waberek mizageya
koyigeya Anotogi Kung Walekpek yenge puwiligi
yungke kiliya.
18 Togo Saimongu keriyarik Anotogi Kung
Walekpokko yombanuwiligi yungke kiliya purik
aposoloyaugi meleyeng puwiliyegi walamiya
purikku mamiza legi Saimongu kingyeng Pita
keya Yowangu weibene yana logo pelik yeiya,
19 Nogo namele ma nakki ngalege mele nogozik
walamiya logo Anotogi Kung Walekpek namele
ma nakki yungke kiliyagiweki kangka iwakagibek
weiweki. Tegi yaligu kozambok neyegirau nani,
yeiya.
20 Kapura Pitago pelik meiya to mela, Anotogo
yeik nanagi piyeng ni kingyengki ngane weiyagi
nobiyeng miza legi ni keya king nuguyeng yereng
yezi kusagi onozik ngori puragi kuni.

21 Wilek kang nugubek Anotogi wirege pangka
ono legi ni yawe peraga wale nariktau mizagi
onobek ma ni te kiling yawe mizi piyengki saweli-
wei yawe mizagi onobek.
22-23 Tegi ni kaile nuguyengki kuneng mizimo
keya kaile nigi piyengka kowitageya wizimowei
Anotoyegi waberek mizimo. Purik nogo keriyirik
ni kozambek weiyagirikki yagolok kelimokko
kolabek keya ni ni makngeze lewege mizibek,
keya ni kazing kaileyengko wigira wazaniyabek
legi Yisuyegi wilek kang nugubek kowitageya
wizimowei Anotoyegi waberek miza logo pugu
kumula kaile pilik piyeng tumulibene waberek
mize, meiya.
24 Pilik kai legi Saimongu Pita keya Yowanyegi
ingi ngaungaumek kiling pelik meiya, Yaligu
Anotoyegi negi waberek mizi logo yaligu pilik
kai piyengka nara neyegi pilik mizagi onoweki,
meiya.
25 Pulaga Pita keya Yowangu yongkambanu
Sameriya yerengkewiliyegi ngago Yemizibekyegi
langairagi kozak yeiya keya watabi piyau
ngezeyaugu Yisuyegi langai iwaka piyengki kozak
yeiya logo piyau Yirusalem yerengke kandobela.
Piyau yorik ngabelak Sameriyabekke yereng
kolokngagonoyengke yongkambanuwiliyegi
ngago wazono Yisuyegi langai puragi kozak yei
kambela.

26 Wok nakke Yemizibekki angelawiliyaga
nakko Pilipyegi kanda pelik meiya, Ni kangweki
kangkere miza logo kazing paka Yirusalem
yerengka pongo yereng Kasa meiragi, kazing

kurung yeiktikke puluweng neing kambele, meiya.

27 Tegi Pilip kangkere miza logo weik kambela. Pongo kazingke yombu yemanebek ngabelak Itiyopiya meibekkabek yabekelege. Pok yombu yeik yemanera kilimbek, keya pi yenge Itiyopiya puwiligi Kuwin Ngai yeikta Kandesi meimelegi kingyeng mabiyengki ngaibek. Yakabok paka Yirusalem yerengke Anotogi i walek yemanemakke Anotoyegi ingeyau laliyi keya ya kumuli kambela logo

28 yorik pi pigi karek osimokko ulumimakke ngalege mogosa logo wiriya. Pi ngalengale kunimoweirik pi Kapiya Walek yombu Anotoyaga ngagora weiyabek Isaya meibokko lende mizarik sangkeli kuna.

29 Pulaga Anotogi Kung Walekpokko Pilipyegi pelik meiya, Pangalege kune, logo karek osimokko ulumowei pumakke saweliwei ngabelak libu kune, meiya.

30 Pilip nginda kuna logo pi yombu Kapiya Walek Isaya poropekpokko lende mizarik sangkelirikki kerewiya. Tegi Pilipgu piyegi pelik nguk meiya, Nugu sangkeli pura nugu iwakara ma yeikta, meiya.

31 Yombu ngaibokko Pilipyegi pelik meiya to mela, Talik miza logo ne iwakagi purik nakkorau neyegi waligeleniya ono legi. Logo ni ne kiling yeke ngalege karek negi osimokko ulumimakke mogosi koli, meiya. Tegi Pilip kari osimokko ulumimakke tameneng meiya logo piyegi saweliwei mogosa.

32 Anotogi Kapiya Walektikki pugu yaka wale

sangkela purik perik,
Pi memengmek nagiweki uliweki nakko miza orowei kang mabilikmekke kuna, pi memeng songono nakko memengmekki lekpek ngeliwekke kelele kai ono pilikmek kelik, pi ngago nararau kaiya ono.
33 Pi momanenda wiya keya ngagozak pugura waberek miza ono. Nakko pigi yango keya mareknganggwiliyegi kozak yeiyagi langai ono purik pigi ngabelakpekke wik wiziyara weik yeik kopong. *Isaya 53:7,8*
34 Ngago lang purik lende miza wizilege sangkela logo ngaibokko Pilipyegi pelik nguk meiya, Nugu neyegi kozak nei, Yombu ngago pura Anotoyaga weiyabokko kaibok takyegi kai, pi ngezebokko ngezebekyegi kai ma nazuwaga nakyegi kai yagenda, pilik nguk meiya.
35 Tegi Pilipgu piyegi pelik meiya, Ngago nugu sangkela pura Yisuyegi langai kai yagenda, pilik meiya logo ngago puragi ngaibekyegi waligelemiya logo ngago wazono Yisuyegi langai piyeng mabiyeng kozak meiya.
36 Togo piyau ngalengale kazing libu tagoleige kai luwang songonobekke tabunda logo ngaibokko Pilipyegi pelik meiya, Kai nak pek kani, ne kaimeliweki keli. Nangaiyengko kazing ne kaimelagimek waliyi wazami, meiya.
37 Tegi Pilipgu piyegi pelik meiya to mela, Tamizeige ni Yisuyegi wilek kang nuguyeng mabiyengko ngizi panu kumuli purik mabura ni kaimelagi, meiya. Logo ngaibokko pelik meiya, Ne pilik mizi, Yisu Kilisibek pi Anotogi Marekpek purik nogo ngizi panu kumuli, meiya.

38 Togo ngaibokko karek osimokko ulumimak
oroweibekyegi wila wiyibene meiya logo Pilip
keya ngaibek mabiyau kaibekke kiliya kula logo
Pilipgu pi kaimela.
39 Piyau kaibekka yangalekta mabuwekke An-
otogi Kung Walekpokko Pilip miza orowei kuna.
Ngaibokko pi ngereke pakela ono, kapura pi kaz-
ingmek neing kunarik wilek kang pugubek wilik-
wilikmokko pangka ono kuna.
40 Togo Anotogi Kung Walekpokko Pilip miza
orowei kuna logo pi yenge yereng Asoto meirage
wazamiya. Pilip ngezebek Asoto yerengke wiz-
iyarikki pakelawekke pi yereng pura wiya logo
ngabelak libu kunimowei pugu yongkambanu
yereng mabiyengke yoluwiliyegi ngago wazonor-
agi kozak yei mizi kambeleige pi yenge Sisariya
meirage lewagela.

9

1-2 Pilik mizi kandik yombu yaka Saulu mei-
bokko pi yongkambanu Yisu Yemizibekyegi kiri-
weiwili ngago kazi mizagiyengka yei keya naw-
ili yeli kai kang kuna. Pi yombu kolak mizi-
wiligi ngai yemane panubekyegi kambela logo
nguk meiyarik pugu pi kapiya narik lende miza
logo maniweki. Kapiyarikku kairik Saulugu
yongok keya yombu inigi tepekke kazing Yisu
Yemizibekkimekki kiriwei mizi mologabok ke-
bangkela logo yenge Yirusalem i wigirimakke wi-
giriweki iza orowei yo purik pangka, kai. Logo
Saulugu kapiya purik weiya logo pongo Tamasiko
yerengke i walek songono Yudawiligiyengki ngai-
wiliyegi yani kangkirik.

3 Pi kapiyarik weiya logo pi weik pongo
Tamasiko yerengke kambela. Keya pi pulogo
yerendage mereke kandaweki mizi pura ngaiwak
paka ngilumbekkerik pigi ngalege nguk namizi
ngela mana logo ngaiwaktikku pi yawereng
kelemiya.
4 Pi ngabelakpekke kawiye wala logo kili narago
piyegi pelik kairikki pi kerewiya, Saulu, Saulu,
nugu ne ngangang kelenira nangki, meiya.
5 Tegi Saulugu pelik nguk meiya, Yemizibek ni
tak, meiya. Pugu pelik meiya to mela, Ne Yisu
nugu ngangang kelenibok.
6 Yangalek mei logo yeke yerengke kiliya kune
logo pulogo nakko niyegi yawe nugu mizagiyeng
kozak neiyagi mena, meiya.
7 Pulaga yombu Saulu kiling kayima puwili
weik ngoluk luweza, puwiligu kele kilira kairikki
kerewiya kapura naktau pakela ono.
8 Saulu ngabelakpekka yangalek meiya logo
wire puguyau ngaiwila kapura pugu watabi
nayendau pakela ono, purik wire puguyau kusa
kopong. Tegi puwiligu pi mele puguzikka weiya
logo yaliwei yeke Tamasiko yerengke miza orowei
wiriya.
9 Wok neyauganak piyeng pi wireyau kusa wiz-
iya keya puwekkerik pi ngeragi nayeng ni ma kai
nak ni miza ono.
10 Yeke Tamasiko pulogo yombu Yisuyegi kiri-
wei nak yeikta Ananiya meibek yolu. Yem-
izibokko piyegi wangakyeng kelik narage pelik
meiya, Ananiya ni talege meiya. Tegi pugu pelik
meiya to mela, Yisu negi Yemizibek, ne pelege,
meiya.

11 Togo Yemizibokko piyegi pelik meiya,
Yangalek mei logo panga kazing wale yeikta
Pangka Pangka meimekke kune, logo yombu
Yuras meibekki imakke yeke ige yombu wireyau
kusa nak yeikta Saulu mei yereng Tasasi
meiragabek wizi penangai mena ngago meimo.
12 Pok neyegi waberek mizageya wizimowei-
wekke nogo pi wangak nara mana logo pugu
yombu yeikta Ananiya mei nak pakela logo
pok ni logo ni kalike piyegi kanda pi ngereke
wireyaugu pakelibene mele nuguyau pigi ngalege
walamiyagi.
13 Pilik kai legi Ananiyago Yemizibekyegi pelik
meiya to mela, Kapura Yemizibek, yongkambanu
kolokngagonowiligu neyegi kisirik yombu pokko
paka Yirusalem yerengke yongkambanu Yisugi
puwiliyegi ngangang kaile panu keleyi mizi, kisi.
14 Keya pi yombu niyegi kolak miziwiligi ngai
yemane panubekyaga pangkara weiya logo
pongo Tamasiko pelege kanda yongkambanu
nugu puwiliyegi sawelibene yeik nuguragi ngago
nei mizi puwili kebangkelagibek, meiya.
15 Logo Yemizibokko Ananiyayegi pelik meiya,
Purik wameik kapura weik nogo pi neyegi yawe
miziweki sawiya mena ni piyegi kune. Pi keli
nogora mizagibek logo nogo pi yongkambanu
Yuda onowili keya puwiligi King Ngaiwili keya
yongkambanu Isileili puwiliyegirau wezamela
logo pugu yeik nogorage kuna logo neyegi iwaka
sibene kozak yei mizagibek.
16 Keya ne makngezego pi waligelemiyagi purik
yeik nogoragi wiyeke pi ngangang nara nalikyeng
keya kuneng nara nalikyeng wagelagi, meiya.

17 Togo Yemizibokko Ananiyayegi pilik mei legi
Ananiya kambela logo i yaka pumakki yeke ige
la logo mele puguyau Saulugi ngalege walamiya.
Pugu Sauluyegi pelik meiya, Saulu, nogobek,
Yisu Yemizibek, ni pongo kazingke pelege
wiriyawekke niyegi tabundabok ngezebokko
ne wezanela. Ni ngereke wireyau ngaiwile logo
pakeliweki keya Anotogi Kung Walekpokko niyegi
wilak sibene pugu ne wezanela, meiya.

18 Pilik miza ngizige watabisimekki sanga
piyeng kelik nayeng Saulugi wireyauga kawiye
wala logo pi ngereke wireyau ngaiwila. Pi luweza
logo nakko pi kaimela.
19 Pi ngeragi na wizigeya kozang pugubek
ngereke yo.

Pilik miza logo Saulu pulogo Tamasiko
yerengke mawinda wok nayeng Yisuyegi kiriwei
puwili kiling wiziya.
20 Pi i walek songonoyengke kemenak kuna logo
yeke ige la logo yongkambanuwiliyegi Yisuyegi
langai kozak yeiya. Pugu puwiliyegi pelik yeiya,
Yisu Anotogi Marekpek kani, yeiya.

21 Keya yongkambanu piyegi kerewiyawili
mabuwili lelengkira logo pelik kisi, Pobok yombu
paka Yirusalem yerengke yongkambanu Yisugi
yeiktaga puwiliyegi sawelibene ngago mei mizi
puwili yelageya wiziyabok ma? Pi pelege pilik
kumuli puwili kebangkela logo yombu Anotoyegi
kolak miziwiligi ngai yemane panubekyegi iza
orowei yogirikki weraga pelege kayimabek ma,
kisa.

22 Kapura Saulugu ngoluk ngago Yisuyegi langaira kozak kai mizi keya pugu kozak kaira kozandago kola keya pi mawiyarekka kozak kai purik pugu kaiyeng mabilik kozandago mawiyarekka kola mizi. Keya ngago pugu kaiyengko wameik Yisu Kilisibek mizi logo Yuda Tamasiko purage yolu puwili piyegi kanga meiyagi langai nayeng ono.

23 Wok kolokngagono weik miza logo Yudawili wawere ula logo kazing Saulu ulagi namekki kozak kela.
24 Kapura puwiligu kozak kela piyeng nakko piyegi kozak meiya. Puwili pi ulagirikki wiyeke pi yerenda wiya nelegi puwili yerendagi kangyengke kusaga yoklongko ngai kelemiyageya koyima.
25 Kapura wok nakke kusage Saulugu Yisuyegi iza orowei wiriya nawiligu pi miza logo pi leng kikkikke wazamiya logo wibek neing lemeng yemane kingyengka keremiza logo yerenda yawereng kelemiyamekki yungu tiya narikke pongo ngabelakke wazamiya.

26 Pulaga Saulu paka Yirusalem yerengke kang yongobela. Keya pulogo kanda pura pi Yisuyegi kiriweiwiliyegi sawelagi nobiyeng miza kapura puwili mabuwili piyegi kazi miza logo puwili pi Yisuyegi ngizi panu kumuli puwiliyaga nak miza ono.
27 Togo yombu Panabas mei nak ngago pugu kozak kai puragi ngizi mena miza logo pi Saulu miza orowei panga yombu aposolowiliyegi kuna. Puwiliyegi kanda Panabasgu puwiliyegi Saulugu

Yemizibek pongo kazingke pakela purikki kozak yeiya logo Yisugu piyegi ngago kozak meiya piyengki kozak yeiya. Pi puwiliyegirau Saulugu pongo Tamasiko yerengke Yisugi yeiktage ngagora liyandek namizi kozak yeiya puragi kozak yeiya.

28 Togo Saulu aposolowili kiling wiziya logo Yirusalem yerengke kozang sara wizimowei yongkambanuwiliyegi ngago wazono pura Yisugi yeiktaga kozak yei yongomo mizi kambela.

29 Pi Yuda Kirik ngago yeiktage kisi puwiliyegi kozak yei keya puwili kiling kela yongomo miza kapura puwiligu pi ulagi nobiyeng miza.

30 Kapura yombanu Yisuyegi ngizi wamenara kumuli puwiligu puragi kerewiyawekke puwiligu Saulu pongo yereng Sisariyaraga miza orowei kambela logo pulaga pi ngabelak Silisiya meibekke pigi yereng Tasasi mei purage kang wezamela.

31 Togo pulaga tek narik yombanu Yisuyegi kiyebuk mizi puwili yongkambanu yenge ngabelak Yudaya meibekke yolu puwili keya ngabelak Kalili meibekke yolu puwili keya ngabelak Sameriya meibekke yolu Yisuyegi ngizi panu kumuli Yisugi yeiktage wawere uliwili yeikta Yisugi I Walekmak meimak puwili mabuwiliyegi ngangang nayendau keleya ono, puwili yombiyangai yolu logo Anotogi ngagoyengki kiriwei mizi keya Anotogi Kung Walekpokko puwiliyegi sawelarikku puwili kozang keleyi keya yemane si kunimowei Yemizibekyegi ya kumuli keya yombanu kolokngagono nawilirau Yisuyegi ngizi panu kumuli.

32 Pita kabelak mabiyengke yongkambanu
Yisugi puwiliyegi keriyi yongomo miza. Kang
narage pi yereng Lida meirage kambela.
33 Pulogo pi yombu yeikta Iniya meibek meleg-
ulang kelemiya. Iniya pi inge keya mele ibem-
bek logo pi ngezebektau yangalekta wei mizi ono,
pi lalektage ngalege kirisimasi melenazik keya
nazikka neyauganara wizagomibek.

34 Togo Pitago piyegi pelik meiya, Iniya, Yisu
Kilisigu ni weik yombiyangai keleni mena yan-
galek mei logo tungka nuguyeng pangka pangka
keleme, meiya. Pilik kai legi nguk namizi Iniya
yangalek meiya.
35 Logo yongkambanu yereng Lida keya yereng
Serong meiyauge yoluwili mabuwiligu Iniya wei
mizirikki pakela logo wilek kang puwiligiyeng
kaileyengka kowita logo Yisu Yemizibekyegi
sawela.

36 Yereng Yopa meirage pulogo Yisuyegi kiri-
wei yongok yeikta Tabita meimele yolu. Yeik
pugura ngago yeik Kiriktage Tokasi mei. Pi wok
mabiyeng ngezemologo yawe wazonoyeng mizi
keya watabiyengki yeikwiliyegi saweli mizimele.
37 Pi pilik mizageyara pi kemegeme miza logo
ibeng. Puwiligu kazing puwiligu mizimekke kiri-
wei yasu pugurik kaigesa logo i yeke ngalege-
makka yeke ige wiya.

38 Yereng Yopa pura yereng Lida mei puraga
koweige ono logo Yisuyegi kiriwei Yopa
yoluwiligu Pita yereng Lidaraga yolurikki
kerewiyawekke puwiligu yombanu ngagora

orowei neyau ngago pelikta Pitayegi meiweki
wezayela, Teniyegi ngezangai wiriyimo, meiya.
39 Tegi Pita kangkere miza logo ngagora
oroweiyau kiling kambela. Pi kandawekke
puwiligu pi i yeke ngalege yasu Tokasigirik
wiyamakke miza orowei yabela. Yongok
komatewili mabuwili Pitayegi nazuwa nazuwa
yawereng kelemiya logo ingkeya ngabik
kelemiyageya koyimowei piyegi watabi wakiyagi
Tokasigu pi wikwekke ula piyeng waligelemi,
kelemiya.
40 Pitago piyengki pakela logo puwili mabuwili
iga welagela wezayela logo pi ingeyau laliya logo
Anotoyegi waberek miza. Pi pilik miza logo pi ya-
surikke kowita logo pelik meiya, Tabita, yangalek
mei, meiya. Logo Tabita wire puguyau ngaiwila
logo pi Pitayegi pakelawekke pi mogosa.
41 Logo Pitago melezik mana logo piyegi sawela
logo luwe wazamiya logo yongkambanu Yisugi
puwiliyegi wik miza oroweirik yana.
42 Pulaga ngago yongok ibengmele ngereke wik
yolu puragira Yopa yerengke pulogo ululu miza
mela. Keya yongkambanu kolokngagonowili Yisu
Yemizibekyegi ngizi panu kumula.
43 Pita Yopa yerengke pulogo wok kolokn-
gagonoyeng wizagoma. Pi yombu liyeng pu-
lumakau korikyengka watabi keremizibek yeikta
Saimon meibek kiling wiziya.

10

1 Ngabelak Sameriya meibekke yereng naragi
yeikta Sisariya mei logo Sisariya yerengke pulogo
yombu Yuda ono nak yeikta Konurus meibek,

yolu logo pi Rom Ami ngai wale narikke ngaibek.
Ngai pumokki yeikta Itali Ngaimek meimek logo
pi puwiligi ngaibek.
2 Pi Yuda onobek kele kapura pi ibuwili
mabuwili Anotoyegi kazi mizi keya piyegi kiriwei
panu yolu. Pi Yuda watabiyengki yeikwiliyegi
king yani mizibek keya pi Anotoyegi waberek
mizi mizibek.
3 Wok nakke yokmek panga luwegewekke
yombu yakabek wangakyeng kelik nara wire
puguyaugu pakela. Konurusgu Anotogi angela
nak piyegi lewarikki pakela logo pelik meiya,
Konurus, meiya.
4 Tegi Konurus angelabekyegi ngai yuke panu
kelemiya logo kazi mizara wizimowei pelik
meiya, Yemizi nogobek, talik, meiya.

Pulaga angelabokko piyegi pelik meiya to mela,
Anotogo niyaga waberek nuguyeng keya yawe
nigi watabiyengki yeikwiliyegi king yani purarau
niyaga weiya logo pugu niyegi wazono mizagi
5 tegi nugu yombu ngago orowei nawili yereng
Yopa meirage yombu nak yeikta Simong Pita mei-
bokyegi ngago pelikta kiling wezayele, Neyegi
koli.
6 Yombu Pitabok yombu Saimon liyeng pu-
lumakau korikyengka watabi keremizibokki i
yenge wizambekke kerelege ngizamakke yolu,
meiya.

7 Pilik meiya logo Anotogi angelabek pi wezami
kambela. Logo Konurus yombu neyauganak
piyegi wiriyibene ngago yeiya, Neyau i pugu-
makke piyegi yawe miziyau keya nak pigi ngai

sawelibek logo pirau Anotoyegi kiriwei panu yolubek.
8 Konurusgu puwiliyegi watabi wangakta kelik puraga kozak meiya piyeng mabiyengki kozak yeiya logo panga Yopa yerengke wezayela.

9 Puwili Sisariya yerenda wiya logo puwili kang kang kelemi kayimeige wok kalikebekke puwili yoklongko panga Yopa yerendagi mereke logo Pita imakke yeke ngalege waberek miziweki yabela.
10 Pi yagasi keli logo ngeragi nayeng nagi keli. Togo puwili pigi ngeragi nagiyeng ngoluk kai mizageya keya pi ngai yuke panu tawizeige pura pugu wangakyeng kelik nara pakela.
11 Pitago pakelarik pelik, ngilumbek tiya logo kagorik wilangka unatuba panu narik kelik sobong mangoriktau onoyengka wiramiya narik logo ngabelakpekke pelege yeragelege.
12 Purikki yenge yungkerik watabi nalangai nalangai ngabelakpekke wata inge mangobektau onowili keya kemale keya winak wizingwili wakiya.
13 Pulaga kili narago Pitayegi pelik meiya, Pita, yangalek meiya logo watawili ula logo ne, meiya.
14 Kapura Pitago pelik meiya to mela, O Yemizibek, pilikki ono. Wata puwili teni Yudawiligi lorago pangka ono kaiyawili logo ne ulogo ngeragi Yudawiligi lorago pangka ono kaiya piyengka nayendau ne na ono, meiya.
15 Pulaga kili purago piyegi mawinda pelik meiya, Watabi Anotogo pangka nagiyeng kaiya piyeng nugu nanigiyeng mizi nagani, meiya.

16 Kili purago kang neyauganara watabi pilik kaiya piyeng miza logo piyeng ngereke paka ngilumbekke orowei yongo la.

17 Piyeng pilik miza logo Pita ngezebek wangakyeng kelik peragi solorik talik kai yagenda miza legi ngoluk kumulageya wiziya logo tawizeige pura yombu Konurusgu wezayelawili wiriya logo Saimongi imak talege miza legi weli keya nguk yei miza logo kanda imakki yerengke kandikke luwezara koya.

18 Puwiligu ngalizi pelik kisi, Yombu yeikta Simong Pita meibek pelege yolu ma yeik, kisa.

19 Pita ngoluk wangakyeng kelik puragi kumulageya tawizeige Anotogi Kung Walekpokko pelik meiya, Kerewiye, yombu nazuwaga neyauganakwili niyegi weik weli lewa mena ni yangalek meiya logo kando kule.

20 Nugu Yuda ono puwili kiling kangkirikki wilek ngelek kumuli nagani, purik puwili niyegi nogo wezayelawili kani, meiya.

21 Togo Pita imakki ngalega yerageya logo yombanu puwiliyegi pelik yeiya, Ne yombanu inuwago welibok, inuwa nangaiyengki wiyeke pelege kayima, yeiya.

22 Tegi puwiligu Pitayegi pelik meiya to mela, Tenigi ngaibek Konurus Rom Amiwiligi ngaiwiliyaga nakko tonuwa wezayela. Pi pangkabek keya Anotoyegi kazi miza logo pugu mizagi keli piyeng mizibek keya yongkambanu Yudawiligu piyegi pakelirik wazonobek mizibek. Anotogi angela walek nakko piyegi pelik kozak meiya, Pitayegi ngago meimo, i nugumakke wiriyibene

logo ngago pugu kai piyengki kerewiyiweki, mena
meiya, meiya.
23 Tegi Pitago puwiliyegi pelik yeiya, Ige koli,
yeiya logo wokpokko kusage pulogo puwili pi kil-
ing iwek kola.

Puwili iwek kola logo wangane pura Pita
kangkere miza logo puwili kiling kambela.
Yombanu Yisuyegi ngizi wamenara kumuli pongo
Yopaga nawilirau puwili kiling kambela.
24 Wok kalikebekke puwili panga Sisariya
yerengke lewagela. Pulogo Konurus Simong
Pitayegi yuke wizilege keya Konurusgu pigi
ingembuwili keya pigi kewengkewilirau
menalege ngago yeiya logo puwili mabuwili yuke
koya.

25 Pita yeke ige kiliya liweki tamizeige Konurus
Pitagi ingewerege ingeyau laliya logo piyegi ya
kumuliweki miza.
26 Kapura Pitago pi luwezibene kelemiyageya
wizimowei pelik meiya, Luweze, purik nerau yeik
yombanubek mena, meiya.

27 Togo Pita ngago mei kunimowei Konurus kil-
ing yeke ige kuna logo yeke ige kanda yongkam-
banu kolokngagono yaka wawere ula koyaw-
iliyegi pakela.
28 Logo Pitago puwiliyegi pelik yeiya, Teni Yu-
dawiligi loyengkirik pelik kai, Teni Yudawili Yuda
onowili kiling mogosa yolu nagani ma ngagogeya
mizi nagani ma i keya yaweyeng menalege kira
waliyi mizi nagani, kai purik ini makngezego
iwaka panu. Keya Yuda onowili Anotoyegi inge

laliyi keya ya kumuli onowili kopong puwili kil-
ing yolu mizi purik pangka ono purikki teni Yu-
dawili kumulizo, kai keya puwili nazuwagaw-
ili purikki teni kumulizo, kai. Kapura Anotogo
neyegi waligeleniya pera nogo yombanu nak kaile
ma nazuwaga nak purikki kumuli nagani kai
keya Anotogo miziweki pangka kai piyeng nogo
pangka mizagi ono mizi nagani, kai.
29 Tegi ne ini kiling yolu purik pangka. Piliktikki
wiyeke inugu neyegi ngago neiyawekke ne ketaga
kaiya ono. Pelik mena, nogo ni Konurusyegi nguk
nei, Nangki wiyeke ni ne nizi wari wezanela,
meiya.
30 Tegi Konurusgu pelik meiya to mela, Wok
mangobektau ono ulogo yokmek mabobilik
panga luwegewekke ne i nogomakke Anotoyegi
waberek mizageya tawizeige nguk namizi yombu
kagorik simbele langiya narik wakiyabek negi
wirege luweza wizilege.
31 Logo pugu pelik kai, Konurus Anoto
waberek nugumekki kerewiya keya yawe nigi
watabiyengki yeikwiliyegi king yani purarau
keremareke ono, logo pugu niyegi wazono mizagi.
32 Yombu nawili yereng Yopa meirage yombu
nak Simong Pita meibekyegi ngago mei wezayele.
Pi yombu Saimon liyeng pulumakau korikyengka
watabi keremizibekki imakke yenge wizambekke
kerelege ngizamakka wizi penangai, mena neiya.
33 Tegi mabuwekke ne niyegi puwili kang
wezayela logo ni weik lewa purik wazono.
Teni mabuwili weik menalege Anotogi wirege
pelege Anotogo niyegi kaibene keleniya piyengki
kerewiyiweki teni yuke yolu, meiya.

34 Togo weik Pitago puwiliyegi pelik kozak
yeiya, Nogo weik iwaka. Anoto yewizekkazek
mizi onobek, pugu yongkambanuwili keleyirik
menalik, purik wameik.
35 Namele keya nak piyegi kazi miza logo pugu
mizagi keli piyeng mizi mologabok pugu puguwili
mizi, Yudawili keya Yuda onowilirau.
36 Keya nogo kumularik ngago wazono teni
Yudawiliyegi wezamela pura logo ini kerewiya,
pura pelikta, Yisu Kilisibekki ibendago yongkam-
banuwili Anoto kiling ya wamenara wazaya logo
pi Yisu tenigi Yemizibek logo pugu yongkam-
banuwili mabuwiliyegi ngai yolu.
37 Keya watabi yemane ngabelak Yudaya
meibekke miza piyeng inuwa iwaka, Yisu
yombu yereng Nasaretegabekyegi langai
piyeng. Piyengki solorik Yowangu were Anotogi
ngagoragi kozak kaiya logo yongkambanuwili
kaimela logo pi Yisurau kaimela logo Yisu
ngabelak Kalili meibekke yawe pugura solo miza.
38 Keya Anotogo Yisu pugu keli panubek miza
logo piyegi pigi Kung Walekpek keya pigi kozang
purago wilak sibene kelemiya. Keya Anoto pi
kiling kopong Yisu wale mabiyengke yongomo
mizi kuna logo pulogo pugu yongkambanu Sadan-
gko ngaiwili yombiyangai wazaya keya yongkam-
banu nawiliyegirau saweli miza.
39 Togo piyeng Yisugu ngabelak wale Yudaw-
iligi mabiyengke mizayeng keya puwiligi yereng
yemane panu Yirusalem meirage miza piyendau
mabiyeng tenigi wirege miza. Tonugu pakelarik
puwiligu pi yengeleileige nili ula logo pi ibeng
kapura wok neyau wiziya logo

40 wok kalikebekke Anotogo pi ibendaga
ngereke wik yangalekta wazamiya.
41 Yisu yongkambanuwili mabuwiliyegi
tabunda wiriya ono kapura teni Anotogo
izawiliyegi keke tabunda wiriya. Pi ibendaga
yangalek meiya logo tonugu purik pakela logo pi
kiling kai ni keya ngeragi ni miza.
42 Keya pugu teniyegi ngago miziweki nara yana
logo yongkambanuwiliyegi pigi ngago wazonor-
aga pi Anotogo yongkambanu ngoluk wik yolu
puwili keya ulogo ibeng puwilirau ngagozak ke-
leyiweki sawiyabektikki kozak yeiweki teniyegi
kozak yeiya.
43 Koka walaka yombanu Anotoyaga ngagoyeng
weiya logo kozak kisawili mabuwili ngago
pokyegi langaira Kapiya Walektikke lende miza
keya pelik kisa, Yongkambanu pokyegi ngizi panu
kumuliwili mabuwili Anotogo kaile puwiligiyeng
yakabokki yeiktaga tumula logo keremareke
wezamelagi, kisa, yeiya.

44 Pita ngoluk kozak yeiyageya tawizeige pura
Anotogi Kung Walekpokko weik yongkambanu
Yuda onowili ngago puragi kerewiyawili
mabuwiliyegi ngaiweki wilak kiliya.
45-46 Kung Walekpokko puwiliyegi ngai purikku
puwili ngago yeikyeng nak naraga kisageya koy-
imowei Anotogi yeikta yongolok mei. Yuda Yopa
yerengka Yisuyegi ngizi kumuli Pita kiling kayi-
mawiligu purikki pakela logo puwiligu lelengkira
purik Anotogo pigi Kung Walekpek Yuda onow-
iliyegirau wilak kiliyaweki yeik yana.
47 Pulaga Pitago Yuda pi kiling panga Yopaga

kayimawiliyegi pelik yeiya, Yongkambanu pewili tonugu Anotogi Kung Walekpek weiya mabilik puwilirau weiya, tegi takkorau yongkambanu pewili kaibokko kaimelagirik waliyagi ono purik puwili weik Anotogi yongkambanuwili.

48 Tegi Pitago puwiliyegi inuwa mabuwili Yisu Kilisigi yeiktaga kaimelizo yeiya. Logo Konurusgu Pita puwili kiling wok nayeng wizeiweki nguk meiya. Togo Pita puwili kiling wizagoma.

11

1 Pita puwili kiling wizigeya yombu aposolowili keya yongkambanu Yisuyegi ngizi wamenara kumuli Yudaya ngabelakpekke yoluwiligu Yuda onowilirau Anotogi ngagora weiya logo Yisuyegi kiriwei mizi purikki kerewiya. Kapura puwili nawiligu kozang kumula Yuda ono nakko Yisuyegi ngizi kumuli puwekkerik pi yombu korikwekki korik ngalege puwek ngela logo pi Anotogi yongkambanuwiliyaga nak miziweki.

2 Togo Pita Konurus wazamiya logo Yirusalem yerengke kang yongobelawekke Yuda yaka pilik kumuliwiligu Pitayegi pelik ngalik meiya,

3 Ni Yuda ono yombu korikwekki korik ngalegewek ngela onowiligi imakke la logo mogosa logo puwili kiling ngeragiyeng na purik pangka ono, meiya.

4 Pilik kisi legi Pitago solo panu miza ngiziga mizi yabekeya piyengki kozak yeiya,

5 Wok nakke ne Yopa yerengke waberek mizageya wizimowei ngai yuke panu tawizeige pura nogo wangakyeng kelik nara pakela. Nogo pakelarik pelik, nogo kagorik wilangka unatuba

panu narik kelik sobong mangoriktau onoyengka
wiramiya narik logo paka ngilumbekka nga-
belakpekke pelege yeragelege pakela logo purik
negi saweliwei wila wiya.
6 Nogo purikke yenge yungke pakela logo wata
inge mangobektau onowili keya keri wizing keya
liyeng wizingwili keya kemalewili keya winak
wizingwili menalege yenge yungke koyilege
pakela, yeiya.
7 Pulaga kilirago neyegi pelik kairikki ne
kerewiya, Yangalek mei, Pita, watawili ula logo
ne, mena kairikki ne kerewiya.
8 Kapura nogo pelik meiya to mela, O Yemiz-
ibek, pilikki ono. Wata puwili teni Yudawiligi
lorago pangka ono kaiyawili logo ne ulogo nger-
agi Yudawiligi lorago pangka ono kaiya piyengka
nayeng nerau na ono, mena meiya.
9 Pulaga kili purago neyegi mawinda pelik
kai, Watabi Anotogo pangka kaiya piyeng nugu
pangka onoyeng mizi nagani, mena neiya.
10 Kili purago kang neyauganara watabi pi-
lik kaiya piyeng miza logo yeke langak panu
watabiyeng mabiyeng paka ngilumbekke yongo-
bela, yeiya.
11 Mabuwekke panu yombu neyauganak Sis-
ariya yerengka nakko neyegi wezanelawili i ne
yolumakke tabunda.
12 Pilik kanda Anotogi Kung Walekpokko neyegi
puwili Yuda onowili kele kapura puwili kiling
ngezangai kangweki kai legi ne weik kuna. Keya
Yopa yerengka yombu mele nazik keya nazikka
nak ne kiling ngizi wamenara kumuli pewilirau
ne kiling Sisariya yerengke kambela. Pulogo

kanda teni mabuwili Konurusgi imakke yeke ige
la.
13 Pulaga Konurusgu teniyegi kozak kairik An-
otogi angela nak i pugumakke ige luweza wiz-
ilege logo piyegi pelik meiya, Yombu nak Yopa
yerengke yeik pugura Simong Pita meibekyegi
nawili ngago mei wezayele.
14 Pokko iniyegi ngago Anotogo ni ibuwili yaliya
wazayagi naragi kozak yeiyagi, mena meiya.
15 Togo pugu pilik kai legi nogo puwiliyegi
weik ngago pura kozak yeiyageya tawizeige An-
otogi Kung Walekpokko weik puwiliyegi ngai-
weki wilak kiliya, mabilik ulogo solo panuwekke
teniyegirau pugu ngaiweki wilak kiliya pilik.
16 Nogo purik pakela logo nogo ngago Yemiz-
ibokko teniyegi kaiyaragi kumula, pelik kaiya,
Yowan kaimelabokko ini kai yeikpokko kaimeli
kapura Anotogo pigi Kung Walekpokko yenge
inigi yungke kola wizeibene keleyagi mena kai.
17 Togo Anotogo teniyegi teni Yisu Kilisi tenigi
Yemizibekyegi ngizi kumula puwekke pigi Kung
Walekpek teniyegi yeik ulak yana mabilikmekke
Anotogo Yuda onowiliyegi puwili Yisuyegi ngizi
kumuliwekke pigi Kung Walekpek yeik yana
purik kimeike legi ne talikpokko Anotoyegi ngai
miziweki. Ngago nogora mabura, yeiya.
18 Togo Pitago pilik yeiya puragi puwiligu
kerewiyawekke puwili weik pi mawinda
ngalik meiya ono logo Anotogi yeikta yongolok
meiya logo pelik kisi, Pilik mena, Anotogo
Yuda onowiliyegirau pugu kazing puwili
kaile puwiligiyengki kuneng mizi keya kaile
puwiligiyengka kowiti keya Yisuyegi sawela logo

wik wizagomagira weiyagimek tiya yowiyi logo, purik teni weik iwaka, kisi.

19 Pita pilik mizageya keya yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili Setepang ula logo ibengwekke ngangang yemanera lewagela legi kazi luwa ula mela puwili nawili koweige ngabelak Ponisiya meibekke kambela, keya nawili panga wizambekke libuge ilibu Saipira meileige kambela, keya nawili yereng Antiyok meirage kambela logo puwiligu yongkambanu Yudawiliyegi keke ngago wazono Yisuyegi langaira kozak yei mizi kambela.
20 Kapura yombu Yisuyegi ngizi kumuli Saipira puleiga keya Sairini yerengka nawili panga Antiyok yerengke kambela logo pulogo yongkambanu Yuda onowiliyegirau ngago wazono Yemizi Yisu tenigi ngaibekyegi langai puragi kozak yeiya.
21 Anotogi kozanda yombanu pigi ngagora kozak yeiwili kiling kuna logo yongkambanu kolokngagonomek Yisuyegi ngizi kumula logo Yemizibekyegi sawela.

22 Pulaga Yirusalem yerengke yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli menalege wawere uli mizi puwili mabuwili Yuda onowiligu Yisuyegi ngizi kumuli puragi kerewiya logo puwili Antiyok yerengke yombu Panabas meibek pakeliweki wezamela.
23 Kanda pulogo pugu Anotogo puwiliyegi pigi wazono tonugu weiyagi langai ono pura yanarikki pakela. Pi pakela logo pi wilik kagowing miza keya pugu puwili mabuwiliyegi kozanda

yana logo wilek kang puwiligiyengko Yemizibekyegi ngizi panu kiriweiweki kelegele yeiya.
24 Panabas pok pangkabek keya yombu Anotogi Kung Walekpokko kolabek keya ngizi panu kumulirikku kolabek kopong pugu kozak yeiya logo yongkambanu kolokngagono nawilirau Yemizibekyegi kowita logo kazing pugumekki kiriwei miza.

25 Pulaga Panabas panga yereng Tasasi meirage yombu Saulu meibekyegi weliweki kambela.
26 Pi weli kanda Saulu yolok ngelawekke Panabas Saulu panga Antiyok yerengke miza orowei yo kayima.

Togo kirisimasi pura mabura pulogo koyimowei piyau yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli menalege wawere uli mizi puwili kiling wawere ula logo yongkambanu kolokngagono panuwili waligeleyageya koya. Antiyok yerengke pulogo nazuwagawili yongkambanu Yisuyegi kiriweiwiliyegi yeik wik Kilisiwili meiyara were yana purik puwili Yisu Kilisibekyegi kiriwei miziwili kopong.
27 Pilik mizageya keya yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisi nawili paka Yirusalem yerengka pongo Antiyok yerengke kambela.
28 Puwiliyaga nak Akaba meibek Anotoyaga Kung Walekpokko mizagewiyege ngago watabi kalike mizagi nara weiya logo yongkambanuwiligi tepekke luweza logo pugu pura pelik kozak yeiya, Ngabelakpek mabokke ngaba ibeng mizagira lewagelaweki mizi, yeiya.

Ngaba ibeng pura King Ngaibek Kilori meibokko
Romwiliyegi ngaiwekke ngizi lewagelara.
29 Pugu pilik kai legi yombanu Yisuyegi
kiriweiwili puwili ngezewili nak nak king pi
puguyengka pangka pangka miziweki wiya logo
puwili kiling Yisuyegi ngizi wamenara kumuli
ngabelak Yudaya meibekke yereng mabiyengke
yolu puwiliyegi wezameliweki, pilik sawiya.
30 Puwili pilik wiya logo kingyeng yongkam-
banu Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaiwiliyegi
yaniweki Panabas keya Saulugi meleyauge weza-
mela.

12

1 Watabi pilik piyeng mizawekkerik King Ngai
Elodo meibokko weik yongkambanu Yisuyegi
ngizi kumuli puwiliyaga nawiliyegi ngangang ke-
leyiweki kebangkela.
2 Elodogo ngago miziweki kaiyaragi kiriwei
puwiligu Jems, Yowangi sibek lang yemanewekko
ula logo ibeng. Purikku Yuda Yisuyegi ngizi ku-
muli onowili wilik kagowing keleya.
3 Pulaga Elodogo purikki puwili wilik kagowing
mizirikki pakelawekke ngereke pugu ngago
miziweki kaiyaragi kiriwei puwiligu Pitarau
kebangkela. Purik pilik mizarik Yudawiligu
wok Pasoba meibek pakeliraga miza. Wok
pokkorik Yudawili perek ngeragi yisriktau
onoyeng keremiza logo ni logo nageya koyimowei
Anotogo puwiligi yelibungang kokawiligi iyengki
kangyengke iwirik pukmela wizilege keriya
logo puwiligi koloyakamandik kalogoliwili
ibengkirikka yaliya wazaya puragi kumulibek.

4 Puwiligu Pita kebangkela logo Pita wigirimakke wigira wazamiya. Pulogo pi ngai mangomektau onoge yombu mangobektau ono ngai namekke mizawiliyegi miza yana logo puwiligu piyegi ngai koyiweki. Keya Elodogo kumularik Yudawiligi Pasobara pakela logo pulaga puwiligu Pita Yudawiligi wirege ngagozak kelemiya logo ulagi nobiyeng miza.
5 Keya Elodogo Pita wigira wazamiya kele kapura yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili Pitayegi wiyeke Anotoyegi waberek mizageya koyima.

6 Wok Pasobaraga piyeng miza logo Elodogo Pita Yudawiligi wirege ngagozak kelemiweki wok kumulabek mizagine were kusage Pita i wigirimakke yombu ami neyaugi libuge iwek kola wiziya. Ngayeng seng neyaugu pi wigira wazamiya keya ami nawilirau wigirimakki kandikke ngai wazaya.
7 Mabuwekke wigirimakke pulogo Yemizibekki angela nak luweza wizilege logo ngaiwak narik yeke ige Pita yolumakke ngaiwak wiya.

Pulaga angelabokko Pita yangalek kelemiya logo piyegi pelik meiya, Pita, ngezangai yangalek mei, meiya logo mabuwekke sengyau mele puguyauga wei kayimeige wala.
8 Pilik miza logo angelabokko Pitayegi pelik meiya, Kagorik nugurik waliye, keya ingegangyau wakiye, meiya. Pita pilik miza logo angelabokko pelik meiya, Melewangka ngalege nugurik wakiya logo ne kiling koli, meiya.

9 Togo Pita piyegi kiriwei kuna kapura ange-
labokko mizi purik ngizi ma ngaigu miza puragi
pi iwaka ono. Pugu kumularik wire puguyaugu
wangakyeng kelik narage keriyi nobiyeng miza.
10 Pita piyegi kiriweirik piyau yombu ngai
namek kang koru yeke igerikke ngaiwili wezayi
kuna keya yenge narikke ngaiwilirau wezayi,
keya kang yemane yenge yerengke kandikke pura
purik ngezerik tiya wizilege piyau wigirimakka
welagela kuna. Piyau welagelarik pongo kazing
wale narik ngabelak libu kuna logo mabuwekke
Yemizibekki angelabek pi wezami weik kakwela.

11 Togo pilik mizi ngizige piyegi yaka ngolukku
miza pura weik kimeike logo kangka nak piyegi
lewagela wizigeya ngezebokko pelik kaiya, Weik
nogo iwaka, pera wameik ngizi. Anotogo pigi an-
gelabek wezamela logo pugu ne Elodogi kozanda
keya yongkambanu Yudawiligu neyegi miziweki
miza piyengka yaliya wazaniya, kaiya.

12 Togo wire puguyau ngela wiziyawekke
pi Yowan Makki panumele Maliyagi imakke
kambela. Pulogo yongkambanu kolokngagono
Yisuyegi kiriweiwili wawere ula logo Anotoyegi
waberek mizageya koyilege.
13 Pita kanda yenge kang yerengkerikka ke-
takketak kelemiya logo kolomandik Maliyayegi
yawe mizimele yeikta Loda meimele kuna logo ni
tak meiya to mela.
14 Loda Pitagi kiliragi kerewiya logo pi wilik
panu legi kandik tiya ono, pi yeke ige nginda yon-
gorik puwiliyegi pelik yeiya, Pita yenge yerengke
yuke yolubek, yeiya.

15 Pi pilik yeiya kapura puwili pugu kairagi
ngizi kumula ono, puwiligu piyegi pelik meiya, Ni
lelewe mizi puloge, meiya.
Togo Lodago ngereke kozang pelik yeiya,
Wameik panu. Pi yolubek, yeiya. Tegi puwiligu
pelik meiya to mela, Pok Pitagi angelabek kani,
meiya.
16 Puwili pilik kelageyarik Pita mazeng keya ke-
takketak mizageya wiziya. Tegi puwili kandik tiya
logo puwiligu Pita pakelawekke puwili lelengkira.
17 Pulaga Pita puwiliyegi mele puguzikku
ngagoluk koyi keleya logo Anotogo pi
wigirimakka welagela lewaweki kelemiya
piyengki waleraga puwiliyegi kozak yeiya. Keya
pugu peliktarau yeiya, Puragi Yisugi sakpek Jems
keya teni kiling Yisuyegi ngizi wamenara kumuli
nawiliyegirau kozak yeizo. Ne pelege wiziyagi
ono, ne kangweki mizi. Pugu pilik yeiya logo pi
puwili wezaya logo nalege kambela.
18 Wangane yokmek lewagelawekke pura pu-
logo yombu ami piyegi ngai puwili Pita kak-
wela purikki pakelawekke puwili leli uli keya
wiyalowei kela mela logo nakko nakyegi pelik
meiya, Pita talege, talik miza logo pi kakwela,
meiya.
19 King Ngai Elodo ngago Pita kakwela puragi
kerewiya puwekke pugu piyegi weliweki ngago
nara yana, logo puwiligu wela kapura puwilig-
urau pi yolok ngela ono, yeik. Tegi Elodogo
ami yaka Pitayegi ngai puwili ngago yeiya logo
puwiliyegi nguk yei yongomo keleya. Logo yawe
puwiligira kaile miza kopong Elodogo ngago mizi-
weki kaiyaragi kiriwei puwili yela logo ibeng

wazaya. Pilik miza logo Elodo ngabelak Yudaya meibek wiya logo Rom Kapmanbekki yereng yemane Sisariya meirage wok nayeng yoluweki kambela.

20 Pulaga King Ngai Elodo Sisariya yerengka wizimowei pi yongkambanu yereng Taya keya Sairong mei piyaugiwiliyegi sisik panu miza. Pi sisik mizi legi yombanu yerengyauga puwili wawere ula logo piyegi ngagozakkaweki kambela. Wererik puwiligu yombu Elodogi i yemanemakki ngaibek yeikta Pilasita meibekyegi pelik kozak meiya, Teni Elodogo ngaiwiliyaga ngeragiyeng wei wilibek mizi kapura pi teniyegi sisik mizi kopong teni ngeragi weiyagi langai ono, legi Elodo teniyegi sisik panu purik pangka ono, meiya. Pilik meiya logo Elodogi i yemanemakki ngaibokko puwiliyegi pelik yeiya, Ei purik wameik. Ini pangka kisi, yeiya logo pi Elodoyegi pakeli kuna logo Elodogo pelik kai, Pangka mena, ne puwili kiling ngagora pangka pangka mizagi, kaiya logo pugu wok nak sawiya.

21 Togo Elodogo wok nak sawiya logo wok sawiyabokko Elodo melewangka King Ngaibekkiyengka pugurik wakiya logo tung pugurikke mogosara wizimowei yongkambanu yereng Taya keya Sairong piyauga puwiliyegi ngago yombiyangai nara kozak yeiya.

22 Pi ngagora weik yeik sawiyi ngizige yongkambanuwili mabuwiligu pelik kek kisa, Ngagora yombanubokko kaira ono, pura anoto nakko kaira, kisa, logo puwiligu yeik pugura yongolok meiya.

23 Mabuwekke Elodo kawiye wala. Purik pugu
ne yombanubek mena yeik nogora yongolok mei
nagani segeya Anotogi yeikta yongolok mei, kaiya
ono kopong Yemizibekki angela nakko Elodo ke-
megeme namokko ula logo ngikwiligu yenge pigi
yungkeyeng na logo pi ibeng.

24 Togo Anotogi ngagora yemane lewagela keya
ululu miza mela.
25 Keya yombuyau Panabas keya Saulu piyau
yawe kingyeng orowei Yisuyegi ngizi kumuli-
wiligi yemanewiliyegi yani pura mizi kambela
logo paka Yirusalem yerengka yereng Antiyok
meirage ngereke yo. Piyau yombu Yowan Mak
meibek piyau kiling miza orowei kayima.

13

1 Togo yenge Antiyok yerengke yongkambanu
Yisuyegi ngizi panu kumuli Yisugi yeiktage
menalege wawere uli miziwiliyaga nawili
ngagora Anotoyaga weiya logo yaniwili keya
nawilirau Anotogi ngagoraga waligeleyiwili. Nak
Panabas keya nak Simiyong pi Buka meibek, keya
nak Lusiya yereng Sairini meiragabek, keya nak
Maneyeng pi ngai Elodo kiling yolubek, keya nak
Saulu.
2 Wok nakke yenge Antiyok Yisuyegi ngizi ku-
muliwili Yemizibekyegi ya kumuli keya waberek
mizagirikki wilek kang tiya maniweki ngeragi ni
onora mizageya keya Anotogi Kung Walekpokko
puwiliyegi pelik yeiya, Nogo Panabas keya Saulu
negi yawe nara mizibene sawiya legi ini piyau
kuni pani keleyizo, yeiya.

3 Tegi puwili waberek miza logo weik yeikwekke mele puwiligiyeng piyaugi ngalege walamiya logo piyauyegi waberek miza logo piyau wezayela.

4 Togo Panabas keya Saulu Anotogi Kung Walekpokko wezayelayau pongo Selusiya kambela. Logo pongo Selusiyaga piyau sikmak weiya logo pulaga panga wizambekke libuge ilibu Saipira meileigi kambela.
5 Piyau Saipira puleigi yereng yemane Salami meirage kandawekke pulogo piyau Yudawiligi i walek songonoyengke kiliya logo yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora kozak yeiya. Piyau Yowan Mak yaweragi saweliweki miza orowei kambela.
6 Pilik kambela puwili ngabelak libu ilibulei neing kang kayimeige yereng Paposo meiragi lewagela. Keya pulogo puwiligu yombanu watagak ngeli nak yeikta Pa-Yisu meibekyegi pakela. Pi Yudawiliyaga nak keya pi ngezebokko ngezebekyegi ikuyogoriktaga pelik kaibek, Anotogo ne ngagora nana logo kozak kaiweki wezanelabek, kaibek.
7 Pi ilibu puleigi ngaibek yeikta Sesiya Paurusu meibekki kewengkebek. Sesiya Paurusu pi kangkabek iwaka panubek keya pi Anotogi ngagoragi kerewiyagi keli kopong pugu Panabas keya Sauluyegi, Koli, yeiya.
8 Kapura Pa-Yisu yombu watagak ngelibek, ngago yeik Kiriktagarik yeik pugura Elima meibek ngago Panabas keya Saulugu kozak kisiragi kiyebuk keya pi ngaibokko Yisuyegi ngizi

panu kumulagi purikki kiyebuk kopong pugu Panabas keya Saulu waliyiweki keleya.

9 Togo Saulu yeik nara Paulu meibek logo Anotogi Kung Walekpokko kolabokko watagak ngelibekyegi ngai yuke panu kelemiya
10 logo pelik meiya, Ni Sadang kaile panubekki marekpek kani. Ni watabi pangkayeng mabiyengki kumbak mizibek legi piyengki ngai mizibek. Ni watabi ikuyogorik miziyengko kola keya ngaigu kai piyengko kolabek legi ni Anotogi kazing wameik ngiziyengki kazing ngizi onoyeng mizibene kowitiweki mizi wilibekpek.
11 Ni pilik mizibek kopong Anotogi melezikku weik ni nelagi kani. Ni wire kusa wazaniyagi logo tek narik wokpekki wilangkarik nugurau pakeli nangai wizageya wiriyagi, meiya.

Mabuwekke Elimagi wireyau kozainung kusabanurikku waliyi samiya logo pi miza orowei miziweki weik mele puguzikka orowei kunagi namele keya nakyegi weli kang keya mizi.
12 Pilik miza logo ngaibek pilik miza piyengki pakelawekke pi Yemizibekyegi ngizi panu kumula logo pi ngago Yemizibekyegi langairagi leleng yemane panu kira.

13 Pulaga Paulu keya pigi kewengkewili yereng Paposo puraga sik namak weiya logo panga wizambekke ngalengale kanda ngabelak Pambiliya meibekke lewagela logo pulaga yereng Pega meirage ngabelak libu kambela. Keya pulogo Yowan Mak Paulu keya Panabas wezaya logo pi pongo Yirusalem yerengke kangmobela.

14 Pulaga piyau Pega yerenda wiya logo ngabelak Pisitiya meibekke yereng Antiyok meirage lewagela. Wok Yudawiligu yawe mizi onobek wok Sabatpek meibekke piyau Yudawiligi i walek songonomakke yeke ige la logo mogosa.
15 Nakko Anotogi ngagoraga Mosegi loyengka mei keya kapiya Poropek kokawiligu lende miza piyengkarau sangkela logo i walek songonomakki yemanewiligu nak piyauyegi wezayela logo pelik yeiya, Mandikyau, yali ngago teni mamok kozang keleyagi nara purik mabura teniyegi kozak yeiyagi purikki teni keli, yeiya.
16 Pilik kai legi Paulu luweza logo mele puguzik puwiliyegi langai yongolok meiya logo pelik yeiya, Ini pelege Yudaga Yuda ono Anotoyegi kazi mizi puwili mabuwili neyegi kerewiyizo.
17 Koka walaka Anoto teni Isileiliwiligibokko teni Yudawiligi mangowili iza logo puwili ngabelak Isip, ngabelak nazuwagawiligibekke koyawekke Anoto puwili kiling wiziya keya kozanda yana logo pugu puwili kolokngagono sibene keleya.
Pulaga Anotogo kozang pugurago puwili Isip ngabelakpekka iza orowei wiriya.
18 Keya kirisimasi yombu neyau tikindayengke pugu puwili yenge kurung yeikwekke wazaya logo kazing puwiligu miziyengki Anoto kunendik wagela.
19-20 Pulaga puwili ngabelak Kanang meibekke lewagela logo pulogo yombanu ngabelak melenazik keya nazikka neyauyengkiwili kiling puwili ngai kela logo Anotogo kaile keleyayela logo yongkambanu puguwili tenigi yelibungang

kokawiliyegi ngabelak piyeng puwiligiyeng mizibene yana. Kirisimasi 450 piyengke puwili pilik koya.

Pulaga Anotogo puwiliyegi yombanu ngagoyeng pangka pangka mizagiwili wazaya logo wiziya Poropek Samuwele meibekki tendagawekke weik yeik.

21 Pulaga yongkambanuwiligu Anotoyegi puwiliyegi King Ngai nak ngaiweki keremizibene nguk meiyawekke Anotogo ngai Saulu puwiliyegi ngai wizeibene wazamiya. Saulu, Kaisgi marekpek pi Peniyamigi yeligagangmekkabek. Pi kirisimasi yombu neyau tikindayengke ngai wiziya.

22 Pulaga Anotogo Saulugu teng ngaira ngela mela logo pugu Tawiti puwiliyegi King Ngaibek mizibene wazamiya. Anotogo Tawitiyegi langai pelik kaiya,

Tawiti Yesigi marekpokko kazing miziyeng pangkarikki nogo pakela logo pi yombu nogo keli panu langaibek. Keya pi watabi nogo pugu miziweki keliyeng mabiyeng mizagibek, kaiya. *1 Samuwele 13:14*

23 Tawitigi marekngangwiliyaga nak Yisu, pi Anotogo teni yongkambanu Isileiliwili yaliya wazayiweki wazamiyabok pigi ngago sawiyarago kozak kaiya pilik.

24 Yisu yawe puguyeng mizagine, were Yowan kaimelibokko Isileili yongkambanuwiliyegi ngago puwili kaile puwiligiyengki kuneng mizi keya kaile puwiligiyengka kowiti miza logo wilek kang puwiligiyeng Anotoyegi sawela logo kaimeliweki pura kozak yeiya.

25 Yowangu pilik miza logo yawe pugu
mizira yeikweki merekewekke pugu
yongkambanuwiliyegi pelik yeiya, Ini ne tak
mizi? Ne inugu yuke yolubok ono kani kapura
kerewiyi, pi neyegi kalika lewagi keya ne pokyaga
kulengke logo nogo kumularik yeik nogora
yeik puguraga kulengke panu keya yeik pugura
nogoraga ngalege panu.
26 Yowan kaimelibokko puwiliyegi pilik yeiya
logo ne ini yongkambanu nogowili ini Abalamgi
yango keya marekngangwili, keya ini Yuda ono
Anotoyegi kazi miziwiliyegi ne pelik yei, Tenigi
wiyeke Anotogo Yisugu teni yaliya wazayagi
puragi ngago pura wezamela.
27 Kapura yongkambanu Yirusalem yoluwili
keya puwiligi yemanewiligu Yisu puwili yaliya
wazayiwekibekyegi pi pilik mizagibek miza
ono. Keya puwili wok Sabat mabiyengke
ngago Poropekwiligu lende mizayeng sangkeli
kapura piyengki solorik iwaka ono, kapura
puwiligu Yisuyegi kaile kelemiya purago ngago
Poropekwiligu lende miza piyeng weik wameik
ngizi miza.
28 Keya puwili pugu kaile miza nayendau yolok
ono kele kapura puwiligu Pailetyegi pi waze yeik
ulak ulibene nguk meiya.
29 Togo puwiligu watabi Poropekwiligu ulogo
piyegi langai lende miza piyeng mabiyeng
kelemiya logo piyegi kiriweiwiligu pigi yasurik
yengeleileiga orowei yerageya logo mosindaga
king ururumekke wizamiya.
30 Kapura Anotogo pi ibendaga yangalekta
wazamiya.

31 Keya wok kolokngagonoyengke pugu yombanu pi kiling yereng Kalili meiraga paka Yirusalem meirage yongomo mizageya koya puwiliyegi tabunda wiriya. Puwili pigi wiregawerera pakelawili logo puwili weik Isileili yongkambanu nawiliyegi ngago piyegi langaira kozak kisiwili.
32 Togo te Panabas pelege iniyegi ngago wazono pera orowei kayima. Pera Anotogo tenigi yelibungang kokawiliyegi pugu ngago mizagi sawiyara logo
33 weik pugu mabek teni puwiligi yango keya mareknganwiliyegi ngizi wameik miza pera. Pura pugu Yisu ngabelakpekke pelege teni yaliya wazayiweki wezamela pura. Pilik miza pura Kapiya Walek Ingi Sam neyaurikke pobilik kaiya puragi kiriwei,

Ni negi Marekpek. Yokopekke ne nigi Mangobek purikki kimeike keremiza, kai. *Ingi Sam 2:7*

34 Keya Anotogo pi ibendaga yangalekta wazamiya logo pi ngereke mawinda ibengkirau onorikki Anotogo Kapiya Walek Isayago lende mizarikke yungke pelik kai,

Ngago walek wazono nogo Tawitiyegi sawiya pura nogo iniyegi ngizi lewagela walibene mizagi kani, kai. *Isaya 55:3*

35 Keya mabilik Tawitigu Anotoyegi Kapiya Walek Ingi Samyeng meirikki yungke pelik meiya,

Nugu yombu kaile nayendau onobokki yasurik ngabelakpekke sok si pani kelemiyagi ono, kai. *Ingi Sam 16:10*

36 Tawitigu ngezebekyegi kozak kai yagenda ono, purik pugu Anotogi keliyeng mizageya wiziya

logo pi ibeng. Logo puwiligu yasu pugurik pigi yelibuwiliyegi saweliwei waliya wazamiya logo ngabelakpekke sok sa.
37 Kapura yombu Anotogo ibendaga yangalekta wazamiyabokki yasurik sok sa ono.

38 Pilik tegi O nogowili kerewiyi. Nogo kelirik ngago wazono puragi Yisugi ibendago mizagewiyege Anotogo kaile inuguyeng tumula melagi puragi langai ini iwakaweki keli legi ne iniyegi kozak yei yagenda. Keya peragirau iwakaweki, tamizeige namele keya nak Mosegi loyengki ngizi kumula logo kiriwei mizi purik Anotogo ngoluk kaile puguyengki kumulagi purik Mosegi loyengko kaileyeng pangka tumulagi langai ono.
39 Kapura Yisugu mizagewiyege piyegi ngizi kumuli mologabok kaile pugu miza piyengka wila wazamiya logo Anotogi wirege pirau watabi kaile nayeng ono, pi weik pangka melegabek kelemiya.

40 Togo yombanu ngagoyeng Anotoyaga weiya logo kozak kisawiligu kisa pura iniyegi lewagela nelegi waberek panu, ngai koyizo.
41 Puwiligu Anotogi Kapiya Walektikke yungke pelik kisa,

Ini Anotogo kaiyengki songomeiwili, kerewiyi. Ini ngoluk wik koyigeya Anotogo yawe nara mizagi keya nakko iniyegi purikki kozak yei kele kapura ini purikki ngizi panu kumulagi ono, inugu purikki yeik kumula melageya koyimowei ni kemenak ibengki, kisa. *Abakak 1:5*

Ngago nogora weik, yeiya.

42 Pulaga Paulu keya Panabas Yudawiligi i
walek songono pumakka welagelaweki tamizeige
yongkambanuwiligu piyauyegi pelik yeiya, Wok
Sabat kalikebekke peyengki mazenda teniyegi
kozak yeiweki kayimizo, yeiya.
43 Yongkambanu wawere ulawili welagela
miza logo Yuda kolokngagonowili keya Yuda ono
kolokngagono weik Yudawiliyegi sawelawilirau
Paulu keya Panabasyegi pongo kazingmekke
kalika kiriwageliwei kuna. Pilik kunimowei
piyaugu puwiliyegi pelik kozang yeiya, Ini
Yisuyegi kebangkelizo logo pugu wazono tonugu
weiyagi langai ono pugu yani puragi inugu wilek
kangyeng ngalege wiyizo, yeiya.
44 Wok Sabat kalikebekke yongkambanu yereng
puraga yolu puwiliyaga wale unatuba narik Yem-
izibekki ngagoragi kerewiyiweki kayima.
45 Keya Yudawiligi yemanewiligu yongkam-
banu kolokngagonowili wawere ularikki
pakelawekke puwili piyaugu miziyengki yagolok
kopong sisikmokko kola logo puwiligu Paulugi
ngagora momanenda wiyi keya piyegi ngago
kaile kisa.
46 Kapura Paulu keya Panabas mak liyandek
namizi kozang sara koyimowei pelik meiya to
mela, Togo ini Yudawiliyegi Anotogi ngagora
were kozak yei purik pangka kapura inugu puragi
kezanga mani purikku ini makngeze wik wiz-
agomagira weiyagi langai onowili mizi legi, togo
weik ini wezaya logo Yuda onowiliyegi kozak yei
kangweki mizi.
47 Purik koka Anotogo teyegi Kapiya Walek
pugurikke yungke ngago miziweki kaiya nara pe-

lik kaiya,

Nogo ini Yuda onowili wilangkarik miziweki keleya, logo yongkambanu ngabelakyeng mabiyengke kazing Yisugu puwili ibendaga yaliya wazayagimek waligeleyiweki kani. *Isaya 49:6*

48 Piyaugu pilik yeiya logo yongkambanu Yuda onowili piyaugu kisa puragi kerewiyawekke puwili wilik kagowing miza logo Yemizibekki ngagoragi wilik kagowing kisi. Keya yongkambanu Anotogo wik wizagomagira weiweki sawiya puwili Yisuyegi weik ngizi panu kumuli.

49 Togo Yemizibekki ngagora weik kang wale pulumengke ululu miza meli.

50 Kapura Yudawiligi ngaiwiligu Antiyok lemengki yongok yemane i walekmakki kang miziwili keya yombu yemanewilirau puwiligi kumuliyeng lebuk ngai keleya logo puwiligu Paulu keya Panabas piyauyegi ngangang keleya logo yerendaga kang wezayela.

51 Tegi piyaugu yongkambanu Antiyok yerengke yoluwiliyegi pelik yeiya, Te iniyaga mele togoyau kaigesi purik Anotogo iniyegi wilik ono kopong, yeiya logo piyau panga yereng Aikoniyam meirage kambela.

52 Yombanu Antiyok yerengke Yisuyegi ngizi panu kumuliwili wilikwilikmokko kola keya Anotogi Kung Walekpokko kolawili.

14

1 Paulu keya Panabas panga Aikoniyam yerengke kanda piyau watabi mabilikyeng miza.

Piyau Yudawiligi i walek songonomakke ige la logo yongkambanuwiliyegi ngagora kazing wazonomekke kozak yeiya logo Yuda keya Yuda ono kolokngagonowilirau Yisuyegi ngizi panu kumula.

2 Kapura Yuda Yisuyegi kezanga mani puwiligu yongkambanu ngoluk Yisuyegi ngizi panu kumuli ono puwiligi kumuliyeng lebuk ngai keleya logo puwiligu piyauyegi langai wilek kangyeng kowitibene keleya kele

3 kapura Paulu keya Panabas pulogo yokolong koyima. Piyaugu puwiliyegi Yemizibek Yisuyegi langai liyandek namizi kozak yeiya. Anotogo piyau kozang yana logo piyaugu watabi Anotogo keke miziyeng keya watabi piyau Anotoyaga kozanda kilingyau mizi piyeng kolokngagono pangka miza logo piyengko kopong yongkambanuwiligu kisirik, Ngago Yemizibokko pigi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani puragi langai pura ngizi wameik, kisi.

4 Togo yongkambanu Aikoniyam yerengkewili sanga miza logo nawili Yudawiliyegi ngizi kumuli keya nawili aposoloyauyegi ngizi kumuli miza.

5 Tegi yongkambanu Yuda onowili keya Yuda Yisuyegi ngizi panu kumuli onowili kiling puwiligi yemanewilirau mabuwiligu aposoloyauyegi kaile keleyi keya kingyengko yeliweki sawiya.

6 Kapura aposoloyau puragi kerewiyawekke piyau ngabelak Likoniya meibekke yereng Lisita keya Tebi meiyauge kabelak piyengke kazi kambela.

7 Keya pulogo piyaugu yongkambanuwiliyegi

Anotogi ngago wazono Yisuyegi langaira kozak yeiya.

8 Yereng Lisita meirage yombanu ingeyau koru wazamiya kopong ngabelakke wei mizagi langai ono nak yolu.
9 Pi Paulugu ngago kairagi kerewiyawekke pugu Anotogo pi yombiyangai wazamiyagirik pangka purikki ngizi panu kumula. Logo Paulu pugu ngizi kumularikki pakela logo piyegi ngai yuke panu kelemiya
10 logo piyegi ngalizi pelik meiya, Ingeyaugu luweze, meiya. Mabuwekke yombu yakabok yangalekta perekmakkera wala logo weik wei mizi.
11 Keya yongkambanu wawere ulamek Paulugu mizi puragi pakelawekke puwiligu weik ngago yeik Likoniyawili ngezewiligiraga pelik kek kisa meli, Yombu peyau anoto tonuguyau logo korik yombanuwili kelikyauge teniyegi yerageya kani, kisi.
12 Puwiligi anoto yemane panubekki yeikta Susi mei keya pigi ngago oroweibekki yeikta Emisi mei. Tegi puwiligu Panabas yeik Susi pura mei keya Paulu ngagora kozak kaiyabek legi puwiligu pi yeik Emisi pura mei miza.
13 Susigi i walek yongkambanuwiligu Susiyegi inge laliyi keya ya kumuli mizimak Likoniya yerendaga yenge yowerengke yolu. Keya i walekmakki yombu wata kolak kelibene waliyibek liyeng pulumakauwili keya purukpuruk marekyeng yerengke kandikke yongkambanu aposoloyauyegi kolak kelibene waliyiwekiwiliyegi orowei lewa.

14 Kapura Panabas keya Paulu puwiligu miziweki mizi piyengki kerewiyawekke piyau puwiligu kisi keya mizi piyengki kiyebuk legi walimiziweki kagorik ngezeyaugiyeng koliya logo wawere ulamekki tepekke nginda kuna logo pelik kek kisa,
15 O yombuwili, te yombanu yeikyau logo keli togoyeng ini yombanu ngabelakkewiligi keliyeng kelik legi ini pilik mizira nangki? Te pelege iniyegi ngago wazono ini anoto inuguwiliyegi yeik ya kumuli mizi piyengka Anoto wik yolubekyegi ya kumuli mizibene puragi kozak yeiweki kayima. Anoto wik yolubokko ngilumbek keya ngilumbekke piyeng, keya ngabelakpek keya ngabelakpekke piyeng, keya wizambek keya wizambekke piyeng mabiyeng keremiza.
16 Koka Anotogo yongkambanu mabuwili kazing ngezewiligu kelimek neing wei mizageya koyi pani keleya.
17 Kapura pugu teni yeik koyi pani keleya ono, a'a'. Pi ngezebokko watabi yombiyangai yolugiyeng yani logo teni yongkambanuwiligu pi wameik ngizi panubektikki iwaka sibene pugu teni ngilumbekka kobo yani yagenda, keya kirisimasi mabiyeng ngeragi wawiyagiyeng yani yagenda, keya wok mabiyengke ya tenigiyeng ngeragiyengko wilak keya wilek kang tonuguyeng wilikwilikmokko kolaweki keleyi yagenda. Pilik tegi Anoto wik yolubekyegi ya kumuli mizagirikki kai, yeiya.
18 Piyau ngago piyeng kozak yei kele kapura Paulu keya Panabas yongkambanu piyauyegi wata kolak kelibene mizi puwili waliyagirikki

yawe yemane mizi.

19 Pulaga Yuda Yisuyegi ngizi panu kumuli
ono ngabelak Pisitiya meibekke yereng Antiyok
meiraga nawili kiling ngabelak Likoniya
meibekke yereng Aikoniyam meiraga nawili
menalege wawere ula logo pongo yereng Lisita
mei puragi kayima. Kanda pulogo puwiligu
yongkambanu wawere ulara koyamek ngai
puwiligimekki sawelibene keleya logo puwiligu
Paulu kingyengko ula logo yerendaga welagela
ulumi wageliwei kuna.
20 Puwiligu pi ibeng nobiyeng miza kapura
yombanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu yaw-
ereng kelemiya logo pi yangalek meiya logo
yerendaga yongo la. Wanganebekke pura pi keya
Panabas pongo yereng Tebi meiragi kambela.
21 Paulu keya Panabas Tebi yerengke kanda
piyaugu yongkambanuwiliyegi Anotogi ngago
wazono Yisuyegi langai pura kozak yeiya logo
piyaugi ngagorago wilek kang puwiligiyeng yowa
yowiya logo yongkambanu kolokngagonowili
weik Yisuyegi ngizi panu kumuli keya Yisuyegi
kiriwei mizi. Piyaugu yombanu Yisuyegi ngizi
panu kumuliwiliyegi Anotogi ngagora waligeleya
logo paka yereng Lisita meiragi kang yongobela.
Keya pulaga piyau ngabelak Likoniya meibekke
yereng Aikoniyam meiragi kandobela. Keya
pulaga ngabelak Pisitiya meibekke yereng
Antiyok meiragi kandobela.
22 Yereng naraga naragi piyaugu yongkam-
banu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi kozanda
yana logo wilek kang piyaugiyengka puwiliyegi

puwiligi Yisuyegi ngizi panu kumuli pumokki ngizi wameik yolu keya Yemizibekyegi ngizi panu kiriweiweki kelegele yeiya logo puwiliyegi pelik yeiya, Teni Anotogi ngairagi kuneng kolokngagono panu wageliwei kangki kani, yeiya.

23 Keya yereng Yisuyegi ngizi kumuli Yisugi yeiktage menalege wawere uli mizi mabiyengke piyaugu yombanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyaga nawili yombanu ngizi panu kumuliwiliyegi ngaiweki sawiya. Pilik sawiya logo purik piyau waberek mizagirikki wilek kang tiyi maniweki ngeragi ni onora mizageya koyimowei piyaugu yombanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi waberek miza logo Yemizibekyegi pelik meiya, Yongkambanu pewiligu niyegi wilek puwiligiyeng ngalege wiyi legi togo puwili mele nuguzikke wezaya logo nugu puwiliyegi waberek ngaiweki.

24 Piyaugu pilik waberek miza logo waleleige yereng pura wiya logo ngabelak Pisitiyabek neing kandobela logo ngabelak Pambiliya meibekke kayima. Pulaga kang kang yereng Pega meirage lewagela.

25 Yereng purage la logo piyaugu yongkambanuwili ngagora yana logo pongo wizambekke yereng Ataliya meiraga kambela.

26 Pulogo kanda piyau sik namak weiya logo pumakki ngalengale yereng Antiyok piyaugu were wiya puragi yo. Yereng Antiyok pura koka yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu were piyau Anotogi melezikke yana logo Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono purago piyau

yawe piyaugu weik pitamani pera miziweki keleyara.

27 Piyau Antiyok yerengke kandawekkerik piyaugu yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili wawere keleya logo puwiliyegi watabi Anotogo piyaugu miziweki keleya piyeng mabiyengki kozak yeiya. Keya nariktau Anotogo miza logo Yuda onowiligi kazing Yisuyegi ngizi panu kumulagi namek tiya yowiyarikki kozak yeiya.

28 Togo Paulu keya Panabas piyau pulogo yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili kiling yokolong koyima.

15

1 Wok nakke Paulu keya Panabas Antiyok yerengke koyi keya yombu nawili ngabelak Yudayabekka yereng Antiyoktagi kayima logo yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili weik waligeleyi logo pelik yei, Tamizeige ini Mosegi lo yombu korikyengki korik yeke ngalegeyeng ngelizo kaiya pura mizi ono purik mabura Anotogo ini yaliya wazayagi ono, mena yeiya.

2 Kapura Paulu keya Panabas piyaugu puwili kiling watabi puwiligu kisa piyengki ngago yemane panu ngalik kela yongomo miza. Tegi puwili mabuwili pilik kozak kela purik Paulu keya Panabas kiling yombanu Antiyok yerengke nawili paka Yirusalem yerengke Yisugi aposolowili keya yombu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi ngaiwiliyegi peragi pakeli kangweki, kela.

3 Togo yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu puwili wezayela logo puwili ngabelak Pinisiya keya Sameriya meiyau neing kambela logo puwiligu yongkambanu pulogo Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi ngago Yuda ono nawili kowita logo Yisuyegi ngizi panu kumuli puragi kozak yeiya. Puwili puragi kerewiya logo wilikwilikmokko kola.

4 Puwili Paulu kiling paka Yirusalem yerengke kandawekke aposolowili keya Yisuyegi ngizi panu kumuliwili keya puwiligi ngaiwili mabuwiligu puwili kiling melegulang miza logo yombu Antiyok yerengkawiligu Yirusalem yerengkewiliyegi watabi Anotogo yawe puwiligu miziyengki yungke miza piyengke kozak yeiya.

5 Kapura yombu Palisiwiliyaga weik Yisuyegi ngizi panu kumuli nawiligu luweza logo pelik yeiya, Inugu Yuda ono weik Yisuyegi ngizi panu kumuli puwiliyegi puwili Mosegi loyengki kiriwei miza logo yombu korikyengki korik yeke ngalegeyeng ngeliweki wameik panu, yeizo, yeiya.

6 Togo aposolowili keya Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligi ngaiwili peragi kozak keliweki menalege wawere ula.

7 Ngago yokolong kozak kela yongomo miza logo Pitago luweza logo pelik yeiya, O ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuliwili, ini iwakarik koka Anotogo iniyaga ne niza logo Yuda onowiliyegi wezanela logo puwiliyegi Anotogi ngago wazono Yisuyegi langaira kozak yeiweki logo puwili kerewiya logo Yisuyegi ngizi panu kumuliweki purik ini iwaka.

8 Puwili ngizi kumula logo Anoto
yombanuwiligi wilek kangyeng iwakabokko
Kung Walek pugubek teni yana pilik puwili
yana legi purikku walimizi purik Anotogo Yuda
onowiliyegi kezanga yana ono, pi wiregawere
pugura puwiliyegi yana purikki teni waligeleyi.
9 Pugu teniyegi nalik keya puwiliyegi nalik miza
ono. Puwili Yisuyegi ngizi panu kumuli kopong
pugu kaile puwiligiyeng tumula logo wilek kang
puwiligiyeng kaigesa mela yowiya.
10 Pilik mena nangki wiyeke inuwago Anotoyegi
yang kelemiya logo pi sisik miziweki kelemi?
Purik inuwago yombanu Yisuyegi ngizi kumuli-
wiligu Mosegi lo mabiyengki kiriweigi purikki
keli kapura tenigi yelibungang kokawili ma teni-
rau lo mabiyengki kiriweigi langai ono. Logo
tamizeige inuwago puwili Mosegi lo mabiyengki
kiriwei mizizo yei purik mabura inuwago puwili
kuneng wageliweki keleyagi logo puragi Anoto
sisik miziweki kelemiyagi.
11 Yuda onowili Mosegi loyengki kiriwei
mizirikki wiyeke Anotogo puwili yaliya wazaya
ono, puwili Yisuyegi ngizi panu kumulirikki
wiyeke puwili Yisu Kilisi Yemizibekki wazono
tonugu weiyagi langai ono purago Anotogo
puwili yaliya wazaya. Keya Anotogo teni Yudawili
kazing mabilikmekke yaliya wazaya, Pitago pilik
yeiya. Yombanu wawere ula pumok mamok
ngagoluk, logo puwili yeik kerewiya.
12 Pulaga Panabas keya Paulugurau ngago kisa
logo pumok mamok ngago piyaugiragi kerangang
mana. Piyaugu puwiliyegi watabi Anotogo keke
miziyeng keya watabi wirangai piyeng mabiyeng

Anotogo mele piyaugiyengko Yuda onowiligi miza yowiyarikki kozak yeiya.

13 Piyaugu kozak kisiyeng weik yeikwekke Jems yangalek meiya logo pelik yeiya, O ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuliwili, neyegi kerewiyizo.

14 Simong Pitago ngolukku teniyegi Anoto yongkambanu Yuda onowiliyegi ulogo lewagela logo puwiliyaga nawili yongkambanu yeik pugura kilingwili miziweki izarikki kozak yei yagenda.

15 Logo pugu kaira keya yombanu ngagora Anotoyaga weiya logo kozak kisawiligu kisara menalik. Pilik miza pura Kapiya Walektikku pobilik kaiya puragi kiriwei,

16 Anoto Yemizibokko pelik kai, Kalike ne yogi logo Tawitigi kawiye wala yolu pumakka korowali miza mela piyeng wik keremizagi keya pumak ngereke ngizagi.

17 Nogo pilik mizagi logo yongkambanu nazuwaga Yuda onowili mabuwili ne Yemizibekyegi weliweki, puwili nogo iza logo yeik nogora kilingwili, ne Yemizibokko pilik kai.

18 Anoto Yemizibek kalike pugu mizagi piyeng koka solowekkerikka iwakabek. *Amoso 9:11,12*

19 Keya Jemsgu mawinda pelik kaiya, Nogo kumularik pelik, Tonugu Yuda ono Anotoyegi kowita puwili lo tonuguyeng mabiyengki kiriweiweki keleya logo puwiliyegi yawe unatubara miziweki yanagi ono.

20 Pilik segeya tonugu mak kapiya narik puwiliyegi lende miza logo yaniweki logo puwiliyegi lo keremungke ono, yeik yemane peyengki kiriwei mizizo yeiweki. Piyeng pelik,

nakko watamek ma winakmek ma liyengmek ula logo anoto ikuyogorikwiligi kungyengki yana purik mabura ini piyengka ni nagani. Keya ini watamek ma winakmek ma liyengmekki iwibekka ni nagani, logo watamek ma winakmek ma liyengmek uli puwekke kebi wilektik were ngela logo iwibek mabok kubula wizigeya ni. Keya nariktau ini kazing kaile yongkambu mizimekke mizi nagani.

21 Yemane peyeng yongkambanu mabuwili iwakayeng purik kirisimasi kolokngagonoyeng yereng mabiyengke wok teni Yudawili yawe mizi ono mabiyengke tenigi i walek songonoyengke Mosegi loyeng sangkela logo ngago pugura kozak yeiya, Jemsgu pilik yeiya.

22 Pulaga aposolowili kiling Yisuyegi ngizi kumuliwili keya puwiligi ngaiwili mabuwili menalege kelarik mabuwiliyaga nawili iza logo Paulu keya Panabas kiling yenge yereng Antiyoktaga wezayeliweki kozak kela. Puwiligu nak Yuras yeik nara Pasaba meibek, keya nak Silasi meibektau iza. Yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwiligu kumularik yombu piyau yombiyangai panuyau miza.

23 Puwiligu piyau iza logo kapiya pelik lende mizariktau piyau kiling wezamela,

Teni aposolowili keya Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaiwili, teni ini kiling ngizi wamenara kumuliwili. Teni ini Yuda ono weik Yisuyegi ngizi kumuli yenge yereng Antiyok puraga yoluwili keya Yuda ono Yisuyegi ngizi kumuli yereng ngabelak

Siriya meibekke nayengkirau yoluwili keya Yuda ono Yisuyegi ngizi kumuliwili yereng ngabelak Silisiya meibekke yoluwiliyegirau lende mizi yagenda. Tonugu ini mabuwiliyegi wangane yei.

24 Teni kerewiyarik yombu teniyaga nawili kambela logo iniyegi ngago ini lebuk ngai keleyagi nara kozak yeiya logo ini puwiligu kisaragi wilek ngelek kumula meli. Kapura puwili teniyaga ngago pilik mizagira weiya ono, piyeng ngezewiligu mizayeng.

25 Tegi teni menalege wawere ula logo kangka wamenak kiling yombu ngagora orowei kangki neyau Paulu keya Panabas meiyau kiling wezayeliweki izaweki kozak kela. Paulu keya Panabas piyau tenigi kewengke tonugu keli panuyau keya

26 piyaugu ngago Yisu Kilisi tenigi Yemizibekyegi langaira kozak kisa melirikki wiyeke nawiligu piyauyegi kumbak miza logo yeliweki keleyi kapura piyau ngoluk kozang kozak kisageyayau.

27 Togo tonugu Yuras keya Silasi iniyegi wezayeli puloge. Keya piyaugurau kili yeikyaugu kapiyarikke tonugu lende miza mabilik inigi wirege kozak yei nangai.

28 Anotogi Kung Walekpokko teni kumula wazonoyeng yana logo tonugu kelara ini lo kolokngagonoyeng yanagi ono, mak lo yemane peyeng yaniweki kela.

29 Piyeng pelik, nakko watamek ma winakmek ma liyengmek ula logo anoto ikuyogorikwiligi kungyengki yana purik mabura ini piyengka ni nagani. Keya ini watamek ma

winakmek ma liyengmekki iwibekka ni nagani logo watamek ma winakmek ma liyengmek uli puwekke kebi wilektik were ngela logo iwibek mabok kubula wizigeya ni. Keya nariktau ini kazing kaile yongkambu mizimekke mizi nagani.

Ini lo peyengki kiriwei mizi purik pangka. Wameik panu. Kusa.

30 Togo puwiligu ngagora oroweiwili wezayela logo Antiyok yerengke kambela. Pulogo kanda puwiligu Yisuyegi ngizi kumuli mabuwili wawere keleya logo kapiyarik yana.

31 Yongkambanuwili kapiyarik sangkela logo ngagorago puwili kozanda yana kopong puwili wilikwilikmokko kola.

32 Pulaga Yuras keya Silasi ngeze mabiyau ngagora Anotoyaga weiya logo kozak kisiyaugu yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi ngago kozanda yana keya ngago ngizi kumuli puwiligi pura kozang kelemiyara kozak yeiyageya koya.

33 Piyau sonda nayeng pulogo koyima logo yoweki kangkere miza. Yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu piyauyegi pelik yeiya, Kambeli, Anoto yali kiling kangki mena, yeiya logo wezayoyela.

34 Kapura Silasigi kumularago mizagewiyege pi mabulogo wizagoma.

35 Paulu keya Panabas ngong nayeng yenge Antiyok yerengke koyimowei piyau keya kolokngagono nawilirau Yemizibekki ngagora kozak yei keya waligeleyi miza.

36 Piyau pilik miza logo Paulugu Panabasyegi
pelik meiya, Towa kandoweki. Keya kunimowei
purik yereng towago ulogo Yemizibekki ngagora
kozak yeiya piyeng mabiyengke Yisuyegi ngizi
kumuliwiliyegi pakela logo puwili talik yolu mizi-
weki, meiya.
37 Tegi Panabasgu pangka meiya logo pugu ku-
mularik Yowan Mak piyau kiling kangweki ku-
mula,
38 kapura Paulugu kumularik pirau miza
orowei kang purik pangka ono. Purik pi koka
yawe aposolowiligiragi piyau kiling yawe mizi
kayima puraga kazi kunabek logo pi ngabelak
Pambiliya meibekke piyau wezaya, legi purik
pangka ono miza.
39 Piliktikki wiyeke piyau ngezeyau takkaragi
kiriwei mizagi miza legi ngalik kela logo nak
namek neing miza.

Pulaga Panabas weik Yowan Mak miza orowei
logo piyau sikmak weiya logo panga wizambekke
libuge ilibu Saipira meileige kambela.
40 Kapura Paulugu Silasi miza logo piyau kang-
weki sawiya. Togo Yisuyegi ngizi kumuliwiligu
piyauyegi pelik yeiya, Yemizibekki wazono panu
tonugu weiyagi langai ono pura yali kiling kam-
beli, yeiya.
41 Piyau wiya logo ngabelak Siriya keya Silisiya
meiyau neing kambela logo yereng mabiyengke
Yisuyegi ngizi panu kumuli Yisugi yeiktage
menalege wawere uli miziwiliyegi ngago yana
logo ngizi kumuli puwiligi pura kozang kelemiya.

16

1 Paulu keya Silasi kai kanda yereng Tebi
meirage lewagela logo pulaga pura wiyiwiyi
piyau ngereke kanda yereng Lisita meirage
lewagela. Pulogo Yombu Yisuyegi kiriwei yolu
nak Timoti meibek. Pigi panumelerau Yisuyegi
ngizi panu kumulimele. Pi Yudamele kapura
Timotigi mangobek Yudabek ono, pi Kirikpek.
2 Yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuli
pulogo Lisita yerengke yoluwili keya Aikoniyam
yerengke yoluwilirau mabuwiligu Timotiyegi lan-
gai wazono kozak kisi.
3 Paulu Timoti pi kiling Yisugi ngagora kozak
kaiweki yongomo mizagi keli kapura Paulugu ku-
mularik Timotigi mangobek Kirikpek logo pigi
yombu korikwekki korik ngalegewek ngela ono
purik Yuda yereng piyeng mabiyengke kangki-
wili iwaka legi puwiligu piyegi kerewiyagi ono
miza. Piliktikki wiyeke Paulugu Timotigi yombu
korikwekki korik ngalegewek ngela mowiya logo
Timoti piyau kiling kambela.
4 Puwili yerengyeng neing kang kunimowei
puwiligu yongkambanu Yisuyegi ngizi panu
kumuliwiliyegi lo aposolowili keya Yisuyegi
ngizi kumuliwiligi ngaiwiligu paka Yirusalem
kozak kela piyengki kozak yeiya logo pelik yeiya,
Peyengki ini kiriwei mizizo, yeiya.

5 Togo yongkambanu Yisuyegi ngizi panu
kumuliwiligu Yisuyegi ngizi kumulira kozang
kelemiya. Wok mabiyengke yongkambanu
nawilirau Yisuyegi ngizi panu kumula logo
Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi sawela.

6 Paulu pigi kewengkewili kiling Yemizibekki
ngagora yongkambanu ngabelak Asiya meibekke
yoluwiliyegi kozak yeiyagi nobiyeng miza kapura
Anotogi Kung Walekpokko puwili kang nelegi
waliya wazaya. Tegi puwili ngabelak Pagiya keya
Kalesiya meiyau neing kunimowei Yemizibekki
ngagora kozak yeiya.
7 Pulaga puwili ngabelak Misiya meibekki
kerelemekke kayimawekkerik puwili ngabelak
Pitiniya meibekke kiliyiweki nobiyeng miza
kapura Yisugi Kung Walekpokko ngereke waliya
wazaya.
8 Tegi puwili Misiya meibek neing kai kambela
wizigeya pongo Torowa yerengke lewagela.
9 Wokpokko kusage Paulu iwek kolawekke wire
puguyaugu wangakyeng kelik narage pakelarik
yombu ngabelak Maseroniya meibekka nak pul-
ogo luweza wizimowei pugu Pauluyegi ngalizi pe-
lik kelegele mei, Pelege Maseroniyabekke teniyegi
ngago wazonora kozak yeiweki mena koli, mena
meiya.
10 Paulu pilik miza logo ne Luka puwili
kiling Maseroniyabekke kangweki nguk namizi
kangkere miza. Tonuwago kumularik Anotogo
tonuwago yongkambanu pulogowiliyegi pigi
ngago wazono Yisuyegi langaira kozak yeizo, yei
yagenda, mena miza.

11 Togo tonuwa sikmak weiya logo yereng
Torowa meira wiya logo sikmakki ngalengale
panga wizambekke libuge ilibu Samotere
meileige wela uwei kuna. Pulogo iwek kola
logo wangane panga wizambekke sikmakke

ngalengale ngereke kuna logo ngabelak
Maseroniyabekke yereng Niyapoli meiraga wila
wiya.
12 Keya pulaga teni ngabelak libu yereng Pilipai
meirage kambela. Pilipai yereng pura ngabelak
Maseroniya meibekki yereng yemane panura.
Keya pura Romwiligu were ngiza logo wizagoma
logo ngaira. Teni wok nayeng purage koyima.
13 Wok Yudawili yawe mizi ono, Sabatpek
meibekke teni yerengka welagela logo kailingke
kerelege kambela, purik pulogo teni Yudawiligu
waberek miziweki wawere uli lemeng nobiyeng
miza. Pulogo kanda teni mogosa koyima logo
weik yongok pulogo wawere ulawiliyegi kozak
yeiya.
14 Puwiliyaga ngago tonuguragi kerangang
mana koyawiliyaga namele Lidiya meimele. Pi
yereng Tayataira meiragamele keya pi yawe
kagorik wago king yemane panuyengki ngane
king yanagira mizimele. Pi yongok Anotoyegi
inge laliyi keya ya kumuli mizimele logo
Paulugu Yemizibekki ngagora kozak kaiwekke
Yemizibokko wilek kang pugubek tiya mowiya
logo pugu ngago Paulugu kai puragi ngizi panu
kumula.
15 Pulaga nakko Lidiya kiling i pugumakkawili
mabuwili kaimela. Pi kaimela logo pugu
tonuwayegi pelik kelegele yeiya, Inuwago
kumularik ne Yemizibekyegi wameik ngizi
kumuliwiliyaga namele purik mabura inuwa i
nogomakke yoluweki koli. Pi kelegele kai legi
tonuwa pugu kai mabilik miza logo i pugumakke
yoluweki ige la.

16 Wok nakke tonuwa waberek mizi lemengke
kang tagoneige kolomandik yombanu ngai naw-
iligu kingyengki ngane weiya logo puwiliyegi
yawe mizimele logo yawe pugura wiyagi langai
ono pilikmele tonuwago yoromaure miza logo
tonuwayegi kalika kiriwei wiriya. Pi kolomandik
kerewa nak yenge pigi yungke yolumele logo kang
mabiyeng kerewabokko piyegi ngai yolu miza-
geyarikku pugu watabi kalike mizagiyeng kozak
kaiyagi langaimele. Yombanu puwiliyegi watabi
mizagiyengki iwakagi keliwili piyegi lewa logo
pugu puwiliyegi piyengki kozak yei logo puwiligu
pigi ngaiwiliyegi king yani. Pigi ngaiwili king
yemane wei mizi. Kolomandik pemele pilik miz-
imele.
17 Kolomandikmolo Paulu keya tonuwayegi
kalika kiriwei kaiyageya wizimowei ngago
ngalizi pelik kai, Yombu pewili Anoto Lewege
Panubekyegi yawe miziwili. Puwiligu iniyegi
kazing Yisugu ini kaileyeng keya ibendaga yaliya
wazayagimekke kozak yei, kai.
18 Kolomandikmele wok kolokngagonoyengke
pilik mizi wilibek wizigeya kalikerik Paulu
kiyebuk sende miza, legi piyegi langai kowita
logo pugu kerewabekyegi pelik kozang meiya,
Ne niyegi wameik panu nei, Yisugi yeiktage
ni kolomandikmoloyaga welagela kule, meiya.
Mabuwekke kerewabek kolomandikmeleyaga
weik welagela kang.
19 Ngaiwiligi kazing king weiyagimek weik
yeik purikki pakelawekke puwiligu Paulu keya
Silasi kebangkela logo yerendagi libuge ngagozak
mizirikke ulumi wageliwei kuna logo Romwiligi

yombu ngagozakyengki kerewiyiwiligi wirege wazaya.
20 Puwili pilik miza logo puwiligu ngagozakyengki kerewiyiwiliyegi pelik yeiya, Yombu peyau Yudayau, piyau yereng tenigira korowali kelemiyau.
21 Peyau kazing lo tonugurago mizi nagani kaiya piyeng waligeleyiyau. Teni Romwili logo kazing puwiligiyengke kiriwei mizagi ono, legi teni piyau iniyegi iza orowei lewa, yeiya.
22 Kolomandikmelegi ngaiwiligu pilik kisi legi yongkambanu wawere ulamokkorau piyauyegi ngagora tiya meli. Yombu ngagozakyengki kerewiyiwiligu wagela nawiliyegi Paulu keya Silasigi kagorikyeng koya yowiya logo piyau pikang kozangyengko siyale yelibene kozak yeiya.
23 Siyale keremungke yela logo puwiligu piyau wigirimakke wezayela logo puwiligu wigirimakki ngaibekyegi piyau kozang panu waliya wazaya logo piyauyegi waberek ngai koyibene kozang kozak meiya.
24 Ngaibek ngago miziweki kai puragi kerewiya logo i songono panu yeke libuge panumakke wazaya logo pugu yengelei wang kunengkeyau logo yungu tiyayaugi yungke inge piyaugiyeng mela logo lokpek mana logo wigirimakki kandik waliya.
25 Waleleige wokpokko kusa libuge Paulu keya Silasi waberek mizi keya ingi Anotogi yeikta yongolok meiyagiyeng meiyageya koya keya wigira nawili piyauyegi kerewiya koya.
26 Piyau ingimeiyageya tagogei nguk namizi kuburuk yemane panu nak uli logo wigirimak

mamok urukang miza. Mabuwekke imakki kang
mabiyeng tiya keya seng wigirawili mabuwiligi
meleyeng kebangkelayeng wilora logo wala.
27 Pulaga wigirawiligi ngaibek yangalekta
keya pugu wigirimakki kangyeng tiyarikki
pakelawekke pugu kumularik wigirawili yaka
kazi kang miza legi pi lang puguwek pugusa logo
ngezebek yowiweki mizi.
28 Kapura Paulugu piyegi ngago ngalizi panu
meiya, Ni ni makngeze kozangka mizi nagani.
Teni mabuwili pelege, meiya.
29 Pulaga wigirimakki ngaibek lambekki kai. Pi
weik lambek weiya logo yeke ige nginda la logo
kulilimek kiling leli ulageya wizimowei Paulu
keya Silasigi ingeyauge ulu wala logo ingeyau
laliya.
30 Pulaga wigirimakki ngaibokko piyau iga
iza orowei welagela logo piyauyegi pelik yeiya,
Yombuyau, nangaiyeng nogo mizagi logo Anotogo
ne yaliya wazaniyagi, yeiya.
31 Legi piyaugu piyegi pelik meiya to mela, Ni
Yemizibek Yisuyegi ngizi panu kumulagirikki kai
logo Anotogo ni yaliya wazaniyagi keya i nugu-
makkawilirau yaliya wazayagi.
32 Togo piyaugu pi ibuwiliyegi Yemizibekki
ngagora kozak yeiya.
33 Keya kusa libuge kele kapura wigirimakki
ngaibokko piyau iza logo piyaugi lamitayeng
kaigesa. Pilik miza logo puwili yuke koya
ono, nguk namizi piyaugu pi ibuwili mabuwili
kaimela.
34 Pulaga wigirimakki ngaibek Paulu keya Silasi
i pugumakke iza orowei la logo ngeragi kaimiza

logo nibene yana. Logo pi ibuwili mabuwili weik
Anotoyegi ngizi panu kumuli kopong wilikwi-
likmokko kola.
35 Wangane pura yombanu ngagozak piyengki
kerewiyi puwili wagelawiliyegi wigirimakki kuna
logo wigirawiligi ngaibekyegi yombu piyau wila
logo wezayelibene meizo, yeiya.
36 Wagelawili pilik miza logo wigirimakki
ngaibekko Pauluyegi ngago pera oroweirik
meiya, Yombanu ngagozak piyengki
kerewiyiwiligu ngago yali wila logo wezayelagira
wezamela, legi yali kambeliweki keya ngagoluk
kunizo, meiya.
37 Kapura Paulugu wagelawiliyegi pelik yeiya,
A'a', te Romwiliyaga neyau legi puwiligu siyale
yela purik pangka ono. Keya te kaile nariktau
ono kele kapura puwiligu te yongkambanuwili
ngai yuke koyigeya siyale yela logo wigirimakke
wezayela. Kapura weik puwiligu te liwik weza-
yeliweki mizi. A'a', ngezewiligu kanda te wila logo
wezayeliweki, yeiya.
38 Pulaga wagelawiligu yombu ngagozakyengki
kerewiyiwiliyegi Paulugu kaira kozak yeiya.
Puwili Paulu keya Silasi Romwiliyaga neyau
purikki kerewiyawekke puwili kulili miza.
39 Togo puwili wigirimakki kanda piyauyegi pe-
lik yeiya, Tonuwa yaliyegi kaile keleya piyengki
kuneng legi pangka pangka miza logo melegulang
miziweki, yeiya logo puwiligu piyau wigirimakka
wezayela logo pelik yeiya, Yali yereng tonuguraga
kambeli, yeiya.
40 Pulaga Paulu keya Silasi wigirimakka
welagela logo Lidiyagimakke kambela. Kanda

piyaugu Yisuyegi ngizi panu kumuli logo wawere ulawiliyegi kozanda yana logo kambela.

17

1 Togo Paulu keya Silasi yereng Ambipoli keya Apoloniya meiyayau neing kambela logo kang kang wiziga yereng Tesolonika meira logo Yudawiligi i walek songonomak yolulege lewagela.
2 Paulu pi ngezebekko mizilik i walekmakke kuna. Pulogo sonda neyauganarayengke wok Sabatpekke pugu yongkambanuwiliyegi Anotogi Kapiya Walektikka ngagora yana.
3 Ngago Anotogi Kapiya Walektikka pura Kilisibek, Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek ngangang wagela logo ibeng logo ibendaga yangalek meiyagirikki walimizara. Keya Paulugu puwiliyegi pelik yeiya, Yisu, nogo iniyegi kozak yeibok Kilisi, Mesiyabek, yeiya.

4 Paulugi ngagora weik yeikwekke Yuda nawili ngago pura wameikta miza logo Yisuyegi ngizi panu kumula logo Paulu keya Silasiyegi sawela. Yombanu Kirik kolokngagono Anotoyegi inge laliyi keya ya kumuli puwilirau Yisuyegi ngizi kumuli keya yongok kolokngagono yeikyeng kiling puwilirau Yisuyegi ngizi kumuli.
5 Kapura Yuda ngizi kumula ono puwili Paulu keya Silasigu miziyengki yagolok kopong yombu yawe namizi yerengki kazingmekkewiliyaga nawili wawere keleya logo ngaimek keremiza logo weik ngai yemane keliweki mizi. Puwili yerenda mabura neing yongomo miza logo

yombu nak Yasong meibekki imakke ngai waliya
logo Paulu keya Silasiyegi weliweki kiliya la.
6 Puwiligu piyau yongkambanuwiliyegi iza
oroweigi nobiyeng miza kapura puwili piyau
yolok onowekke puwiligu Yasong keya Yisuyegi
ngizi kumuli nawili yerengki ngaiwiliyegi ulumi
wageliwei kuna logo pelik ngalizi kek kisi, Yombu
piyau ngabelak mabiyengke korowali miza logo
weik pelegerau pilik mizi yagenda.
7 Keya Yasongku i pugumakke piyau iza wara
yolu. Piyaugu tenigi King Ngai Sisa meibekki
lo piyeng ngela meli purik piyaugirago kisirik,
Ngoluk King Ngai nak yolu, yeik pugura Yisu, kisi.
8 Ngago puwiligu kisa piyengko yongkambanu
mamok keya yerengki ngaiwilirau sisik mizibene
keleya.
9 Togo yerengki ngaiwiligu Yasong keya nawili
kebangkela logo puwili king wigirimakka welage-
lagiyeng yanibene keleya logo puwili weik kang
wezayela.

10 Wokpokko kusage Yisuyegi ngizi panu ku-
muliwiligu Paulu keya Silasi panga yereng Periya
meiragi wezayela. Puwili kandawekke puwili
Yudawiligi i walek songonomakke kambela logo
yongkambanuwiliyegi ngago Yisuyegi langaira
yaniweki.
11 Yongkambanu pulogowili kangkayeng
waliya ono, Tesalonika yerengkewiligu miza pilik,
kangka puwiligiyeng tiya logo puwili ngagora
wilikwilikta kiling weiweki kerewiya. Togo wok
mabiyeng puwiligu ngago Paulugu kaiya pura
ngizi ma talik miza legi Anotogi Kapiya Walektikki

sangkeli.
12 Yuda kolokngagono nawili weik Yisuyegi
ngizi panu kumuli, keya Kirik yongok kolokn-
gagono yeikyeng kiling nawilirau weik Yisuyegi
ngizi panu kumuli keya Kirik yombuwiliyaga
kolokngagono nawilirau.
13 Pulaga Yuda Yisuyegi ngizi kumuli
ono Tesalonika yerendaga yoluwiligu Paulu
Anotogi ngagora Periya yerengkerau kozak
yeiyarikki kerewiyawekke puwili panga Periya
kambela logo kanda puwili weik yerengkewiligi
kumuliyeng lebuk ngai keleya.
14 Togo yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwiligu
nguk namizi Paulu wizambekke kerelege kang
wezamela kapura Silasi keya Timoti Periya mab-
ulogo koyima.
15 Yombu Paulu kiling kambelawili kang kang
wiziga ngabelak yombanu Kirikwili yolubekke
yereng Atenese meirage lewagela. Pulogo puwili
Paulu wezamiya logo Periya yerengke yo kay-
ima, Paulugi ngago nara Silasi keya Timoti piyegi
ngezangai lewawekira orowei yo.

16 Paulu Atenese yerengke Silasi keya
Timotiyegi yuke wizimowei pi yerengke wei
miza logo pugu yerendagawili kung nalangai
nalangai piyengki inge laliyi keya ngago yeirikki
keriyawekke ya pugura ngalik kaiweki keli keya
pi wilek kuneng panu miza.
17 Tegi wok Sabatpekke pi Yudawiligi i walek
songonomakke la logo Yudawili keya Yuda
onowili Anotoyegi kiriwei panu puwilirau ngago
Yisuyegi langairagi kozak keli yongomo mizageya

koyilege. Keya wok mabiyeng pi panga pundaga
kang purik yongkambanu yongomo mizi puwili
kiling kozak keli.
18 Nawili piyegi kayima logo pi kiling weik nga-
lik keli yongomo mizi. Puwili Kiriwaga iwaka ye-
manera kilingwili logo puwili kazing wik yolugi-
weki nalangai nalangai piyengki waligeleyiwili.
Nawili Epikuriya Kiriwagawili meiwili keya naw-
ili Sitoyik Kiriwagawili meiwili. Puwiliyaga naw-
iligu Pauluyegirik pelik kisa, Pi kangka yeikpek,
pilikpek mizabokko kaiweki mizi piyeng nan-
gaiyeng, kisa. Keya nawiligu pelik yeiya to mela,
Pugu anoto nalagawiliyegi langai kozak kai ya-
genda makne, kisa. Paulugu ngago Yisuyegi lan-
gaira keya pi ibendaga yangalek meiyaragi kozak
kai kopong puwiligu piyeng kisa.
19 Paulugu pilikyeng kai legi puwiligu Pauluyegi
pelik nguk meiya, Ngago pura yombanu
ngagoyeng kerewiyiwiliyegi kozak yeiweki
koli, meiya logo Paulu puwili kiling lewak
nakka yombanu ngagoyeng kerewiyiwili kiling
ngagozakka miziweki wawere ulibek logo
Ariyopaga meibekke kambela. Kanda pulogo
puwiligu Pauluyegi pelik meiya, Teni ngago nugu
wik waligeleyi puragi iwakaweki keli.
20 Watabi nugu ngago purago kai piyengka
nayeng teniyegi wik panuyeng legi teni ngago
piyengki solorikke talik kai miza legi iwaka siweki
keli logo teni kerewiyi pei, meiya.
21 Yombanu yereng Atenese meirage yoluwili
keya nalaga pulogo yolu puwilirau watabi
ngolukku wik purago kozak yei keya kerewiyi
piyengki wilek kang tiya managi keli kopong

puwiligu Pauluyegi pelik nguk meiya.

22 Togo Paulu Lewak Ariyopaga meibokko ngagoyeng kerewiyiwiligi ingewerega luweza logo pelik yeiya, Atenese yombuwili kerewiyi. Nogo pakelirik ini kazing inge laliyi keya ya kumuli mizimekki kiriwei panuwili.

23 Purik ne yerenda neing wei miza logo nogo inigi alata kolokngagono piyeng keya kung kolokngagono inugu inge laliyi keya ya kumuli mizi piyengki pakela. Keya nogo alata lende mizamek kiling nararau pakela logo pelik miza, Alata Anoto Yeikta Teni Iwaka Onobekyegira. Anoto ini iwaka onobek kapura inugu ya kumulibok keya nogo kozak kaibek mabok logo ini kerewiya koyi.

24 Anoto ngabelakpek keya ngabelakpekke piyeng, keya ngilumbek keya ngilumbekke piyeng keremizabek pi ngabelakpek keya ngilumbekki Yemizi ngaibek, pi yombanuwiligi i walek ngiza piyengke yolu onobek.

25 Keya pi mabokko wik yolugira keya yeneng tiyira keya watabi mabiyeng yongkambanu mamok yani legi pi watabiyengki talik mizagi miza wizigeya yombanuwiligu meleyengko sawelagibek ono.

26 Pugu were yombu wamenak keremiza logo yakabokyaga pugu yongkambanu kolokngagono nalangai nalangai nawilirau keremiza logo ngabelakpek mabokko yoluweki keleya. Solorikka pi ngezebokko puwili wik yolu keya puwili ibengkiwekke sawiya, keya puwiligu ngabelak keya yereng yolugiyeng sawiya.

27 Pugu pilik mizarik puwili piyegi suwei we-
libene keya piyegi suwei welageyara pi yolok
ngeliweki. Kapura Anoto ngizi teni namele ma
nakyaga koweige ono.
28 Purik teni pigi yungke wik yolu keya teni
pigi yungke yongomo mizi kang, keya pigi yungke
wilek kang tonuguyeng koyimi yagenda. Pura
inigi yombu ngago iwaka nawiligu pobilik kisa
puragi kiriwei, Teni mabuwili pigi yango keya
marekwili, kisa puragi kiriwei.
29 Mena teni pigi yango keya marekwili legi teni
Anotogi yolura kung ma alata koli ma siliba ma
king ma yengelei kang namekkeyeng kelikyengki
yolu mizi nagani, purik peyeng yombanuwiligi
kangkayeng keya meleyengko yombiyangai
keremizayeng.
30 Koka yongkambanuwili Anotoyegi lusuwei-
wekkerik puwili kungyeng keremiza kele kapura
Anotogo ngago ngelek kaiya ono, kapura mabek
pugu yongkambanu mamokyegi ngago miziweki
nara yana, purik kaile tonuguyengki kuneng mizi-
weki kai keya kaile tonuguyengka kowitiweki kai
keya wilek kang tonuguyeng piyegi sawelagirikki
kai.
31 Tegi ini kungyengka Anoto wamenak
wik yolubokyegi kowitizo, purik pugu wok
nak sawiyabokko yombu pugu sawiyabokko
yongkambanu ngabelakpekke wazayawili
mabuwili pangkaraga menalik ngagozak
keleyagi. Teni yongkambanu mamok purik
wameik ngizi miziweki, pugu yombubok
ibendaga yangalekta wazamiya kopong, yeiya.
32 Paulu ngago pugura weik yeik keya Paulugu

ngago yongkambanuwili ibendaga yangalekta wazayagiragi kozak kairikki kerewiyawekkerik nawiligu piyegi songomeiya mana, kapura nawiligu pelik kisa, Teni nugu mawinda puragi kozak kairikki kerewiyagi keli, kisa.

33 Pulaga Paulu wawere ulamek wezaya.

34 Kapura nawili pi kiling kambela logo Yisuyegi ngizi panu kumula. Nak yombanu ngagoyeng kerewiyiwiliyaga nak logo yeikta Taiyonisiya meibek, keya yongok namele Tamari meimele, keya nawilirau.

18

1 Pilik miza logo Paulu Atenese yerenda wiya logo pongo yereng Korinti meirage kambela.

2 Keya pulogo pi Yuda yombu yeikta Akuwila meibek kiling melegulang miza. Akuwila ngabelak Pondasi meibekke wazamiya kapura ngabelak Itali meibekke yereng Rom meirage pigi yongokpumele yeikta Pirisila meimele kiling yolu. Kapura Romwiligi King Ngai yeikta Kilori meibokko Yudawili Rom yerendaga yoluwili mabuwili yerenda wiya logo kangweki ngagora yana kopong piyau Korinti yerengke ngolukku lewa. Paulu piyauyegi pakeli kambela logo

3 piyau kiling yawe miziweki wizagoma, purik Paulu king ngeragiyeng weiyagiyeng weirik pugu i selayeng keremizi purikka, piyaugu mizi pilik.

4 Kapura Sabat mabiyengke Paulu Yudawiligi i walek songonomakke kanda Yudawili keya Kirikwili kiling ngago Yisuyegi langaira kozak keli yongomo mizi logo puwiliyegi pugu ngago Yisuyegi

langairagi ngizi panu kumulibene kelegele yei mizi.

5 Wok nakke yombuyau Silasi keya Timoti paka Maseroniya lemeng wiya logo piyau pongo Korinti yerengke kandawekkerik Paulu yawe wamenara mizageya wizilege, purik wok mabiyeng Anotogi ngagora kozak yeiweki wilek kang tiya mani logo pugu Yudawiliyegi pelik yeiya, Kilisibek, Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek Yisu purik ne iwaka, yei mizi.

6 Kapura puwiligu ngago pugura keta wezameli keya piyegi ngago korowaliyeng meiyawekke pugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo iniyaga mele nogoyau kaigesi. Tamizeige ini Anotoyaga wik wizagomagira wei ono purik yawe ini makngezego mizi piyengko. Nogo yawe Anotogo neyegi miziweki kaiyara miza. Purikki wiyeke purik pugu ne ngangang nanagi ono. Kerewiyi, mabek pewekka ne Yuda onowiliyegi ngago Yisuyegi langaira kozak yei kangweki mizi, yeiya.

7 Togo Paulu puwili wezaya logo Yuda ono nak yeikta Tisiya Yasita meibek logo Anotoyegi inge laliyi keya kumuli mizibekki imakke yoluweki kambela, i pugumak Yudawiligi i walek songonomakke saweliweimak.

8 Yombu Yuda nak Yemizibekyegi ngizi panu kumuli. Yeik pugura Kilisipa, pi Yudawiligi i walek songonomakki ngaibek. Pi ibuwili mabuwili Yemizibekyegi ngizi kumuli. Keya nawilirau, yongkambanu kolokngagono Korinti yerengke yoluwili Anotogi ngago Paulugu yeiyaragi kerewiya logo ngizi panu kumula logo

kaimela.

9 Wok nakke kusage pulogo Korinti yerengke
Paulu wirere tawizeige Anotogo watabi nayeng
wangakyeng kelik naraga waligelemiya logo Yem-
izibokko piyegi pelik meiya, Ngago nogora kozak
kaiwekke purik mabura kulili mizi nagani, ngoluk
kozak yeiyageya mizimo. Kiyebuk sa meli nagani.

10 Purik ne ni kiling wizinda kani, tegi nakko-
rau ni ngangang keleniyagi ono, purik ngoluk
yereng perage yombanu kolokngagonowili no-
gowili mizagi legi, meiya.

11 Pilik kai legi Paulu kirisimasi nara keya
walerik pulogo yongkambanuwiliyegi Anotogi
ngagora waligeleyageya wizagoma.

12 Kalike ngabelak Kirik meibekke
yombanuwili ngai wikpek wazamiya, yeikta
Kaliyo meibek. Wok nakke pugu ngai wizigeya
Yuda nawili menalege wawere ula logo puwiligu
Paulu kebangkela logo ngai Kaliyoyegi miza
oroweirik ngagozak kelemiya.

13 Puwili ngai Kaliyoyegi pelik meiya, Yombu
pobokko yongkambanu teniyagawili Anotoyegi
kazing wik inge laliyi keya ya kumulagi namek
waligeleyi logo pumok lo tonuguragorau kaiya
onomek, meiya.

14 Paulu kaiweki tamizeige ngai Kaliyogo Yu-
dawiliyegi pelik yeiya, Tamizeige yombu pobokko
kaile nara miza ma nakyegi kaile miza purik
mabura ne ini Yudawiliyegi kerewiyagi purik
pangka.

15 Kapura pera yeik ngagoyeng keya yeikyeng
keya lo ini makngezegiyeng legi ne pera kozak

kelagi ono, ini ini makngezego pera kozak kela
logo pangka pangka mizizo.
16 Ngai Kaliyo pilik yeiya logo pugu puwili i
ngagozak mizimakka welagela wezayela.
17 Puwili mabuwili imakka welagela
logo puwiligu yombu Yudawiligi i walek
songonomakki ngai wikpek yeikta Sosoteni
meibek kebangkela logo i ngagozak mizimakke
yerengke siyale ula, kapura peragi Kaliyo
songono nangezi kumula ono.

18 Keya Paulu yongkambanu Yisuyegi ngizi ku-
muliwili kiling ngoluk wok kolokngagono Kor-
inti yerengke wiziya, waleleige pi puwili wezaya
logo Pirisila yali kerekpu Akuwila kiling ngabelak
Siriya meibekke sikmakke ngalengale kambela.
Kangkine Pot Senikeliyalege Paulugu Anotoyegi
ngago sawiya nara mana logo pugu pura nge-
lagi onorikki walimiziweki nakko kebi nganelek
pugura kemenak wiliya.
19 Puwili yereng Epese meirage lewagela logo
puraga Paulugu Pirisila keya Akuwila wezaya.
Kangkine Paulu Yudawiligi i walek songono-
makke ige la logo Yudawili kiling ngagozakka keli
yongomo miza.
20 Yongkambanuwiligu piyegi wok nayendau
puwili kiling yoluweki nguk meiya kapura pi ei
miza ono.
21 Purik segeya pi puwili wezaya logo ku-
nimowei pugu puwiliyegi pelik yeiya, Kapura
tamizeige Anotogo kelirik ne yogi purik ne iniyegi
yogine, yeiya logo pi Epese yerengka sikmakke
ngalengale kambela.

22 Paulu Epese yerengka sikmakki ngalengale
kemenak yereng Sisariya meiragi yo logo pulogo
kanda pi Yirusalem yerengke kambela. Kanda
pi yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli Yisugi
yeiktage wawere ulawili kiling melegulang miza.
Pi pilik miza logo Yirusalem yerenda wiya logo
pongo Antiyok yerengke kambela.
23 Keya pulogo kang nayeng wiziya logo pulaga
pi pulumeng wiya. Pi Antiyok lemeng wiya logo
ngabelak Kalesiya keya ngabelak Pagiya meiyau
neing kambela purik yereng koka pi pakelayeng
mabiyengke ngereke pakeliweki logo yongkam-
banuwiliyegi ngago puwiligi Yisuyegi ngizi ku-
mulira kozang kelemiwekira yana.
24 Yombu Yuda yeikta Apolo meibek yereng Ale-
sendere meirage wazabek Epese yerengke kanda.
Pi ngagora wazono panu kaibek keya pi An-
otogi Kapiya Walektikke ngago lang piyeng iwaka
panubek.
25 Koka nakko pi kazing Yowan kaimelibokko
Yemizibokko miziyengki kaiyayengki kozak
meiya logo weik yongkambanu Epese yerengke
yoluwiliyegi kazing Yemizibokko mizi logo pugu
iwakayengki wilek kang tiya mani keya wameik
ngizi waligeleya.
26 Keya pi Yudawiligi i walek songonomakke
ige la logo weik liyandek namizi kozak yeiya logo
Pirisila keya Akuwila pugu kai purikki kerewiya
logo piyaugu pi piyaugi imakke miza orowei
kuna logo piyaugu piyegi kazing Yemizibokko
miziyeng logo pugu ngoluk iwaka onoyengki
kimeik panuge waligelemiya.
27 Pulaga Apolo ngabelak Kirik meibekke

kangweki kumula legi Yisuyegi ngizi kumuli Epese yerengkewiligu yongkambanu Kirik Yisuyegi ngizi kumuliwili piyegi keriyageya koyibene lende miza yana. Kapiyarik pelik miza, Ini Kirik Yisuyegi ngizi kumuli puwiligu Apolo teni kiling Yisuyegi ngizi kumulibekyegi, Koli meiyagirikki tonugu iniyegi nguk yei.

Togo Apolo pulogo kandawekke pugu yongkambanuwili Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono purago Yisuyegi ngizi panu kumuli puwiliyegi unatuba panu sawela.

28 Purik pugu yereng wawere ulirikke ngago kozang kozak yeiya to meliyengko Yudawiliyegi lewege keleya, Pi Anotogi Kapiya Walektikka Yisu pok Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiya mabok purik wameik panu purikki walimiza.

19

1 Togo Apolo ngoluk Kirik ngabelakpekke Korinti yerengke wizigeya Paulu Kalesiya ngabelakpek keya Pagiya ngabelakpek neing kai kambela logo yereng Epese meirage lewagela. Kanda pangalege pura yongkambanu Yisuyegi kiriwei nawili koyilege.

2 Pi pulogo puwili kiling tek narik wiziya logo pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Ini were ngizi panu kumula puwekkerik ini Anotogi Kung Walekpek weiya ma yeik? Puwiligu pelik meiya to mela, Tenirau Anotogi Kung Walekpekki ngagoragi kerewiya ono.

3 Pilik kisi legi Paulugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Pilik mena, ini kaimela puwekkerik ngago

takkaragi kerewiya logo kiriwei miza, yeiya. Puwiligu pelik meiya to mela, Teni ngago Yowan kaimelibokko kai puragi kerewiya logo pugu teni kaimela, yeiya.

4 Pilik kisi legi Paulugu puwiliyegi pelik yeiya, Yowan kaimelibokko kaimelarik yongkambanu kaile puwiligu miza piyengka kowitawili kaimela keya pugu puwiliyegi yombu kalike piyegi lewag-ibokyegi ngizi panu kumulibene kozak yeiya. Pok Yisu, yeiya.

5 Pugu pilik yeiya puragi puwili kerewiya logo puwili Yisu Yemizibekki yeiktage kaimela.

6 Logo Paulugu puwiliyegi mele puguyau walamiya logo Anotoyegi waberek mizageyarik Anotogi Kung Walekpokko nak nakki yungke kiliya logo puwili nak ngabelak nakkawiligi ngago yeik naraga kaibene keleya. Keya Anotogo ngagoyeng puwili nak nak yana logo puwiligu kozak kisa meli.

7 Yombu puwili sangkelarik meleyau keya pongo ingenazikka neyau.

8 Togo pulaga wok Sabatpek meibekke Paulu Yudawiligi i walek songonomakke kiliya logo pugu Yuda yeke ige koyilegewili kiling ngago Yisu kazing Anotogi ngaimekki kiliyawekimek purikki liyandek namizi kozak kela yongomo miza. Pugu ngong neyauganak piyengke pilik mizi miza. Pugu kozang yeiya logo puwili ngagoragi wameik ngizi mamizibene logo puwiligu Yisuyegi ngizi panu kumulibene.

9 Kapura puwiliyaga nawili kerangang puwiligiyeng waliya logo kiyebuk miza logo Yisuyegi ngizi kumuli ono, keya puwili wawere

ulawiligi wirege kazing Yisugimekki ngago kaileyeng kisa.

Pilik mizi legi Paulugu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili pi kiling iza orowei kuna logo Yisuyegi ngizi kumuli ono puwili wezaya logo waligeleyi yeikta Tirana meibekki kapiya mizimakki kambela logo wok mabiyeng pi yongkambanuwili kiling kozak keli miza.

10 Kirisimasi neyauge Paulu pilik pura mizageya wiziya logo yongkambanu ngabelak Asiya meibekke Yuda keya Yuda ono yoluwili mabuwili ngago Yemizibekyegi langaira kerewiya.

11 Anotogo watabi ngezebokko keke kozang panu miziyeng Paulugi meleyaugu mizibene kelemiya.

12 Keya pobiliktiktau miza, Paulugu nawili kagorik wale Paulugi kebiraga tiyayeng ma pugu kagorik yawe miziwekke wangka waliyayeng wei pani keleya logo puwiligu kemegemewiliyegi orowei kanda kemegemewiligi ngalege walamiya logo kemegemeyeng weik yeik keya kerewawili yongkambanuwiliyaga welagela kang miza.

13 Pulaga yombu Yuda nawili wei kelemi kunimowei kerewawili yongkambanuwiliyaga welagela wezayeli miziwili Paulugu Yisugi yeiktage kerewawili yongkambanuwiliyaga welagela wezayelageya koyilege pakelawekke puwilirau pura miziweki Yisugi yeiktage yamizi miza. Puwiligu kerewawiliyegi pelik yeiya, Tonugu iniyegi wameik panu yei, Yisu Paulugu kozak kaibokki yeiktage tonugu iniyegi puwiliyaga welagela koli, yei mizi.

14 Mena Yuda nak Anotoyegi kolak miziwiligi ngaibek yeikta Siba meibekki marekwili melenazik keya nazikka neyauwili pura miza. Puwiligu kerewa nakyegi pura meiya
15 kapura kerewabokko puwiliyegi pelik yeiya to mela, Yisu nogo iwaka. Keya Paulu nogo iwaka. Kapura inuwayegirik inuwa tawili, yeiya.
16 Pulaga yombu kerewabek yenge pigi yungke yolubokko puwili kozang panu kebangkela logo yelageyara lewege keleya. Puwili i pugumakka iwi wala meli keya puwiligi wakiyayeng koliya wala mela logo komozilik kimeike kazing wei kuna.
17 Pilik miza logo Yuda keya Yuda ono Epese yerengke yoluwili mabuwili purage kerewiya logo kulilimokko kola. Yongkambanu mabuwiligu Yisu Yemizibekki yeikta mazeng keya yongolok meiya.
18 Togo Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyaga kolokngagonowili yongkambanuwiligi wirege watabi watagak ngeli puwiligu mizi piyeng ma kaile liwik mizi piyendau kawela wiya logo kozak kisa.
19 Yombanu watagak ngeli miziwiliyaga kolokngagonowili kapiya kazing watagak ngeli miziweki waligeleyi piyeng orowei kanda waliyageya keya yongkambanu mamok pakelara koya. Koka puwiligu kapiya piyeng weiya puwekkerik king kolokngagono panu wezamela keya nakko kumularik tamizeige king wezamelayeng mabiyeng sangkeli purik king 50 tausen Kinagi ngane weiyayeng wezameli yagenda.

20 Togo pilik miza piyeng mabiyengko ngago
Yemizibekyegi langaira ngai kalagalo lewagela
keya ngoluk ululu miza melibene kelemiya.

21 Togo watabi pilik piyeng miza logo waleleige
Anotogi Kung Walekpokko Paulugi wilek kambek
tiya mowiya logo ngabelak Maseroniya keya Kirik
meiyau neing kai kangweki miza logo Yirusalem
yerengke yoweki kelemiya. Paulugu pelik kai, Ne
Yirusalem yerengke kuna logo waleleige ne Rom
yerengke kangkine, kai.
22 Paulugu pilik kaiya logo pugu were Timoti
keya Erasata piyegi sawelayau ngabelak
Maseroniyabekke wezayela kapura pi tek nangezi
ngoluk ngabelak Asiyabekke wiziya.
23 Teng purage yongkambanu Epese yerengke
yoluwili kazing Yisugimekki kozang panu kozak
kela wizigeya puwili mabuwili ngai keliweki mizi.
24 Puwili ngai keliweki mizi purik peliktikki,
Pulogo Epese yerengke yombu nak yeikta
Temitiya meibek yolu, pi watabiyeng
silibayengka keremizibek. Keya pugu
silibayengka kung songono puwiligi yongokpanu
anoto namele yeikta Atemisi meimelegi i walek
yemanemakko ngiza pilikyeng keremiza logo
nawili weiya logo kung songono piyengki inge
laliyi keya ya kumuli miza. Keya yawe pigi puraga
king kolokngagono ulumiya logo pugu yombanu
pi kiling yawe mizi puwiliyegi yani.
25 Temitiyago Paulugu miziyengki keriyawekke
pugu yombu pi kiling yawe miziwili keya yawe
mabilik miziwilirau menalege wiriyiweki ngago
yeiya logo puwiliyegi pelik yeiya, Yombanuwili,

yawe tonuguraga tonuwa king kolokngagono
ulumi purik inuwa iwaka.
26 Keya yombu Paulu meibokko kairikki inuwa
kerewiya. Pugu kairik watabi yombanuwiligi
meleyengko keremizi logo tenigi anotowili mei
piyeng Anoto ngizi onowili kai. Keya pokko
yongkambanu kolokngagonowili ngago puragi
ngizi kumuliweki keleyi purik inuwa iwaka. Pi
Epese pelege keke mizi ono kapura ngabelak
Asiyabek mabokkorau miziweki mizi.
27 Mena Paulugi ngagora keya pugu miza-
giyengko yawe tonuguragi yeikta korowali mizagi
langai. Nariktau yongkambanu mabuwiligu
kumulagirik tenigi yongokpanu anoto Atemisi
meimelegi i walek yemanemak yeik ulakmak
mizagi langai, logo pulaga yongokpanu anoto
Atemisi mei teni yongkambanu ngabelak
Asiyabekke yolu puwili mabuwili keya
yongkambanu ngabelak mabiyengke yolu puwili
mabuwiligurau inge laliyi keya ya kumuli
mizimologi yeik yemane pura weik yeik sagi,
yeiya.
28 Pulaga yongkambanu wawere ulawili ngago
piyengki kerewiyawekke puwili sisik panu miza
logo weik pelik kek kisa meli, Teni Epesewiligi
yongokpanu anotomele Atemisi meimelegi yeikta
yemane panu, kisi.
29 Kek kisimek yerenda neing ululu miza mela
logo mabuwili wiyalowei miza. Mamok kemenak
wei kuna logo Kaiyasa keya Arisaka meiyau
Maseroniyagayau logo Paulu kiling yongomo
miziyau kebangkela logo puwiligi i ngagoyeng
kerewiyageyara mogosa yolumakke piyau kiling

nginda kuna.
30 Paulu puwiligi wirege puwiliyegi kozak yei-
weki kuniweki nobiyeng miza kapura Yisuyegi
kiriweiwiligu pi waliya.
31 Keya yombu ngabelak Asiyabekke
yemanewiliyaga nawilirau Pauluyegi iwaka
panuwili logo Pauluyegi ngago nara wezamela
logo kozang ngago meiya pi ngezebek
yongkambanu i yaka pumakkewiliyegi kozak
yeiweki kuna nelegi.
32 Keya i yaka pumakka mizarik pulogo wawere
uliwiligu unatuba panu kek kisi, nawiligu ngago
nara ngalizi nalik kisi keya nawiligu nalik kek
kisi. Keya puwili nangaiyengki wiyeke wawere
uli miza purik kolokngagonowili lusuwei.
33 Yuda nawiligu yombu Alesenda meibek
ngagora yongkambanu wawere ulamekki wirege
kozak kaibene kelegele kelemiya. Tegi puwiliyaga
nawiligu kumularik Alesenda wiyalowei keli
puragi solorik nobiyeng. Pilik miza logo Alesenda
mele puguzik puwiliyegi langai yongolok meiya
logo ngago puwiligu piyegi langai kisageya puragi
kangara kozak kaiweki miza.
34 Kapura puwiligu tapakeleige pura pi Yuda
nak mamiza, legi pumok mamok kemenak
menalege awa neyauge ngago pera pelik kek
kisa, Teni Epesewiligi yongokpanu anotomele
Atemisi meimelegi yeikta yemane panu, kisa.
35 Kalikerik yombu Epese yerengke yongkam-
banuwiligi yeikyeng mizibokko yongkambanu
wawere ulamekyegi ngagoluk koyi yeiya logo
pelik yeiya, Ini Epese yombanuwili kerewiyi,
teni Epesewiligi yongokpanu anotomele yeikta

Atemisi meimelegi i walek yemane pelegemakki waberek ngai mizi purik yongkambanu ngabelak mabiyengkemek mamokko iwaka. Keya teni Atemisigi kung paka ngalega walabekki waberek ngai mizi purik yongkambanu mamokko iwaka.

36 Keya namele ma nakkorau watabi piyau ngaiguyau kisagi ono. Tegi ini ngagoluk koyi keya watabi korowali nayeng miziweki kumuli nagani.

37 Yombu peyaugu tenigi i walek yemanemakka watabi nayeng ngoweiya ono, ma tenigi yon-gokpanu anotomoloyegi langai ngago kaile kisa ono, kapura inugu waze piyau pelege iza orowei wiriya.

38 Tamizeige yombu Temitiyabok keya yombanu pi kiling yawe mizi puwili nak kiling ngagozak mizagi keli purik wok pilikkiyeng keya yombu ngagozak piyengki kerewiyiwili ngoluk koyinda legi puwili pulogo nakko nak ngagozak kelemi nangai.

39 Mena, tamizeige watabi inugu mizagi keli nayeng ngoluk purik wok teni wawere uliweki piyengke ngagoragi kerewiyiwili kiling kozak keli nangine.

40 Keya watabi yaka wokpekke miza piyengkirik teni ngaimek keremiza perikki wiyeke ngagozak yemane mizagi langai, purik puragi soloriktau purik sa ono. Togo tamizeige ngaiwiligu teniyegi puragi nguk yeiwekkerik tonugurau ngago wazono wameik mizagi nara yanagi ono.

41 Pugu pilik yeiya logo mabura yeiya logo puwili wezayela.

20

1 Togo pulaga yongkambanu kek kisimek yeik
sa logo waleleige Paulugu yombanu Yisuyegi ngizi
kumuliwili menalege wiriyiweki ngago yeiya.
Pugu puwiliyegi ngago kozang keleyagiyeng yana
logo weik koyimizo yeiya logo Epese yerenda
wiya logo ngabelak Maseroniya meibekke kam-
bela.
2 Kanda pulogo pi yereng kolokngagonoyengke
kuna logo yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi
ngago kazing puwiligi kumbekki leweng kozang
kelemiweki kolokngagonoyeng yana.

Togo pi ngabelak Kirik meibekke lewagela.

3 Pulogo pi ngong neyauganak pilik miziweki
wiziya.

Pulaga pi ngabelak Siriya meibekke sikmakke
ngalengale kangweki kangkere mizirage pura
pugu Yuda nawili pi uliweki kozak kelirik
kerewiya. Tegi pi Maseroniya ngabelakpek neing
kang yongoweki kumula.
4 Pi kiling kambela nawilirau pewili, Piragi
marekpek Sopata, pi yereng Periya meiragabek,
keya yereng Tesalonika meiragayaugi yeikyau
Arisaka keya Sekanda mei, keya yereng Tebi
meiraga nak yeikta Kaiyasa, keya ngabelak Asiya
meibekka neyau Tikika keya Topima meiyau keya
Timoti.
5 Yaka puwili Paulu kiling kelemi kanda yereng
Pilipairaga lewagela. Paulugu ne Luka pulogo
Pilipai yerengke yolu purik keriya logo Paulu ne
kiling Pilipai yerengke wizagoma kapura yaka
puwili were kambela logo teyegi yereng Torowa
meirage yuke koyilege.

6 Te yenge Pilipai wok Yudawili perek ngeragi
yisriktau onoyeng keremiza logo piyeng kiling
ngeragi yemane miza niyeng miza logo waleleige
te Pilipai yerengka sikmakke ngalengale wok
melenazik miza logo yereng Torowaraga yaka
puwiliyegi lewagela. Kanda pulogo te sonda nara
koyima.

7 Wok sondabokko weik kusanung
kangmekke teni Yisuyegi ngizi panu kumuliwili
menalege pasa niweki wawere ula. Paulugu
yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora kozak yei
kaiyageya wiziya, purik wangane purik pi puwili
wezayagi legi pi kozak yeiyageyara kusa libuge
weik yeik.
8 I tonugu wawere ulamakki yeke ige yeke
ngalege panumakka puwili lang kolokngagono
wiramiya.
9 Keya yombu nawekke yeikta Yutika meibek
ngalege winduwarikka mogosa. Paulu kozak
kai mizageyarik Yutika weik wire kuneng mizi
logo pilik mizageyara weik iwek yeneng tiya
logo i pumakki yeke ngalege panumakka yenge
ngabelakki kawiye wala. Nawiligu pi yangalek
kelemiya kapura pi weik yaka ibeng sa.
10 Nguk namizi Paulu kula logo ibembek yogoto
meiya logo kozang kebangkela.

Pulaga Paulugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini wilek
kuneng mizi nagani, purik pi ibeng sa kapura pi
weik ngereke wik yangalek mei yagenda kani,
yeiya.
11 Pilik miza logo Paulu yeke ngalege panu-
makka ige yongorik yongkambanu Yisuyegi ngizi

panu kumuliwili kiling perek waleyeng sikila logo pasa na.

Togo Paulu puwili kiling yokolong ngagoza-kka wizagoma weik wangkaimek weli lewa logo puwiligu pi wezamela logo pi yerenda wiya.
12 Puwilirau imakka welagela logo yombu nawekkebek i pugumakke wik miza orowei kuna logo purago puwili yasese panu keleya.

13 Togo Paulu Torowa yerenda wiya logo pi ngezebek ngabelakpok neing pongo yereng Aso meirage ngabelak libu kambela. Pi were kangkinerik pugu teni pigi kewengkewiliyegi pelik yeiya, Ini sikmak weiya logo were pongo Aso sikmakke ngalengale kambeli. Nogo ini pongo pulogo pakelagine, kai legi teni pilik miza.

14 Togo tonuwago pi Aso yerengke pakelawekke tonuwago pi sikmakka miza wara logo pongo yereng Mitilini meiragiweki kambela.
15 Tonuwa pulaga sikmakki ngalengale kambela logo wangkowangane ilibu Kaiyoso meileige mereke kuna pulaga wok pokki lengkebekke ilibu Samoso meileige lewagela pulaga wok pokki lengkebekke tonuwa Epese yerengke wila wiya ono, tonuwa kemenak kambela logo yereng Mailita meirage tabunda.
16 Paulugu pelik kaiya, Tonuwa ngabelak Asiya meibekke wok nayeng koya nelegi tonuwa Epese yerenda wizami kemenak sikmakka ngalengale kangweki, logo tonuwa ngezangai Yirusalem yerengke wok yemane yeikta Pendekoso meibek pakeliweki.

17 Pugu pilik kai legi tonuwa kemenak Mailita
yerengke sikmakka ngalengale kambela. Kanda
pulogo Paulugu ibakpek Epese yerengke weza-
mela logo Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligi ngai-
wili piyegi wiriyiweki nguk yeiya.

18 Togo yaka ngago yeiya puwili pongo Mailita
yerengke kandawekke Paulugu puwiliyegi pelik
yeiya, Inuwa iwakarik ini kiling wok ulogo ne
ngabelak Asiyabekke kanda pokka sa wizigeya
watabi nogo miza piyengki inuwa iwaka.
19 Ne yawe Yemizibekyegi mizara kulengke-
bek miza wizimowei miza logo kang kolokn-
gagonoyeng ingkeiya, purik Yudawiligu ne neli-
weki kozak kela piyengko ne kuneng kolokn-
gagonoyeng kolok ula.
20 Keya nogorau Anotogi ngago iniyegi sawelagi
nararau nogo liwik wiya ono, nogo yerengke
kimeike kozak kaiya keya i inuwagiyengke
Anotogi ngagoyeng mabiyengki kozak yei keya
waligeleya purik inuwa iwaka.
21 Nogo Yudawili keya Yuda onowiliyegirau
mabilik kozang ngago yeiya purik kaile
miziyengki kuneng mizibene logo kaile
puwiligiyengka kowita logo Anotoyegi
sawelibene keya Yisu Kilisi Yemizi tonugubekyegi
ngizi panu kumulibene.

22 Togo ne weik Yirusalem yerengke Anotogi
Kung Walekpokko ngago neiya kopong kang-
weki mizi, kapura pulogo neyegi keleniyagirik ne
iwaka ono.
23 Ne iwaka panu, yereng ne kangyeng
mabiyengke Kung Walek pugubokko wigiragirik

keya kunengyeng wiriyi penangairik neyegi ngai
yolurikki kozang ngago nei.
24 Kapura neyegirik nawiligu korik kang
nogoyengki mizagirik ma ne wik yolugi
ma ibengkirikki nogo wilek ngelek kumuli
ono, nogo kangka kumulibek wamenak,
purik pilik ne Yisu Yemizi nogobekyegi yawe
mizibekweki keya yawe pugu ne miziweki
nanara keke miziweki. Yawe pura yongkambanu
mabuwiliyegi ngago wazono Anotogi wazono
panu yongkambanuwiligu weiyagi langai ono
purago mizagewiyege Yisugu puwili ibendaga
yaliya wazaya puragi yongkambanuwili
mabuwiliyegi kozak yeiyagira.
25 Kerewiyi, ne ini mabuwiligi tepek neing
ngago kazing Anotogi ngaimekki kiliyawekira
kozak yei yongomo miza. Kapura ne weik po-
biliktikki iwaka ini ngago nogo yeiya puragi
kerewiyawiliyaga nakkorau ne ngereke pakelagi
ono.
26 Piliktikki wiyeke ne weik iniyegi kozang yei,
Tamizeige yongkambanuwiliyaga namele ma nak
Yisugi ngaimekki kiliya ono purik nogo mizarago
ono, pi ngezemelegabokko mizarago.
27 Purik Anotogi ngago nararau iniyaga nogo
wara wiziya ono, nogo iniyegi ngago puguyeng
mabiyeng kozak yeiya.
28 Togo ini kazing ini makngezego koyagi
pumokko waberek ngai koyizo, keya Yisuyegi
kiriweiwilirau liyeng memeng inuguwiliyegi
ngai yolu mabilik ini puwiliyegirau waberek
ngai koyizo. Purik Anotogi Kung Walekpokko ini
ngaiwili mizibene keleya. Tegi yongkambanu

Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngizi kumulira kozang keleyizo. Puwili, Anotogi yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili, Yisugi I Walekmak meiwili, pi puguwili mizibene pigi Marekpek ibeng puwekke iwi pugubokko weiyawili.

29 Nogo iwaka purik waleleige ne kambela wizigeya purik keri wizing ngai nawiligu liyeng memengwili ula logo niweki wiriyagi logo puwekke purik puwiligu liyeng memeng nawiliyegi korowali mizi mizi nangai mabilik yombanu ngago ngaigura kozak kisi nawiligu inigi tepekke yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi korowali miziweki wiriyagi.

30 Keya periktau, wangki kang narage yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli inuwago ngai puwiliyaga nawiligu nawiliyegi ngago ngaigura kozak yeiyagi logo puwiligu Yisuyegi ngizi kumuliwili puwiliyegi kiriwei kunibene keleyagi.

31 Tegi puwiligu ini ikuyogoriktaga keleyagi legi ini waberek ngai koyizo. Keya ngago nogo iniyegi waligeleya piyengki kumulizo. Ne kirisimasi neyau keya narayeng ini kiling wiziya keya ne iniyegi yangeze mizi miza kopong ne ini yoklongko keya kusage Anotogi ngagora waligeleyageya wizimowei kang nayeng ingkeiya.

32 Togo weik nogo ini Anotogi meleyauge wezayi logo pugu iniyegi pangka ngaiweki. Keya ngago Anotogo pigi wazono panu tonugu weiyagi langai ono teniyegi yani puragirago inuwa kazing kumbekki lewengke yemane si keya kozang lewagela keleyiwekirik pangka keya purago watabi wazono Anotogo yongkambanu pugu kaile nayen-

dau ono wazayawili mabuwiliyegi yanagi kai piyengka teni weiweki keleyiwekirik pangka.

33 Keya neyegirik ne nakki kingyengki ngora keli ma nakki koliyengki ma nakki kagorikyeng ma watabi nakki nayengkirau ngora keli onobek.

34 Ne yombu talikpek miza purik inuwa ngezego iwaka. Mele negi peyaugu ne yawe mizageya wizimowei ne keya negi kewengkewiligi watabi yombiyangai yolugiyeng weiya.

35 Kazing pemekke ne yawe unatuba mizi purago ne iniyegi kazing yongkambanu yawe mizagi langai onowiliyegi sawelagimekki waligeleya. Purik teni ngoluk ngago Yemizibek Yisu ngezebokko kaiya puragi kumuli miziweki, Tamizeige nakko ni nana puwekke purik ni wilikwilik mizagi, kapura nugu nak mana puwekke purik ni wilikwilik unatuba panu mizagi, kaiya, yeiya.

36 Paulu ngagora weik yeik yeiya logo pi puwili mabuwili kiling ingeyeng laliya logo Anotoyegi waberek miza.

37 Pilik miza logo puwiligu pi yogoto meiya logo melegulang kelemiyageya koyimowei ingkelemi miza.

38 Purik Paulugu puwiliyegi puwiligu piyegirau kalike pakelagi ono kaiya puragi wiyeke puwili yalek panu miza. Togo weik puwili pi kiling pongo sikmakke pi wezameli keya kang ngago meiweki kambela. c

21

1 Togo tonuwa puwili kiling sikmakke kanda tonuwa puwiliyegi koyimizo yeiya logo Mailita

yerenda wiya logo tonuwa sikmakke ngalengale panga wizambekke libuge ilibu Kosi meileige wela uwei kuna. Kanda pulogo iwek kola logo wangane tonuwa sikmakka ngalengale kuna logo ilibu Loso meileige tabunda. Pulaga tonuwa sikmakka ngalengale kuna logo kanda yereng Patara mei ngabelak Pisitiya meibekke tabunda

2 Keya pulogo tonuwa sik namak ngabelak Pinisiya meibekke kangweki mizirikki kerewiya, legi tonuwa sik pumakke taberek meiya logo pumakka ngalengale kambela.

3 Tonuwa sikmakki ngalengale kunimowei wizambekke libuge ilibu Saipira mei pulei panga koranengezuwa wizilege pakela logo ngabelak Siriya meibekkeweki kuna. Tonuwa yereng Taya meirage kerelege wila wiya purik pura sikmakko watabi wara piyeng wawiyagira.

4 Keya Taya yerengke pulogo tonuwa yombanu Yisuyegi kiriwei nawili koyilege keriya wizigeya puwili kiling sonda nara koya. Anotogi Kung Walekpokko puwiliyegi watabi nawiligu Pauluyegi mizagiyeng kawela wiya logo puwili piyegi kozang pelik meiyageya koya, Paka Yirusalem yerengke kang nagani, meiyageya koya.

5 Kapura wok piyeng puwili kiling miza logo tonuwa puwiliyegi kangweki yeiya legi yombu Yisuyegi kiriweiwili kiling yongokka mandikwili mabuwili tonuwa kiling yerendaga welagela kanda pongo wizambekke kerelege kuna. Pulogo teni mabuwili ingeyeng laliya logo Anotoyegi waberek miza.

6 Pilik miza logo tonuwa puwili nak nak melegulang keleya logo weik koyimizo yeiya logo tonuwa sikmakke taberek mei keya puwili yerengke kang yongobela.

7 Tonuwa Taya yerenda wiya logo sikmakka ngalengale kanda yereng Tolomai meirage wila wiya. Pulogo tonuwa yombanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili kiling melegulang miza logo puwili kiling wok nak koya.
8 Wangane tonuwa yereng pura wiya logo kanda yereng Sisariya meirage lewagela. Pulogo tonuwa yombu yerengyengki Yisuyegi langai kozak kai yongomo mizibek, Pilip meibekki imakke kambela logo pi kiling koya. Pilip, pi paka Yirusalem yerengke yombu melenazik keya nazikka neyauwili yawe ngeragiyeng sanga miza logo yanira miziweki izawiliyaga nak.
9 Pigi yango mangomelerau ono yombu naweiwili pi kiling yolu keya Anotogo puwiliyegi ngago piyaga weiyayeng kozak kisiweki kangkayeng yanawili.
10 Togo tonuwa pulogo Pilip kiling wok nayeng koya logo yombu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaibek yeikta Akaba meibek ngabelak Yudaya meibekka tabunda
11 logo pi Paulugi pikambek weiya logo ngezebekki ingeyau keya meleyau pikambokko tariya logo pelik kaiya, Anotogi Kung Walekpokko pelik kai, Yombu Yuda paka Yirusalem yerengkewiligu pikambekki mangobek kazing pilikmekke wigiragi logo Yuda onowiliyegi miza yanagi mena kai, kaiya.

12 Togo ne kiling pulogowili puragi
kerewiyawekke tonuwa Paulu paka Yirusalem
yerengke kang nelegi kelegele keya meiya.
13 Kapura Paulugu tonuwayegi pelik yeiya to
mela, Nangki wiyeke inuwa pilik ingkisi. In-
uwago wilek nogobek kuneng miziweki keleni
kani. Puwiligu ne paka Yirusalem yerengke wi-
giragi purikki keke ne kangkere mizi ono ka-
pura Yisu negi Yemizibekki wiyeke ne pulogo
ibengkirikkirau kangkere mizi, yeiya.
14 Tonuwa pelikta miziweki mizi mamiza legi
tonuwa mabilik miza. Togo tonuwago piyegi pelik
meiya, Yemizibekki kelira mizi pani, meiya.

15 Keya pulogo kang nayeng miza logo waleleige
tonuwa watabi tonuwagiyeng paka Yirusalem
yerengke kangweki kangkere miza.
16 Yombanu Yisuyegi kiriwei Sisariya yerengke
yolu nawilirau tonuwa kiling kambela. Paka
Yirusalem yerengke kanda puwiligu tonuwa
yombu tonuwa koyagibekki imakke iza orowei
kuna. Pi ilibu Saipira puleige wazamiyabek logo
yeikta Neison meibek, pi koka were aposolowiligu
ngago Yisuyegi langaira kozak kisawekke
Yisuyegi ngizi panu kumulawiliyaga nak keya
mabilik kai kang weik mabek ngoluk Yisuyegi
kiriwei yolubek.
17 Pulaga yombanu Yisuyegi ngizi panu ku-
muli pulogo Yirusalem yerengkewili mabuwiligu
tonuwayegi pakelawekke wilikwilik miza.
18 Tonuwa iwek kola logo wangane Paulu
tonuwa kiling Jemsyegi pakeli kambela. Kanda
pangalege pura Yirusalem yerengke Yisuyegi

ngizi kumuliwiligi ngaiwili mabuwilirau koyilege.
19 Paulu puwili kiling melegulang miza logo puwiliyegi ne weik lewa yeiya logo Anotogo yawe pigi Yuda onowiligi tepekke miza puragi kelemiya piyeng mabiyengki waberek panu kozak yeiya. Anotogi kozandago pi ngagoyeng kozak kai keya Anotogo keke miziyeng mizarikki pugu kozak yeiya.

20 Puwili Pauluyegi kerewiya logo puwiligu Anotogi yeikta yongolok mei keya Anotoyegi wazono meiya logo Pauluyegi pelik meiya, Ei, tonugubek, pelege Yuda kolokngagonowili weik Yisuyegi ngizi panu kumuli kapura ngoluk pelik kisi, Teni Mosegi loyeng keya tenigi kazing miziyeng kozang panu kebangkeliweki, kisi purik ni iwaka.
21 Kapura nawiligu puwiliyegi pelik yeiya, Yombu Paulubok yombanu Yuda weik Yisuyegi ngizi kumuli ngabelak Yuda onowiligibekke Yuda onowiligi tepekke yoluwiliyegi puwili Mosegi loyeng wizami keya puwiligi yombu korikyengki korik yeke ngalegeyeng ngeli keya Yudawiligu kazing miziyengki kiriwei miza nelegi, pilikyeng kozak yei, meiya.
22 Togo puwili ngago pura kerewiya logo tonuwa ngago pura talik yeik sawiyagi kela? Ni pelege weik lewarikki puwili kerewiyi nangai logo puwili kiyebuk mizagi.
23 Tegi tonuwago kozak nei pera mize. Tenigi tepekkewiliyaga yombu mangobektau onogo Anotoyegi ngago sawiya nara mana Mosegi loragi

kiriwei. Puwili Anotogi i walek yemanemakke Anotoyegi wata kolak kelibene waliyi kangweki mizi.

24 Ni yaka yombu puwili kiling Anotogi i walek yemanemakke kambela logo nirau puwili kiling pulogo wok melenazik keya nazikka neyauyengke koyimowei tonugu kazing kaigesimokko kiriwei mizimo, keya puwiligi king watawili weiyagiyendau nugu wiyimo. Pilik miza logo puwili kebi puwiligiyeng kemenak wiliyagi logo ngago yaka Anotoyegi sawiya pura weik yeik purik walimiziweki. Kazing nugu pilik mizimokko yombanu mabuwili nak nakko watabi niyegi langai kozak kisa piyeng ngaigu kisayeng mamizagi.

25 Kapura Yuda ono weik Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu mizagiyeng, tonuwago koka kapiya narikke miza yana logo puwiliyegi lo yemane yana piyeng puwiligu kiriweiweki tonuwago kozak kela piyeng kozak yeiweki miza, logo piyeng pelik, nakko watamek ma winakmek ma liyengmek ula logo anoto ikuyogorikwiligi kungyengki yana purik mabura puwili piyengka ni nagani. Keya puwili watamek ma winakmek ma liyengmekki iwibekka ni nagani, logo watamek ma winakmek ma liyengmek uli puwekke kebi wilektik were ngela logo iwibek mabok kubula wizigeya ni. Keya nariktau puwili kazing kaile yongkambu mizimekke mizi nagani yeiya, meiya.

26 Jems keya ngaiwiligu pilik kisi legi wangane pura Paulu yombu mangobektau ono ngago Anotoyegi sawiya pura kisawili kiling kuna logo

weik kazing ngezewili kaigesagimekke mizi. Puwiligu ngezewili kaigesa logo Anotogi i walek yemanemakke ige la logo yombu Anotoyegi wata kolak kelibene miziwiliyegi, wok kaigesira yeik sa logo puwili nak nakki wata kolak kelibene waliyagibekki kozak yei kuna. Puwili pulogo wok melenazik keya nazikka neyauyeng koyagi.

27 Wok melenazik keya nazikka neyau piyeng weik merekewekke Yuda nawili Asiya ngabelakpekkawili Pauluyegi Anotogi i walek yemanemakke pakela. Pakela logo mabulogo puwiligu yongkambanu mamok lebuk ngai keleya logo nawiligu Paulu kebangkela.
28 Pi kebangkelara koyimowei Yudawiligu pelik kek kisa, Yombu Isileiliwili, tonuwayegi saweliweki koli. Yombu pobok ngabelak mabiyengke kang kunimowei yongkambanu mabuwiliyegi teni Isileiliwiliyegi kezanga yani keya Mosegi loyengki kezanga mani keya tenigi i walek yemanemakki ngago kaile kai yongomo mizibek. Keya pugu weik kaile nariktau mizarik pi yombanu Kirik nawili pelege Anotogi i walek Yuda onowili ige lagi ono pemakke yeik iza orowei la logo i walek pemak korowali kelemiya.
29 Puwiligu pura kisa purik puwiligu yombu Yuda ono Epese yerengkabek yeikta Topima meibek Paulu kiling yerendagi libuge wizilege pakela kopong puwiligu kumularik Paulugu pi Anotogi i walek yemanemakke miza orowei wiriya nobiyeng miza.
30 Togo puwili ngago si keli kang keya miza mela logo yereng yemane pura ululu miza mela

logo yongkambanuwili i puwiligiyengka kabeng-
mek nginda Anotogi i walek yemanemakki kuna.
Kanda puwili Paulu kebangkela logo Anotogi i
walekmakka ulumi wageliwei kula logo nawiligu
Anotogi i walek yemanemakki kangyeng waliya.

31 Pulaga ngai mizimokko Paulu uliweki yang
kelemiyageya keya nakko Romwiligi Amiwiliyegi
ngai yemanebekyegi pelik meiya, Yirusalem
yerendagawili mabuwili nakko nakyegi ngai
mizi.
32 Pilik kai legi nguk namizi Rom Amiwiliyegi
ngai yemanebek kiling ngai kulengke nawili
keya ami nawilirau ngaira waliyiweki nginda
kuna. Logo wawere ulamokko amiwiligi ngai
yemanebek kiling pigi amiwiliyegi pakelawekke
puwili weik Paulu wizale ula ono, yeik koya.

33 Pulaga amiwiliyegi ngai yemanebek
Pauluyegi kanda pelik meiya, Ni i wigirimakka
wigiragi meiya. Pilik miza logo pugu
wagelawiliyegi seng neyaugu pi tariyiweki yeiya.

Togo yongkambanuwiliyegi pelik nguk yeiya,
Yombubok tak? Pugu mizayeng nangaiyeng?
34 Pulogo wawere ulawiliyaga nawiligu ngago
nara kisi keya nawiligu ngago nara kisi mizi.
Ngago ngelek ngelek kisa melimokko ngaibek
wiyalowei mizi wizigeya pugurau ngagoragi
solorik purik sa ono. Tegi pugu ami puguwiliyegi
Paulu i amiwiligimakki miza oroweiweki yeiya.

35 Pilik miza logo amiwili Paulu kiling ku-
narik yongkambanuwili wata wizingwili kelik
ngai miza meli legi amiwili Paulu kiling imakki

ngilirikke lawekkerik puwiligu pi wageliwei ya-
bela.
36 Pauluyegi kiriwei lewawili mabuwiligu pelik
ngalizi kek kisi, Uli. Uli. Pi ula logo ibengweki, kisi.

37 Pulaga amiwili yeke ige liweki tamizeige
Paulugu ngai yemanebekyegi pelik nguk meiya,
Ne niyegi ngago nara neiyagi ma talik? Ngaibokko
Paulugu kairikki kerewiyawekke pugu Pauluyegi
pelik meiya, Au, ni ngago Kirik nogo kaira iwaka
purikki kai.
38 Pilik mabura ni yombu Isip ngabelakpekka
ulogo teni Rom Kapmanwiliyegi ngai miza
logo yombanu tausen mangobektau onowiligu
yongkambanu nawili yela logo ibeng sa logo
puwili panga kurung yeikwekke iza orowei
kambelabok ono, meiya.
39 Pilik kai legi Paulugu pelik meiya to mela, Ne
pi ono, ne Yudabek, ngabelak Silisiya meibekke
yereng Tasasi yeikta yemane puraga wazabek. Ne
yongkambanuwiliyegi ngago yeiweki, meiya.
40 Togo ngaibokko pi ngago kaibene, Ei, meiya
legi Paulu paka ngilirikke luweza logo yongkam-
banuwiliyegi langai melezik yongolok meiya logo
puwili ngagolukwekke Paulugu ngago yeik puwili
ngezewiligirage kozak yeiya.

22

1 Togo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Negi man-
gowili, keya yongkambanu nogowili, kerewiya
koyizo. Nogo inigi wirege ngago ne makngezeyegi
langai inugu kisageya puragi kangara kozak kai-
weki mizi legi ini kerewiya koyizo, yeiya.

2 Puwili pugu puwiliyegi ngago yeik puwili
ngezewiligirage yeirikki kerewiyawekke puwili
ngagoluk panu koya logo Paulugu mawinda pelik
yeiya,
3 Ne Yudabek, ngabelak Silisiya meibekke,
yereng Tasasi meiraga wazaniyabek, kapura
pelege Yirusalem yerengke ne yemane sa.
Kiriwaga Kameliye meibokko ne waberek
waligeleniya logo kangka nogobek Mosegi lo
tenigi yelibungang kokawiligu kiriweigiyeng
yombiyangai panu weiya wizigeya ne Anotoyegi
kozang panu kiriwei miza ini mabuwiligu mabek
piyegi kiriwei mizi mabilik.
4 Ne yongkambanu kazing Yisugimekki kiri-
wei puwili ngangang keleya logo yelabek. Ne
yombuwili keya yongokwilirau kebangkela logo i
wigirimakka wazayabek.
5 Yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai
yemane panubek keya yombu ngagozakyengki
kerewiyiwili watabi nogo kai piyengki iwaka logo
ngizi kisagi. Puwiligu pongo yereng Tamasiko
meirage Yudawiligi i walek songonoyengki
ngaiwiliyegi kapiya miza yanayeng ne weiya
logo ne pulogo kambela logo yongkambanu
kazing Yisugimekki kiriweiwili kebangkeliweki
logo paka pelege iza orowei yorik puwiliyegi
ngangang yaniweki.

6 Ne kapiya piyeng weiya logo weik pongo
Tamasiko yerengke pulogo mereke kanda
yokmek yoklongkowekke ngaiwak yemane
panu narik paka ngilumbekka negi ngalege
nguk namizi ngela mana logo ngaiwaktikku ne

yawereng keleniya.
7 Pulaga ne ngabelakpekke kawiye wala logo
kili narago neyegi pelik kairikki ne kerewiya,
Saulu, Saulu, nugu ne ngangang kelenira nangki,
kai.
8 Tegi nogo pelik nguk meiya, Yemizibek, ni tak,
mena meiya logo pugu neyegi pelik neiya yo mela,
Ne Yisu Nasarete yerengkabek nugu ngangang
kelenibok, mena neiya.
9 Togo yombu ne kiling puwiligu ngaiwaktikki
pakela kapura kilirago neyegi kairikki puwiligu
kimeike kerewiya ono.

10 Pulaga nogo piyegi pelik nguk meiya, Yem-
izibek, nugu neyegi mizagirikki kozak nei, mena
meiya logo Yemizibokko neyegi pelik neiya, Yan-
galek meiya logo yeke Tamasiko yerengke kiliya
kune. Kanda pulogo nakko watabi Anotogo nugu
mizagi sawiyayeng kozak neiyagi, mena neiya.

11 Ngaiwak purikku mizagewiyege ne wireyau
kusa wizigeya yombu ne kilingwiligu mele no-
gozikka kebangkela logo yeke Tamasiko yerengke
niza orowei kuna.
12 Kanda yekelege yombu yeikta Ananiya
meibek wizilege. Pi Anotoyegi kiriwei panu
yolubek. Pi Mosegi lo mabiyengki waberek
kiriwei mizibek. Keya Yuda pulogo yoluwiligu
kumulirik pi wazonobek.
13 Pi neyegi pakeli wiriya. Kanda mereke
luweza wizimowei neyegi pelik neiya, Saulu, no-
gobek, wireyau ngereke ngaiwile, mena neiya.
Mabuwekke panu wire nogoyau ngaiwila logo
nogo piyegi pakela.

14 Pulaga Ananiyago neyegi pelik neiya, Tenigi
mangowiligi Anotobokko yaka ni niza logo pugu
ni keli puguragi iwaka keya pigi pangkabekyegi
pakeli keya kili ngezebekkirago kairikki kerewiyi-
weki keleniya.
15 Pilik legi ni piyegi sawelagibek miziweki logo
yongkambanu mabuwiliyegi nugu yaka pakela
piyeng keya kerewiya piyeng kozak yeiweki.
16 Mena nayengkirau yuke yolu nagani, luweza
logo kaimelimo. Keya nugu Yisugi yeiktage niyegi
sawelibene ngago mei purik pugu kaile nuguyeng
tumulagi. Pilik miza logo ne paka Yirusalem
yerengke kang yongobela.

17 Kanda pakalege ne Anotogi i walek yemane-
makke kuna. Ne yeke ige la logo Anotoyegi
waberek mizageya tawizeige pugu ne watabi
nayeng waligeleniya. Ne ngai yuke panu tawiz-
eige wire nogoyaugu wangakyeng kelik naraga
18 Yemizibek pakela logo pugu neyegi pelik
neiya, Ngezangai. Pelemeng nguk namizi wiye,
purik yongkambanu pelegewili ngago nugu
neyegi langaira kozak kai purikki ei mizagi ono
legi wiye, neiya.
19 Nogo piyegi pelik meiya to mela, Kapura
Yemizibek, ne Yudawiligi i walek songonoyengke
pumakka pumakki kambela logo yongkambanu
niyegi ngizi panu kumuliwili kebangkela logo
yela logo wigirimakke wazaya logo purikki puwili
iwaka panu.
20 Keya ulogo puwiligu Setepang niyegi kozak
kaibek ula logo ibeng puwekke ne makngezerau
pulogo, Ule, Ule, meiyabek keya ulawiligi kagorik

ngalege waliyi piyengki ngai wiziyabek. Pilik
kopong puwili nogo ngago kai puragi kerewiyagi,
mena meiya.
21 Kapura Yemizibokko neyegi pelik neiya,
Kune, purik nogo ni Yuda onowiliyegi koweige
wezanelagi, mena neiya, yeiya.

22 Yongkambanuwili Paulugu kairikki ngagoluk
kerewiya koya weik pi lang purik kai ngizige
puwili ngalizi pelik kek kisa, Uli. Ibeng wazami.
Pilikpek yolugi langai onobek, kisa.
23 Puwili pilik kek kisa melageya koyimowei
kagorik puwiligi yeke ngalege waliyiyeng ngalege
wezameli keya kozobek paka ngalege yokora
meli.
24 Tegi Rom Amiwiligi ngai yemanebokko ami
puguwiliyegi ngago miziweki nara pelik yeiya,
Paulu i tonugumakke miza orowei li logo pi wizale
ula logo kaile puguyeng kozak kaiweki kelemi
logo Yudawiligu piyegi pilik kek kisa meli purikki,
teni iwakaweki, yeiya.
25 Puwiligu Paulu wizale ulagine were tariyi-
wekke Paulugu ngai koru nak pulogo wizilege-
bekyegi pelik nguk meiya, Ma Rom Kapmanwiligi
lorago kairik inuwago yombu Rom nakyegi pilik
kelemi purik pangka kai? A'a'. Inuwa iwaka were
ngagozak miza logo pilikpok kaile narik miza
puwekke purik mabura ngangang managi purik
lorago kaiyalik, meiya.
26 Ngai korubokko puragi kerewiyawekke pi
ngai yemane pugubekyegi kuna logo pelik meiya,
Yombu tonuwago uliweki mizibok Rombek kani
tegi ni talik mizi mangai, meiya.

27 Pilik kai legi Rom Amiwiligi ngai yemanebek
Pauluyegi kanda pelik nguk meiya, Ni yombu
Rombek mabura neyegi kozak kai. Tegi Paulugu
pelik meiya to mela, Ei, ne yombu Rombek, meiya.
28 Pulaga ngai yemanebokko pelik meiya, Ne
kokarik Rombek ono kapura ne king yemane
wezamela logo ne weik Rom nak wizinda, meiya.
Keya Paulugu piyegi pelik meiya to mela, Ka-
pura negi panu keya mangoyau mabiyau Romyau
keya ne pulogo wazaniyabek wizigeya ne Rombek
kani, meiya.
29 Mabuwekke yombu Paulu wizale ulagi no-
biyeng koyawili ngik kelemiya. Keya Rom Ami-
wiligi ngai yemanebokko Paulu yombu Rombek
yaka sengyengko tariya purikki keriyawekke pi-
rau kazi panu miza.
30 Togo wokpokko kusage Paulu pulogo yeik
iwek kola logo wangane pura ngai yemanebokko
Paulugi sengyeng wila wazamiweki kai.
Taliktikki wiyeke Yudawiligu Paulu ngagozak
kelemiweki mizi miza purikki ngai yemanebek
iwakaweki keli legi pugu Yudawiligi yombu
Anotoyegi kolak kelibene waliyiwili keya
amiwiligi ngaiwili keya puwiligi ngagozakyengki
kerewiyiwili wawere uliweki ngago yeiya. Keya
puwili mabuwili wawere ula logo Rom Amiwiligi
ngai yemanebokko Paulu miza logo puwiligi
wirege luwe wazamiya.

23

1 Pilik miza logo Paulu ngagozak kerewiyi-
wiliyegi kozang panu pakela wizimowei pelik
yeiya, Nogowili, Anotogi wirege negi yongomo

mizirik keya negi yolurik wok mabiyeng kangka wazonobekke wizageya kayima mabek wok pobokko, yeiya.

2 Yombu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngai yemanebek, yeikta Ananiya mei-bokko yombu Pauluyegi mereke luwezawiliyegi pi kilirage melegozok ulibene yeiya.

3 Nakko pilik miza logo Paulugu piyegi pelik meiya, Anotogo ni neli penangai purik ni ngalegerik yombiyangai panu kapura yenge yungkerik ni korowali kani. Ni pelege mogosa logo ne lorago pangka pangka keleniweki mizi kapura ni makngezego puwiliyegi ne neliweki yei purikku lora ngeli. Tegi Anotogo ni neli penangai, meiya.

4 Paulugu pilik kai legi yombu piyegi mereke luwezawiligu Pauluyegi pelik meiya, Nugu yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubekyegi ngago korowali mei, meiya.

5 Tegi Paulugu pelik yeiya to mela, Nogowili, pi yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek purik ne iwaka kesak nogo piyegi pura mei kak ono. Purik Anotogi Kapiya Walektikke lende mizarik pelik kai, Inugu yombanu iniyegi ngaiwiliyegi langai ngago korowali yei nagani, kai purik nogo iwaka, yeiya.

6 Togo yombanu wawere ulawiliyaga nawili Sadusi yombanu pelik kisiwili, Yombanu nak ibeng purik kung pugubektau ibeng logo pi ngereke yangalektagi ono, kisiwili, keya nawili Palisi yombanu Mosegi lo mabiyeng keya puwiligi yelibungang kokawiligu mizayeng mabiyengki waberek panu kiriwei miziwili koyilege. Keya

Paulugu purik keriyawekke kangka nak piyegi lewagela wizigeya pugu yombanu ngagozaktaga kerewiyi wiriyawiliyegi pelik yeiya, Nogowili, ne Palisiwiliyaga nak. Keya Palisiwiligu watabi ngizi panu kumuli piyeng nogorau ngizi panu kumuliyeng keya negi panu keya mangoyaugurau ngizi panu kumuliyeng legi teni Palisiwili. Keya ne yombanu ibengwili ibendaga ngereke yangalek meiyagi puragi wilekpek keya yuke yolubek kopong puwiligu ne pelege ngagozak keleniweki niza orowei wiriya, yeiya.

7 Pilik kai mabuwekke yombanu Palisi puwili keya yombanu Sadusi puwili weik ngalik keli yongomo miza logo wawere ulamek weik sanga miza logo nawili kangka nak keya nawili kangka nak miza.

8 Purik Sadusiwiligu ibengwili ibendaga ngereke yangalek meiyagi ono keya angelawilirau yolu ono, keya kungwilirau yolu ono kisi kapura Palisiwiligu pelik kisi, Ibengwili ibendaga ngereke yangalek meiyagi, keya angelawili yolu, keya kungwili yolu, kisi legi puwili sanga miza.

9 Togo kek kisimek unatuba panu kek kisi lewa wizigeya Palisiwiligi loyengki waligeleyiwiliyaga nawili luweza logo ngalizi pelik ngago yeiya, Yombu pobokko kaile miza nararau tonugu kerewiya ono. Pi pongo kazingke Tamasiko yerengke kuna puwekke kung nakko ma angela nakko piyegi meiya purik mabura teni Anotoyegi ngai mizagi ono, yeiya.

10 Pulaga kozak keli yongomo mizimek mazeng keya unatuba panu lewagela legi Rom Amiwiligi

ngai yemanebek kulili, purik puwiligu Paulu narik narik sela melagi sa legi. Tegi pugu ami puguwiliyegi Paulu yombanu ngai keliwiliyaga miza orowei i amiwiligimakke lizo yeiya.

11 Wokpokko kusage Paulu ngereke amiwiligi imakke yeik iwek kola. Pi iwek kola wizimowei Yisu Yemizibek Pauluyegi saweliwei luweza wizilege logo pugu pelik meiya, Kazi mizi wak. Kozang wizimo. Purik nugu ngago neyegi langaira Yirusalem yerengke pelege kozak yeiyageya pilik yenge yereng Rom meirage mabilik mizi mangine kozang sa wizimo, meiya.

12 Wangane pura Yuda nawili menalege wawere ula logo mizagirikki kozak kela. Puwiligu Anotogi yeiktage ngago sawiya nara kisa logo pura ngeragi ma kai nani koya teni Paulu ula logo pi ibeng puwekke teni ngeragi keya kai nagi, kisara.

13 Yombanu yombu neyau tikinda keya nawilirau puwiligu ngago pura kisa.

14 Togo puwiligu Yudawiligi yemanewili keya yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngaiwiliyegi kambela. Kanda pelik yeiya, Teni Anotogi yeiktage ngago sawiya nara kisa logo pura ngeragi nagi ono koya Paulu ula logo pi ibeng puwekke teni ngeragi nagi, kisara.

15 Tegi mabek inuwa keya yombanu ngagozakyeng kerewiyiwiligu Rom Amiwiligi ngai yemanebekyegi ngago nara wezamelizo, Paulu miza orowei inuwayegi wiriyibene logo pelege inuwa mawinda ngago nayendau piyaga waberek kerewiyiweki, pilik yeizo. Kapura teni ngai koyagi

logo pi yawerelege purik were uliweki mizagi, yeiya.
16 Puwili pilik yeiya logo Paulugi simelegi marekpek Yudawiligu mizagirikki kozak kelirikki kerewiyawekke pi Rom Amiwiligi imakke kuna logo yeke ige la logo Pauluyegi kozak meiya.
17 Pulaga Paulugu amiwiligi ngai koruwiliyaga nak piyegi wiriyibene ngago meiya logo pelik meiya, Ni yombu nawekkebok nigi ngai yemanebekyegi miza orowei kune, purik pi ngago piyegi kozak meiyagi nara mena, meiya.
18 Tegi ngai korubokko miza logo ngai yemanebekyegi kanda logo pugu piyegi pelik meiya, Yombu wigirabek Paulu meibokko neyegi ngago neiya logo pelik neiya, Ni yombu nawekkebok nigi ngai yemanebekyegi miza orowei kune purik pi ngago piyegi kozak meiyagi nara mena neiya legi ne pilik miza, meiya.
19 Togo Rom Amiwiligi ngai yemanebokko yombu nawekkebekki melezikka weiya logo piyau keke kuna logo pelik nguk meiya, Ni neyegi nangaiyeng kozak kaiweki mizi, meiya.
20 Logo yombu nawekkebokko pelik meiya to mela, Yudawiligi ngaiwiligu kozak kelirik niyegi nguk neiyagi logo wangane purik ni Paulu yombanu ngagozak puwiligiyengki kerewiyiwiliyegi miza oroweiweki kela. Yombu ngagozakyeng kerewiyi puwiligu piyaga mawinda ngizi ngago nayendau weiweki ngaigu mizi.
21 Kapura puwiliyegi kerewiyi nagani purik yombanu yombu neyau tikinda keya nawilirau, liwik koyimowei piyegi wiragak miza yolu legi.

Puwili mabuwili ngago sawiya nara Anotogi yeiktage kisa logo ngeragi nani koya Paulu ula logo ibeng puwekke ngeragi nagi kisa. Puwili weik miziweki kangkere mizi keya nugu pi wezamelagirikki puwili yuke yolu, meiya.

22 Pulaga Rom Amiwiligi ngai yemanebokko yombu nawekkebekyegi pelik meiya, Ne niyegi wameik panu nei, nugu neyegi pera kozak neiya pilik nugu nakyegirau kozak mei nagani. Pugu pilik meiya logo yombu nawekkebek wezamela.

23 Pulaga ngai yemanebokko pigi ngai kulengke neyau piyegi wiriyibene ngago yeiya logo pelik kozang yeiya, Yali amiwiliyaga 200 izi, keya yombu osiwiligi ngalengale wei miziwiliyaga 70 izi, keya yombu wizangyeng yowiwiliyaga 200 iza logo pongo yereng Sisariya meiragi kangweki kangkere mizi. Keya mabek kusage yokmek melenazik keya nazikka mangobektau onowekke ini mabuwili pelemeng wiyagi kani.

24 Keya osi Paulugu mogosiwei kangki nawilirau kangkere keleyizo, logo waberek panu miza orowei Rom Kapman Yudaya ngabelakpekki ngai yemanebek Pilikisi meibekyegi kambeli.

25 Pulaga Rom Amiwiligi ngai yemanebokko kapiyarikke pelik lende miza,

26 Ne Kilori Lisiyago ni Rom Kapman ngai yemanebek Pilikisiyegi kapiya perik lende mizi. O yemanebek, nogo niyegi wangane nei.

27 Yudawiligu yombu nogo niyegi wezameli pobok kebangkela logo uliweki mizi. Kapura pi Romwiliyaga nak purik ne

kerewiya, legi ne kiling ami nawili pi puwiliyaga yaliya wazami kuna.

28 Ne puwiligu pi ngagozak kelemi piyeng nangaiyengki miza legi iwaka siweki ne pi puwiligi ngagozak piyengki kerewiyiwiliyegi miza orowei kula.

29 Nogo ngago pi ulagi ma wigiragi nara kerewiya ono, yeik lo ngezewiligiyengka nguk meiyengko ngagozak kelemi.

30 Togo ngago Yuda nawiligu pi uliweki kela nara neyegi lewagelawekke ne pi niyegi wezameliweki miza. Nogo yombanu pi ngagozak kelemi puwiliyegi nigi wirege watabi puwiligu piyegi kisa piyeng wameik panu kozak kisibene yeiya. Mabura.

Kapiyarikke pilik miza.

31 Pulaga yombu ami ngai kulengkeyau ngago piyauyegi yana piyeng kiriwei miza logo amiwili keya yombu osiwiligi ngalengalewili keya yombu wizangyeng kilingwili mabuwili Paulu kiling wokpokko kusage Yirusalem yerenda wiya logo Paulu yereng Antipatiri meirage miza orowei kambela.

32 Kanda pulogo iwek kola logo wangane pura ami ngabelak libu kayimawili paka Yirusalem amiwiligi imakki kang yongo. Keya yombu osiwiligi ngalengalewili Paulu miza orowei Sisariya yerengke kambela.

33 Kanda pulogo puwiligu kapiyarik Rom Kapman ngai yemanebek Pilikisiyegi mana logo puwiligu piyegi Paulu miza mani miza.

34 Pulaga ngai yemanebokko kapiyarik sangkela logo Pauluyegi pelik nguk meiya, Ni

ngabelak takka lewabek, meiya logo Paulugu pelik meiya to mela, Ne ngabelak Silisiya meibekka lewabek.

35 Pilik kai legi ngaibokko pelik meiya, Mena, yombanu ni ngagozak keleniyagiwili lewagela puwekke ne ngagozak piyeng kerewiyagine, meiya.

Pulaga pugu pigi yombu puwiliyaga nawiliyegi Paulu miza orowei i pugumak i ngabelak Yudayabekki Rom Kapman ngai yemanebekkimak koka ngai Elodogi wiyeke ngizamakki wazamiya logo waberek ngai koyibene yeiya.

24

1 Wok melenazik miza logo Yudawiligi yemane nawili keya yombu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngai yemane panubek, Ananiya meibek kiling yombu nak loyengki wazono iwakabek, yeikta Tetala meibek Yirusalem yerengka pongo Sisariya yerengki wiriya. Kanda puwili Rom Kapman Yudaya ngabelakpekki ngai yemanebek, Pilikisi meibekyegi lewagela logo pelik meiya, Teni Paulu ngagozak kelemiweki, meiya.

2 Togo Paulu ngago meiya logo kandawekke yombu loyengki iwakabek ngai yemanebekki wirege luweza logo weik pugu ngago Paulu ngagozak kelemiyagira pelik kozak kai, O yemanebek, ngai nugura keya iwaka nugurago teniyegi ngai wizageya wiriyarik yombiyangai keya yokolong panu. Keya lo nugu keremiza piyengko ngabelak tenigibek wazono wizeibene kelemi.

3 Tegi wok mabiyeng tenigi wilek kangyeng
purikki wilik, keya tonugu niyegi wazono kisi.
4 Togo nogo ni yokolong panu niza warara wiz-
iyagi ono, ne niyegi yeik nguk nei purik ni yalekta
kiling ngago tonugu kaiyengki kerewiyiweki nguk
nei, meiya.
5 Pobok yombanuwiligi kumuliyeng lebuk
ngai keleyi mizibek keya pi Yuda ngabelak
mabiyengke yoluwiliyegi ngai waligeleyibek
purik teni iwaka, Keya pi yombanu Yisu
yereng Nasarete meiragabekyegi kiriweimekki
orozarikkebek.
6 Keya ulogopekke Anotogi i walek yemane-
makke korowali miziweki miza, legi teni pi ke-
bangkela.
7 Teni lo teni makngezegiyengko pi ngagozak
kelemiyagi nobiyeng miza kapura Rom Amiwiligi
ngai yemane Lisiya meibek teniyegi wiriya logo
kelegele keleya logo pi teniyaga miza orowei
kuna, meiya.
8 Pulaga Lisiyago ngago miziweki nara yana
logo pura teni pi ngagozak kelemiyagi keliwili
nigi wirege wiriyibene yeiya logo teni pelege
weik lewa. Logo nugu yombubokyegi nguk
mei puwekke purik watabi tonugu pi ngagozak
kelemiweki mizi piyengki solorik ni makngezego
iwaka sagi, meiya.
9 Pilik meiya logo yombu Yuda pi kiling kayima
puwili mabuwili ngagozaktagi sawela logo pugu
yaka kai piyeng mabiyeng wameik kisa.

10 Pulaga Rom Kapman Yudaya ngabelakpekki
ngai yemanebek Pilikisigu Pauluyegi weik kozak

kaibene melezikku kozak kai kelemiya logo
Paulugu pelik meiya, Nogo pobilik perik iwaka,
kirisimasi kolokngagono ni yombanu ngabelak
pobokke yoluwiliyegi ngai wizagoma, keya ngai
wizimowei puwiligi ngagozak piyengki waberek
kerewiya, legi ngago puwiligu neyegi nei puragi
nogo nigi wirege kangara nanagirikki ne wilik.
11 Wok meleyau keya pongo ingenazikka neyau
peyeng mizagine ne paka Yirusalem yerengke
Anotogi i walek yemanemakke pigi wirege in-
geyau laliyi keya piyegi ya kumuli kambela. Nugu
puwiliyegi nguk yei purik puwiligu niyegi, Ei,
pura wameik, kisagi.
12 Anotogi i walek yemanemakke ne kiling nak-
tau ngago ngalik keli yongomo mizageya wiz-
ilege yombu neyegi ngagozak keleni pewiligu
pakela ono. Ma i walek songonoyengke ma
yerengke nalege ne ngai miziweki mizageya wiz-
ilege puwiligu pakela ono.
13 Logo puwiligu yaka ngagozak neyegi mizi
puragi solo nariktau yolok ngela ono logo ngago
pura ngizi mizagi ono.
14 Kapura nogo ngago pera niyegi kozak nei-
weki mizi, Kazing Yisu Yemizibekki puwiligu
ngaigumek kisi pumokki ne kiriwei mizi logo
purikku ne Anoto tenigi yelibungang kokawili-
gibekyegi inge laliyi keya ya kumuli mizi. Ka-
pura ne mabilik Mosegi loyeng mabiyengki ngizi
panu kumuli, keya watabi yombanu Anotoyaga
ngagoyeng weiya logo kozak kisawiligu Anotogi
Kapiya Walektikke lende miza piyengki ngizi
panu kumuli.
15 Nogo wilekpek keya yuke yolu pura puwili

ngezewiligu kebangkelara yolu pura kelik, logo pura Anotogo yongkambanu wazonowili keya kailewili mabuwili ibendaga ngereke yangalekta wazayagi puragi kumula pura, meiya.

16 Togo ne ibeng logo purik ngereke yangalek meiya logo Anoto kiling yolugi purikki kumulirikki wiyeke nogo kazing miziyeng wazewaze mizi ono, wazonoyeng keke mizi mizi logo Anotogi wirege keya yongkambanuwiligi wirege kangka nogobek kokowa nayendau ono, yeik miziweki, meiya.

17 Togo ne Yirusalem yerengka koweige nalege kirisimasi nayeng miza logo waleleige ne Yuda yongkambanu nogowiligi kingyeng orowei keya Anotoyegi wata kolak waliyagiyeng miziweki ne pakalege yongo.

18 Kanda ne Anotogi i walek yemanemakke tenigi kazing teni makngeze kaigesimekke miza logo waleleige ne Anotoyegi wata kolak kelibene waliyagiyeng wiyageya tawizeige puwiligu ne yolok. Kapura yombanu wawere ulamek pulogo ne kiling koya ono, ma yongkambanu kek kisa puwilirau koya ono.

19 Kapura Yuda nawili kele pulogo koya. Puwili ngabelak Asiya meibekkawili. Keya puwiligu ngago neyegi yowiweki nayeng mabura puwili ngezewiligu nigi wirege lewa purik pangka, meiya.

20 Ma yombu pelege yolu pewiligu ne Yudawiligi yombanu ngagozak piyengki kerewiyiwiligi wirege korowali nayeng mizarikki kerewiya mabura kozak kisi yei.

21 Nogo kumularik korowali wamenara kele logo pura nogo ngagozak piyengki kerewiyiwiliyegi yeiyara, Anotogo ibengwili ibendaga ngereke yangalekta wazayagi logo puragi nogo ngizi kumuli purikki wiyeke nugu mabek wokpekke ngagozak nogoragi kerewiyi. Paulugu Pilikisiyegi pilik meiya.
22 Pulaga Pilikisi kazing Yisu Yemizibekkimekki iwaka panu kopong pugu ngagozakta waliya logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Rom Ami ngai yemane Lisiya meibek lewawekke nogo ngago inuwagira pangka pangka mizagi, yeiya.
23 Togo pugu ngai koru Pauluyegi ngaibekyegi Pauluyegi waberek ngaiweki meiya kapura waze ngai kalagalo wigira wazamiya nelegi meiya, keya pigi kewengkewili watabi piyegi sawelagi piyeng orowei wiriyibene yei purik pangka, meiya.

24 Pulaga wok nayeng miza logo waleleige Pilikisi yali yongokpu Yuda namele yeikta Tirusila meimele piyau i Paulu yolumakka wiriya logo Paulugu kozak kairagi kerewiyiweki. Paulu piyauyegi kanda pugu piyauyegi kazing Yisu Kilisibekyegi ngizi panu kumulagimekki kozak yeiya logo piyau ngagoluk kerewiyara koya.
25 Kapura Paulu ngago Anotogi kazing pangka mizagimek keya kazing keli ni makngezegi piyeng yeik yenge kezangka wiyagimek keya wok kalik panubekke Anotogo teni mabuwili tenigi kazing miza piyengki ngagozak keleyagiragi kozak kaiyawekke ngago piyengko Pilikisigi wilek kambek yowa mowiya kopong pi kulili panu logo pugu Pauluyegi pelik meiya, Weik mena, kune. Ka-

like wok nakka purik nogo niyegi ngereke ngago neiyagine, meiya.

26 Teng maburage Pilikisigu kumularik Paulugu pi king nayeng liwik managi nobiyeng logo pi Paulu wila wazamiweki. Purikki wiyeke Pilikisi kang kolokngagonoge Paulu piyegi wiriyibene ngago meiya logo pi kiling ngagozakka miza, kapura Paulugu king nayendau pi mana ono.
27 Pilik mizageyara kirisimasi neyau miza logo yombu ngai wik nak yeikta Posiya Pesta meibokko Pilikisigi yawera weiya. Keya Pauluyegirik Pilikisi ngezebokko ngezebekyegi pelik kumula, Amiwiligu Pauluyegi imakke ngai yolu purik Yudawiligu ne wazonobek kisagi. Pilikisi pilik kumula legi pi Paulu imakke mabilik wigira wazamiya.

25

1 Ngai yemanebek Pesta meibek yawera weiya logo wok neyauganak piyeng miza logo pi Sisariya yerenda wiya logo paka Yirusalem yerengke kambela.
2 Keya pulogo Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili Pestayegi kanda logo puwiligu piyegi ngagozak Paulugiragi kozak meiya.
3 Puwiligu Pestayegi pelik nguk meiyageya koya, Ni teniyegi sawele logo ami nuguwiliyegi Paulu pelege Yirusalem yerengke miza orowei wiriyizo, yeimo, meiya. Purik Yuda puwiligu pelik kozak kela, Paulu lewawekke nawiligu pi liwik uliweki kangkere miziweki, kela.

4 Pilik kisi legi Pestago pelik yeiya to mela,
Amiwiligu Pauluyegi Sisariya yerengke ngai yolu,
keya ne makngeze pulogo kandoweki mereke.
5 Pi kaile nayeng miza mabura inuwagi tepekke
ngaiwiliyaga nawili Sisariya yerengke ne kiling
kangweki wezayeli logo pulogo ngagozak mizi
nangaiweki, yeiya.
6 Togo Pesta ngoluk wok melenazik keya
nazikka neyauganakyeng ma wok meleyauyeng
Yirusalem yerengke wiziya logo pongo Sisariya
yerengke kandobela. Wok wanganebekke pura
pi ngagozak miziweki mogosa logo Paulu miza
orowei wiriyibene yeiya.
7 Paulu kandawekke yombu Yuda Yirusalem
yerengka lewawili luwe koyimowei pi yawereng
kelemiya keya ngagozak korowali panu kelemiya
logo puwiligu ngizi miza nayeng kozak kisa ono.
8 Kapura Paulu ngezebokko ngago kangara pe-
lik yeiya, Nogo teni Yudawiligi loyeng, ma Anotogi
i walek yemanemak, ma Romwiligi King Ngai Sisa
meibekyegi korowali nayendau miza ono, yeiya.
9 Pulaga Pestago kelirik Yudawiligu pi wa-
zonobek kisagirikki wiyeke pugu Pauluyegi pelik
nguk meiya, Ni paka Yirusalem yerengke pulogo
negi wirege ngagozak nugura miziweki kangki
keli ma kiyebuk, meiya.
10 Tegi Paulugu piyegi pelik meiya to mela, I
nogo luwe yolu pemak King Ngaibekki ngagozak
mizimak logo pelemeng ngagozak nogora mizagi
lemeng. Nogo Yudawiliyegi korowali nayeng ke-
leya ono purik ni makngezego iwaka panu.
11 Kapura tamizeige nogo korowali nara miza
ma ibeng wazaniyagi langai nara miza purik

pangka keya ne kaziweki mizagi ono. Ka-
pura tamizeige puwiligu neyegi ngagozak keleni
piyengka nararau ngizi ono purik nakkorau ne
puwiliyegi niza yanagi ono. Tegi ne Romwiligi
King Ngaibekyegi kangweki logo pugu ngagozak
nogoragi kerewiyiweki, ne nguk nei, meiya.
12 Pilik kai legi Pesta pigi yombanu ngagozak
piyengki kerewiyiwili kiling were kozak kela logo
Pauluyegi pelik meiya to mela, Ni Romwiligi King
Ngaibekyegi pugu ngagozak nugura kerewiyi-
weki kangweki nguk nei legi ni piyegi kambeli
mangine, meiya.

13 Kang nayeng miza logo ngaibek, yeikta King
Ngai Akaripa meibek keya pigi sakmele Ibenaisi
meimele piyau yenge Sisariya yerengke ngai ye-
mane Pestayegi pakeli keya melegulang kelemi-
weki kayima.
14 Piyau pulogo wok nayeng miza logo Pesta
King Ngai Akaripa kiling Paulugi ngagozaktagi
kozak kela. Pugu piyegi pelik meiya, Pelege
imakke Pilikisigu yombu Rom Amiwili yombanu
nakyegi ngai wazaya.
15 Ne paka Yirusalem yerengke kambelawekke
Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi
kolak miziwiligi ngaiwiligu yakabok ngagozak
kelemiya logo nogo pi kokowa miza mena ngan-
gang mani kaiweki puwiligu nguk neiya.
16 Kapura nogo puwiliyegi pelik yeiya, Teni
Romwili kazing yombanubek ngangandik yeik
mani pilikmek namiziwili, segeya teni yombanu
nak ngagozak nara purik pi yaka ngagozak
kelemiya puwili kiling wizimowei ngagozak

mizi miziwili logo pilikpokko kanga kaiyagiyeng
kaibene, yeiya.
17 Togo puwili ne kiling mabelege yorik ne wok
miza ono, ne wok wangane panubekke ngagozak
mizimakke mogosa logo Rom Amiwiliyegi pi yeke
ige miza orowei wiriyibene yeiya.
18 Pi yeke ige kanda logo yombanu pi ngagozak
kelemi puwili kozak kisiweki luweza kapura
puwiligu ngago kazing Romwiligi loyengke pugu
ngela nara piyegi langai kisi ono, nogo kumularik
puwiligu kisagi nobiyeng.
19 Purik segeya puwiligu kisarik pelik, Kazing
ngezewiligi Anotoyegi ngago mei keya ya ku-
muli mizimekki kisi, keya yombu ibeng yeikta
Yisu meibekyegi wiyeke Paulu kiling ngalik keli.
Puwiligu pi ngoluk ibeng kisa, kapura Paulugu
yombubok ngoluk wik yolu kai.
20 Tegi ne ngago piyengki iwakagirikki
wiyalowei miza wizigeya nogo Pauluyegi pi paka
Yirusalem yerengke pulogo ngago piyeng pangka
pangka miziweki kangki keli ma, meiya.
21 Kapura Paulugu neiyarik pi mabelege ami-
wiligu piyegi ngai wiziya Sisa teni Romwiligi King
Ngaibokko ngago pugura pangka pangka miza-
gine neiya, legi nogo ngago piyegi ngai wiziyagira
yana logo wiziya nogo pi Sisayegi wezameliweki
kai puwekkegine. Pestago King Ngai Akaripayegi
ngago pelikta meiya.
22 Pulaga King Ngai Akaripago Pestayegi pelik
meiya, Ne makngezego pokyegi kerewiyagi keli.
Pilik kai legi Pestago pelik meiya to mela, Iwek
kola logo wangane puwekke ni piyegi kerewiyi
mangine, meiya.

23 Togo puwili iwek kola logo wangane pura
King Ngai Akaripa keya sakmele Ibenaisi ngawau
miza logo i yombanuwiligu ngagozak mizimakki
wiriya. Piyau Rom Amiwiligi ngai yemane
panuwili keya yombu yemane yerengkewili
kiling yeke ige ngai wilikwilikmek kiling kiliya la.
Pulaga Pestago amiwili Paulu miza orowei
wiriyibene yeiya.
24 Puwili pilik miza logo Pestago puwiliyegi pe-
lik yeiya, King Ngai Akaripa keya ini pelege teni
kiling wawere uliwili mabuwili, pakeli. Inuwa
yombu pobokyegi pakeli. Yuda yongkambanu
pelegewili keya paka Yirusalem yerengkewilirau
mabuwiligu negi wirege pi ngagozak kelemiya,
Puwiligu kisirik, Pi ngoluk wik yolugi langai
onobek, kisi.
25 Kapura pi watabi pi ibengki nayeng miza logo
nogo nara kerewiya ono. Pi ngezebek Romwiligi
King Ngaibekyegi nguk meiya legi nogo wezameli-
weki mizi.
26 Kapura nogo tenigi King Ngaibekyegi ngago
ngizi piyegi nara lende mizagi langai ono. Tegi ne
pi pelege inigi wirege miza orowei wiriya keya ni
King Ngai Akaripa, nigi wirege panu. Togo purik
ini ngago piyengki kerewiya logo ne ngago ngizi
nayeng lende miziweki mizagi.
27 Purik neyegirik yombanu wigira nak King
Ngaibekyegi wezamela logo kapiya pigi ngagozak
puragi narik miza logo ngezebek kiling kang ono
purik pangka ono purikki kumuli, yeiya.

26

1 Pulaga King Ngai Akaripago Pauluyegi pelik

meiya, Weik mena, ni ngago nugura kozak kai, meiya logo Paulu mele puguzik yombanuwiliyegi yongolok meiya wizimowei weik ngago kangara pelik kozak yeiya,

2 Ei, King Ngai Akaripa, yombanu Yudawiligu ngago ne ngagozak keleni pera yeik sawiyagira nigi wirege kozak kaiyagirikki ne wilik.

3 Teni Yudawiligi kazing miziyeng keya nakko nakyegi ngalik mei yongomo mizi piyeng mabiyengki ni iwaka panu. Piliktikki wiyeke legi nogo niyegi nguk nei purik ni watabi nogo kozak kaiweki mizi piyeng mabiyengki ni ngagoluk kerewiyara wizei, meiya.

4 Yudawili mabuwili ne songonowekka wizageya yabekeya yokopekke perik neyegi iwaka. Ngabelak nogobekke ne wazaniya ngiziga mizi yabekeya piyeng puwili iwaka. Keya paka Yirusalem yerengke miza piyendau puwili iwaka.

5 Puwili koka solowekke neyegi iwakarik ne yombu nawekkewekkerik ne ngai Palisiwiligimekki sawela logo ne kazing puwiligi Anotoyegi inge laliyi keya ya kumuli mizi pumokki kiriwei mizabek purik puwili iwaka. Keya Palisiwili Yuda nawiliyaga Mosegi loyengki waberek kiriwei panu miziwili kopong nerau kazing pilikmekke kiriwei mizi mizibek. Puwili purikki iwaka logo tamizeige puwiligu puragi kozak kisagi keli purik mabura pangka, kai.

6 Togo ne weik pelege luwe wizigeya puwiligu ne ngagozak keleni. Nogo ngago Anotogo tenigi yelibungang kokawiliyegi sawiya puragi ngizi panu kumuli keya yuke kopong puwiligu ne ngagozak keleni.

7 Anotogi ngago sawiya logo nogo weik lewage-
lagirikki wilekpek keya yuke pura yongkambanu
tenigi ngai meleyau keya pongo ingenazikka
neyau piyengkawili Anotoyegi yoklongko keya
kusage yawe mizageya koyimowei pigi ngago
sawiyaragi weik lewagelagi purikki yuke mabura.
O King Ngaibek, piliktikki wiyeke Yudawiligu ne
ngagozak keleni.
8 Ini Yudawili Anotogo yombanu ibengwili
ibendaga yangalekta wazayi puragi ngizi panu
kumuli onora nangki, kaiya.
9 Ulogo ne makngezego kumularik nerau Yisu
Nasarete yerengkabekki yeikta momanenda
wiyagi nobiyeng miza
10 wizigeya pilik piyeng nogo paka Yirusalem
yerengke mizayeng. Ne yombu Anotoyegi ko-
lak miziwiligi ngaiwiliyaga pangkara weiya logo
yongkambanu Yisugi puwili i wigirimakke waza-
yabek. Keya teni puwili yeliweki ngagozak mizi-
wekkerik nogorau yeliweki yei mizabek.
11 Keya kang kolokngagono ne teni Yudawiligi
i walek songonoyeng namakka namakki
kuna logo puwiliyegi ngangang keleya logo
Yisu Kilisibekyegi ngizi panu kumula yolu
pura wiyibene keleyiweki mizabek. Keya ne
puwiliyegi sisikmokko kola kopong ne yereng
koweige piyengkerau kambela logo nogo
puwiliyegi ngangang keleya, kaiya.

12 Pilik purago yombu Anotoyegi kolak mizi-
wiligi ngaiwiliyaga pangkara keya ngago puwili-
gira kiling ne yereng Tamasiko meiraga kambela.
13 O King Ngaibek, yoklongkowekke ne keya

yombanu ne kilingwili pongo kazingke tagoneige
nogo ngaiwak yokmek kelik ono wilangka panu
narik tenigi ngalege ngela manirikki pakela.
14 Teni mamok ngabelakke kawiye wala logo
neyegi kili narago ngago yeik ne makngezegirage
pelik kairikki ne kerewiya, Saulu Saulu, nugu ne
ngangang kelenira nangki? Pilik mizi purago ni ni
makngeze ngangang keleni, kai.
15 Pulaga nogo pelik nguk meiya, Yemizibek, ni
tak, mena meiya logo Yemizibokko neyegi pelik
neiya yo mela, Ne Yisu Nasarete yerengkabek
nugu ngangang kelenibok kani.
16 Weik yangalek meiya logo luweze. Ne
weik niyegi tabunda perik ni neyegi yawe
mizibek keleniweki logo mabek wokpekke nugu
neyegi pakeli keya nogo niyegi kalike kawela
wiyagi piyengke yongkambanuwiliyegi kozak
yeiyagirikki kai.
17 Logo nogo ni yombanu Isileiliwili keya
Yuda onowiliyegi wezaneliweki mizi keya nugu
puwiliyegi kozak yei purik puwiligu niyegi kaile
miziweki mizagi kapura nogo ni puwiliyaga
yaliya wazaniyagi.
18 Nogo puwiliyegi wezaneli logo nugu
puwiliyegi ngago neyegi langaira kozak yeiweki.
Keya puragi ngizi kumulirikku wire puwiligiyeng
ngaiwilagi logo puwiligu kazing wilangkamekki
pakela logo puwili kazing kusabanumekka
wilangkamekki kowitagi, keya Sadangki
kozandaga Anotogiragi kowitagi. Togo puwiligu
neyegi ngizi panu kumulirikku kaile puwiligiyeng
tumula logo tung nogo yongkambanu Anotogo
kaile nayendau onoweki keleya puwiliyegi yanagi

piyeng weiyagi, mena neiya, kai.

19 Togo King Ngai Akaripa, ne wire nogoyaugu
wangakyeng kelik paka ngalege watabi pakela
piyengki kiriwei mizibek ma? Ei, ne piyengki
kiriwei mizibek.
20 Ne ngagora kozak yeiyawekkerik were
yongkambanu Tamasiko yerengkewiliyegi
pilik kozak yeiya keya pulaga paka Yirusalem
yerengke yoluwili keya Yudaya ngabelakpek
mabokke yerengyeng mabiyengke yoluwili
keya Yuda onowiliyegirau pelik kozak yeiya,
Ini kaile inuguyengki kuneng mizizo keya kaile
inuguyengki kezanga manizo logo Anotoyegi
kowiti mizizo logo yombanu nawiligu iniyegi
pakelarik kazing inugu miziyengko ini Anotoyegi
kowita purikki iwaka sibene, mena yeiya.
21 Togo ne Anotogi i walek yemanemakke taw-
izeige Yudawiligu ne puragi wiyeke kebangkela
logo neliweki miza.
22 Kapura wok mabiyengke Anoto ne kiling
yolu keya pugu neyegi saweli logo ne pelege
luwe wizimowei ngago Yisuyegi langai nogora ini
songonowili keya yemanewiliyegirau kozak yei.
Ngago Mosego kaiyara keya yombanu Anotoyaga
ngagora weiya logo kozak kisa puwiligu kisa pura
keya ngago nogo kozak kai pera menalik.
23 Pera pelik, Kilisibek, Mesiya Anotogo yawe
pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura
miziweki sawiyabek ngangang wagelagi logo
ibengki logo ibendaga pi were yangalek meiya
logo mawinda ibengki onobek kani, logo teni
Yudawili keya Yuda onowiliyegirau ngago pi

wilangkarikku kazing tenigi kunagimek langiya yowiyagi puragi kozak yeiweki, kai.

24 Paulu pilik kanga kaiya yo meli legi ngai yemane Pestago piyegi pelik kek meiya mana, Paulu, ni lelewe kani. Nigi iwaka yemane purago ni lelewe keleni.
25 Kapura Paulugu pelik meiya to mela, O yemanebek, ne lelewe mizi ono. Ngago nogora wameik keya ne kangkabek kiling wizimowei kozak kai yagenda.
26 Nogo King Ngai Akaripayegi liyandek namizi kozak mei purik pi watabi nogo kai peyengki iwakabek legi. Keya watabi peyeng liwik kungke nalege miza ono, kimeike miza legi nogo kumularik pi peyeng mabiyengki iwaka.
27 O King Ngai Akaripa, nugu yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu kisa puragi ngizi panu kumuli ma yeik? Nugu ngizi kumula yolu purik nogo iwaka, meiya.
28 Pulaga Akaripago Pauluyegi pelik meiya, Nugu kumularik ngago ngerewalek nugurago ne Yisuyegi ngizi panu kumuliweki keleniyagi nobiyeng ma talik?
29 Pilik kai legi Paulugu piyegi pelik meiya to mela, Ngago ngerewalekta pangka keya yokolondarau pangka. Waberek negi Anotoyegimek ni keya ini mabek wokpekke pelege neyegi kerewiya yolu puwili ne kelik Yisuyegi ngizi panu kumulagirikki ne keli, kapura puwiligu ini seng pelikyaugu wigira nelegi ne kiyebuk, meiya.
30 Pilik miza logo King Ngai Akaripa keya Rom Kapman Yudaya ngabelakpekki ngai yemanebek

Pesta keya King Ngai Akaripagi sakmele Ibenaisi keya yombanu puwili kiling puwili mabuwili yangalek meiya

31 logo iga welagela logo nakko nakyegi pelik mei to keya yo mizi, Yombu pebok watabi pi ibengki ma wigira wazamiyagi nayeng miza ono, mei.

32 Pulaga King Ngai Akaripago ngai yemane Pestayegi pelik meiya, Yombu pobokko Romwiligi King Ngaibek Sisago ngagozak pugura kerewiyiweki nguk meiya ono, kesak pi wila wazami kakpek, meiya.

27

1 Togo teng puwiligu teni sikmakke ngalengale panga ngabelak Itali meibekke kangkira kozak kelawekke puwiligu Paulu kiling yombanu wigira nawili Rom Ami ngai wale narikki ngaibekki yeikta Yuliyasi meibekyegi iza mana. Ngai wale purikki yeikta Sisagi ngaimek meimek.

2 Teni mabuwili sik yereng Aramitiya meiraga wiriya namakke tameneng meiya. Sik pumak Asiya ngabelakpekki wizambekke kerelege yerengyengki kangweki mizi. Yombu sikmakke tameneng meiya naktau ngabelak Maseroniya meibekke yereng Tesalonika meiragabek logo yeikta Arisaka meibek.

3 Teni sikmakke ngalengale kanda wokpokko kusage iwek kola logo wangane pura sikmak Sairong yerengke wila wiya. Ami ngaibek Yuliyasigu Pauluyegi wazono miza logo pigi kewengkewiliyegi pakeli kuni pani kelemiya

logo puwiliyaga watabi ni keya mizi kangkiyeng weiweki.

4 Teni pulaga sikmakki ngalengale kambela logo weik kebarekpokko sikmak ula yo keya to kelemi legi teni ilibu Saipira meileige kerelemek neing kolamowei kambela.

5 Pulaga teni panga kai wizambekke libulibu kuna logo ngabelak Silisiya keya Pambiliya meiyaugi yarek wala uwei kuna logo ngabelak Lisiya meibekke yereng Maira meirage wila wiya.

6 Yereng purage pulogo ami wigirawiliyegi ngaibokko sik panga Alesendere yerengka namak panga Itali ngabelakpekke kangweki mizirikki pakela logo pugu teniyegi pumakke tameneng mei, yeiya.

7 Teni pulaga sikmakki ngalengale kambela logo wok nayeng kaibekke yelakkelek kambela purik kebarekpek kozang uli kopong yawe yemane panu mizi kayimeige yereng Nainda meirage lewagela. Pulogo kebarekpokko teni waliya logo kang pumok neing pangazuwaga kunagi langai ono. Tegi teni pongo ilibu Kiriti meileige kerelemek neing kolamowei Salemoni lemengke saweliwei kambela.

8 Teni kaibekki kerelemek neing mereke kuna kapura kebarekpek kozang uli legi yawe yemane panu mizi kayimeige kabelak yeikta Wazono Wila Wiyirik meirikke lewagela, kabelak purik yereng Lasiya meiraga koweige ono.

9 Keya pulogo teni kebarekpek yeikweki yuke koya kapura kebarekpek ngoluk uli logo yuke koyimowei Yudawiligi wok Anotogo kaile puwiligiyeng tumulibokki kumula koya weik

puwiligu ngeragi nani mizi pura weik yeik sa. Keya kaibek kaile panu kopong teng sikyeng kangkira weik yeik.

10 Tegi Paulugu puwiliyegi ngago ngai pera pelik yeiya, Yombanuwili, nogo kumulirik teni pelaga kangkirik kaile panugi logo sikmak keya watabi sikmakko wara piyendau kaile mizagi keya teni yongkambanuwiliyaga nawilirau kaiyaga nagi. Pilik legi teni pelege yoluweki, yeiya.

11 Kapura ami wigirawiliyegi ngaibek ngago Paulugu kai puragi kiriwei mizi ono, segeya pi yombu sikmakki ngaibek keya mangobokko kai puragi kiriwei miza.

12 Purik kabelak purik teng kabeneng keya kebarek yemanebek uli puraga koyagi langai onorik, legi yombanuwiliyaga kolokngagonowili panga wizambekke ngalengale kangweki kela logo puwiligu kumularik puwili ilibu Kiritileige yereng Piniki meiragi lewagela purik pulogo teng kabeneng keya kebarek yemanebek uli pura yolu purik pangka miza. Piniki pulumeng sikyeng kanda wila wiyi lemeng logo kebarekpekka kungke lemeng.

13 Pulaga kebarek songono yezingei nak pongo moleiga uli logo yombanuwiligu kumularik puwili kazing yaka puwiligu kangkiweki mizimok neing kangki miza. Tegi puwili ngayeng sikmak kebangkeliweki yenge kaibekke wezamelarik ulumiya logo Kiriti ilibuleigi kerelemek neing mereke kolamowei kambela.

14 Kapura pungezige mabulogo kebarek kozang yemane panubek yeikta Kebarek Paka Yongoleiga

Ulibek meibek paka ilibuleigi ngabelakka uli yo.
15 Kebarekpokko sikmak ula logo sikmak
pangka kebarekpekke kunagi langai ono.
Tegi teni yaka pangkagi nobiyeng miza purik
wizamiya logo sikmak ngezemak kebarekpokko
wageliwei kai kambela.
16 Pulaga teni ilibu koru yeikta Kota meileigi
pongo moleigi kerelemek neing kunawekke ke-
barekpek songono uli. Pulogo teni sikmakki sik
songono panumak paka sikmakke ngalege ulu-
miya wiyiweki mizageya koya.
17 Puwili pumak sikmakki ngalege ulumiya
wiyawekke waliya logo sik yemanemak liyora
nelegi yombuwiligu sikmak ngezemak wiyengko
kozang panu wigira. Puwili kulili panu purik
panga ngabelak Libiyabekki mereke pulogo
kanda sikmak kingyengke sawela nelegi puwili
selamak wila mela logo kebarekpokko teni
wageliwei kai kambelibene.
18 Kobo keya kebarek unatubayau lewageya
purikku sik tonugumak kozang uli, legi wangane
pura puwili waleraga watabi sikmakko warayeng
weik sikmakka panga kaibekki wezameli.
19 Pilik miza logo wangane pura puwili watabi
sikmakki ngai kangyeng mele ngezewiligiyengko
kaibekki wezameli.
20 Teni pilik kunarik wok kolokngagonoyengke
tonugurau yokmek keya pelewewili pakela ono
wizigeya teni talegi kang miza. Keya kebarekpek
yemane panu ulageya wilibek, legi teni ibengki
mamiza.
21 Togo yombanuwili wok kolokngagono
nayeng ngeragi nani miza logo Paulu puwiligi

wirege luweza logo pelik yeiya, Yombanuwili, ini nogo Kiriti ilibulei wiyagi ono kaiya puragi kerewiya kesak teni yawe yemane kaile perarau yolok ono, ma watabi mabiyeng suwei mizi kak ono.

22 Kapura kerewiyi, ini kozang koyizo. Teni pewili nakki wik yolugirik yeikki ono, sikmak keke yeikki.

23 Purik yaka kusage Anoto nogobek keya ne piyegi yawe mizibokki angela nakko neyegi kanda

24 pelik neiya, Paulu, kulili mizi nagani. Ni ibengki ono, ni Romwiligi King Ngaibek Sisagi wirege luwezagi logo pugu ngagozak nigi puragi kerewiyiweki. Keya Anotogo niyegi wazono pugura waligeleniyagi logo ni kiling weik sikmakke ngalengale kayima puwili wik yolugi, mena neiya.

25 Tegi ini mabuwili kozang koyizo. Purik nogo Anotoyegi ngizi panu kumuli purik kalike mizagi piyeng pugu neyegi kozak neiya mabilik mizagi.

26 Kapura teni kiling sikmak panga kai wizambekke libuge ilibu naleigi kerelege wezayagi, yeiya.

27 Wok meleyau keya pongo ingenazikka mangobektau ono piyengke kusage kai Ariya meibekke kebarekpokko teni ngoluk iza orowei kai kuna. Kusa libuge sikmak oroweiwiligu teni weik ngabelak muneng nangezige mereke lewagelaweki mizi nobiyeng miza.

28 Tegi puwili kaibekki kulakkarik talik miziweki wi nakka watabi songono kuneng nayeng tariya logo kaibekke wezamela logo pakela ka-

pura kaibekki kulakkarik yokolong panu. Pulaga ngalengale kambela logo tek nangezi kuna logo puwiligu mabilik miza logo weik kaibekki kulakkarik songono.

29 Togo puwili kulili purik sik tonugumak king yemaneyengko ula nelegi, puwili ngayeng sikmak kebangkela wiziyagi piyeng mangobektau ono sikmakki yeke kukka ngane miza logo yenge kaibekke wezamela logo anoto puwili ngezewiligiwiliyegi nguk namizi wangkotibene waberek mizageya koya.

30 Pulaga sikmak orowei nawili sikmakka kazigi nobiyeng miza logo puwili sik songonomak kaibekke yungke werege sa kelemiya logo puwili ngaigu ngayeng sikmak kebangkela wiziyagi piyeng yeke sikmakki orozarikka ngane miza logo yenge kaibekke wezameliweki mizagi nobiyeng kelemiya.

31 Kapura Paulugu puwiligu mizi piyengki iwaka legi pugu wagela amiwili keya puwiligi ngaibekyegi pelik yeiya, Tamizeige sikmak orowei pewili sikmakke ngalege yolu ono purik inirau wik yolugi ono, yeiya.

32 Pilik kai legi wagela amiwiligu sik songonomakki wi ngane mizayeng ngela mela logo sik songonomak yeik kambela.

33 Wokpok wangkotiweki mizageya keya Paulugu kozang pelik kelegele yeiya, Ini mabuwili ngeragi nayeng nagirikki kai. Ini wok meleyau keya pongo ingenazikka mangobektau ono piyeng wilek ngelek kumula logo yeik yolu logo wok piyeng ini ngeragi nayeng nani.

34 Tegi nogo iniyegi wameik panu yei, ini kozanda weiya logo wik yoluweki ngeragi nayeng nagirikki kai, purik ini yombanuwiliyaga nak ibengki ono, keya kebi nganelek kebi inuguyengka naktau walagi ono, yeiya.

35 Pulaga Paulu perek nayeng weiya logo puwiligi wirege Anotoyegi wazono meiya logo sikila logo weik na.
36 Togo puwili mabuwili kozang sa logo ngeragi na.
37 Teni yombanu sikmakke ngalege pulogo mabuwili sangkelarik 276.
38 Keya pumok mamok ngeragi na logo pangka wizigeya, waleleige sikmak lalang sibene puwili pandi wit wire kikyeng panga kaibekke weza-mela.

39 Yokpek lewagela logo sikmak oroweiwilig-urau ngabelakpek pakela kapura kerelege lemengki iwaka ono. Kapura puwiligu kele kai taneng kaingimbek kiling nak pakela logo pulogo sikmak kuniweki kozak kela, tamizeige pangka purik puwili sikmak panga kaingimbekke pulogo orowei kunagi, kela.

40 Togo puwili ngayeng yaka sikmakka ngane miza piyeng yenge kaibekke mabulogo ngela wiya. Keya puwili wi yaka sikmakki orowei kai kangyengke kozang tiyayendau wila mela.

Pulaga puwili sikmakki selarik yeke orozarikke lewamiya logo kebarekpokko orowei kai kang-weki. Puwili pilik miza logo sikmak panga kerelege weik kuna.

41 Kapura sikmak kaibekke rip lewagelarikki ngalengale menewei kuna logo sikmakki yeke orozarikke narik kozang uluwakiya. Keya kaibekki ngalengale tagoneige kebarek unatubabek kaibekke uli yongomo miza logo purikku sikmakki yeke kukke narik nalege sugusugu miza mela.

42 Togo wigirawili panga kerelege kuna logo kazi kang nelegi wagela amiwiligu kazing puwiligu wigirawili yelagi namekke kozak kela.

43 Kapura ami wigirawiliyegi ngaibokko Pauluyegi sawela logo pi wik wezamiweki keli legi pugu puwili waliya wazaya. Segeya pugu yombanu wizambekke kaigesa iwaka puwiliyegi sikmakka tabotera panga kaibekke wala logo panga kerelege kambelibene yeiya.

44 Keya nawili kalika kiriwei wezayela yengelei waleyengka kebangkeliwei keya sikmakka liya wale nayengka kebangkeliwei miza.

Togo kazing mabilikmakke teni mabuwili panga kerelege kambelarik yombiyangai lewagela.

28

1 Teni kerelege yombiyangai lewagelawekke teni ilibu puleigi yeikta Molita meilei purikki iwaka sa.

2 Yombanu puleige pulogo yoluwili teniyegi wazono panu keleya. Weik kobo mani wiziga kilili legi puwiligu yezi waliya logo teniyegi koli, yeiya.

3 Paulu yezi kowili narik kisa logo panga yezi ngorizikke wiyi tagai yezingeirikki wiyeke ke-

male kuluwek namek yezizikka punda panga
Paulugi melezikke menewagela.
4 Yombanu puleige pulogo yoluwiligu
kemalemek Paulugi melezikka nginonginong
wiramiya yeragelege pakelawekke nakko nakyegi
pelik meiya yongomo mizi, Pebok ulogo yombanu
ulabek kani, purik pi panga kaibekke ibeng ono
kele kapura watabi pangka pangka ula yongomo
miziyengko pi wizi penangine legi kelemi, meiya.
5 Kapura Paulugu kemalemek panga yezizikke
kita wezamela, keya pi ngangang kelemiya ono.
6 Yongkambanuwili Paulugi melezik wari
ma nguk namizi panga ngabelakke ibeng sa
walagi nobiyeng yuke koya kapura teng yokolong
nara yuke koyima logo piyegi nalik nayeng mizi
onorikki pakela, logo puwili longokyeng kowita
logo pelik kisa, Pobok anoto nak kani, kisa.
7 Yombanu puleige yoluwiligi ngai yemanebek,
yeikta Pabiya meibek, i pugumak keya yawe
puguyeng tonugu yezizikke mogosa pulaga
koweige ono. Pugu teniyegi, I nogomakke koli,
yeiya logo wazono keleya logo wok neyauganak
piyeng teni pi kiling koya.
8 Yombu Pabiyagi mangobek kemegememokko
tundikke yarek yolu. Pi kemegeme korikwek
yezingeimek keya yawalimokko mizi. Paulugu pi
kemegeme yolu purikki kerewiya logo yeke ige pi
yareksamakke la logo mele puguzik kemegeme-
bekki ngalege walamiya logo Anotoyegi waberek
miza logo pi yombiyangai wazamiya.
9 Yombanu ilibuleige pulogowili Paulugu
kemegemebek yombiyangai wazamiyarikki
kerewiya puwekke yombanu kemegeme

ilibuleige puwili Pauluyegi kanda logo Paulugu puwilirau yombiyangai wazaya.
10 Puwiligu teniyegi wazono yeiya logo teniyegi watabi kolokngagonoyeng yeik yana. Keya kalike teni kangkiweki mizi puwekke puwiligu tenigi watabi sikmakke orowei kangkiyeng yana.

11 Teni ilibu Molita meileige ngong neyauganakyeng miza logo teni sik namakke ngalengale kuna. Pumak yereng Alesendere meiragamak logo yeikta Walek Kolapelekkeyau meimak. Pumak ilibu Molitaleige kanda teng kabeneng keya kebarek yemane ularaga wiziyamak.
12 Weik teni Molita pulei wiya logo kai kanda yereng Sairakusi meirage lewagela logo wok neyauganak pulogo koya.
13 Keya pulaga teni kai kanda yereng Lisiya meirage lewagela. Pulogo iwek kola logo wangane pura weik kebarek pongo moleigabek uli logo sik tonugumak ngezangai kunibene kelemiya logo kusa neyau iwek kola logo wangane pura yereng Putolai meirage lewagela.
14 Pulogo teni sikmakka welagela logo te Paulu yombanu Yisuyegi ngizi panu kumuli nawili pakela logo puwili kiling melegulang miza. Puwiligu te puwili kiling yoluweki nguk kisi logo te puwili kiling sonda nara koya.
Pulaga te puwili wezaya logo paka Rom yerengke weik kambela.
15 Yombanu Rom yerengke Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu te lewarikki kerewiyawekke puwili te yoromaure miziweki wiriya. Puwiliyaga nawili panga pung yeikta Apiyasigi Pundik meirikke

togo pakela, keya nawili togo wale yeikta Iwek Neyauganakyeng meirikke pakela. Paulugu puwiliyegi pakelawekke pugu Anotoyegi wazono meiya logo kozang sa wiziya.

16 Togo te Paulu wagela amiwili kiling Rom yerengke lewagela logo pulogo kanda ami wigirawiliyegi ngaibokko Paulu ngezebek i namakka wezamiya logo wagela amiwiliyaga nakko piyegi ngai yoluweki meiya.

17 Pilik miza logo wok neyauganak miza logo Paulugu Yudawiligi ngai Rom pulogowili ngago kozak keliweki ngago yeiya. Puwili wawere ulawekke pugu puwiliyegi pelik yeiya, O nogowili ngago iniyegi kozak kaiweki mizi peragi kerewiyizo. Nogo yongkambanu tonuwagiwili ma kazing tonuwagi yelibungang kokawiliyaga weiya piyengki watabi korowali nayendau miza ono kele kapura Yuda Yirusalem yerengkewiligu ne kebangkela logo Yirusalem pulogo wigira wazaniya logo Romwiligi ngaiwiliyegi niza yana.

18 Puwili ne kiling ngagozak miza logo puwiligu ngago ne ibeng wazaniyagi nara kerewiya ono kopong puwili ne wila wazaniweki miza.

19 Kapura Yudawili kiyebuk logo ngago negi pura keta wezamela kopong ne kazing mizagimek wamenakmek purikki wiyeke nogo Romwiligi King Ngaibek Sisago ngagozak nogora kerewiyibene nguk meiya. Nogo nguk meiyarik nogo Yuda nogowiliyegi ngagozak keleyagirikki wiyeke ono.

20 Piliktikki wiyeke nogo iniyegi pakeliweki nguk yeiya logo ini kiling kozak keliweki mizi.

Ne iniyegi pelik yei, Kilisibek Mesiya Yudawiligu lewaweki yukebok ulogo kayima purikki nogo ngizi panu kumulirikki wiyeke sengyengko mele nogozik tiyarikki ini pakeli, yeiya.

21 Paulugu pilik yeiya logo puwiligu piyegi pelik meiya to mela, Teni yombu Yudaya ngabelakpekke yolu puwiliyaga kapiya niyegi langai nayeng weiya ono. Ma tenigi paka pulaga lewa puwiligu ngago niyegi langai nayeng ma ngago korowali niyegi langai kisa nayengki kerewiya ono.

22 Kapura teni ngago nuguyengki iwakagirikki kerewiyagi keli purik yongkambanu koyi kambeli pumok mamok kazing nugu kiriwei mizi pumokki ngago korowali kisirikki wiyeke kopong, logo purik tonuwa iwaka, meiya.

23 Pilik kisi legi puwili wok nak Paulu kiling wawere uliweki sawiya logo wokpokko yongkambanu kolokngagono namek i Paulugu yolumakki pulogo kayima. Wanganega sa wizigeya kozak yei kang kusage pugu puwiliyegi ngago wazono Anotogi ngaimekke kiliyagira kozak yeiya. Keya puwili Yisuyegi ngizi panu kumulibene keleyiweki Mosegi loyeng keya yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligi kapiyayengka ngagora kozak yeiya.

24 Ngago piyengko mizagewiyege nawili Yisuyegi ngizi panu kumula, kapura nawili ngizi panu kumula ono.

25 Pulaga Paulugu Yisuyegi ngizi panu kumuli ono puwiliyegi ngago kangkali nararau pelik yeiya, Ini Yisuyegi ngizi panu kumuli ono pura koka walaka Anotogi Kung Walekpokko yombu

Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisawiliyaga nak Isaya meibekyegi meiya logo pugu tenigi yelibungang kokawiliyegi pobilik kaiya puragi ngizi kiriwei,

26 Kune. Yombanu pewiliyegi pelik yeimo, Ini Anotogi ngago ngizira mazeng keya kerewiyi kele kapura ini ngizi kumulagi ono. Keya wire inuguyengko Anotogi yawe miziyengki pakelagi kele kapura ngizi pakelagi ono.

27 Pura yeimo purik yombanu pewiligi kangkayeng kingyeng kelik kopong puwili ngezewiligi kerangangyeng weik waliya keya ngezewiligi wireyeng weik kusa koya. Puwili peyeng miza, purik wire puwiligiyengko Anotogi yawe miziyengki pakela nelegi, keya kerangang puwiligiyengko Anotogi ngago wameikta kerewiya nelegi. Purik tamizeige puwili pilik miza kesak puwiligi wilek kangyeng neyegi kowita logo nogo yombiyangai wazayi kak, meiya. *Isaya 6:9,10*

28 Paulugu nararau kozak yeiya, Ini Yuda Anotogi ngagora nagerewiyiwiliyegirik Anotogo ngago Yisugu yongkambanuwili ibendaga yaliya wazayagi pura Yuda onowiliyegi wezamela purikki inuwa iwakaweki. Keya Yuda onowiliyegirik puwili pura kerewiyagi, yeiya.

29 Paulugu pilik yeiya logo Yuda puwili pi wezamiya logo ngezewili ngalik yemane panu keli yongomo mizi kang.

30 Kirisimasi neyauge Paulu yereng Rom purage i pugu king nayengki ngane weiyamakke wiziya,

keya yombanu piyegi pakeli lewa puwiliyegi ige li
keleyageya wiziya.
31 Pulogo pugu puwiliyegi ngago wazono
Anotogi ngaimekki kiliyagira yana keya
Yemizibek Yisu Kilisibekyegi langaira liyandek
namizi waligeleya keya Rom Kapmanwiliyaga
nakkorau pi waliya ono.

Anotogi Ngago Wik Yisu Kilisiyegi Langaira
The New Testament in the Biangai language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Biangi long Niugini

copyright © 1985 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Biangai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
c476c7e1-4f33-5554-be00-9447a1944f07